

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΕΓ' ΤΕΥΧ. Α' ΙΩΑΝ ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 14 - 115 21 ΑΘΗΝΑΙ ΤΗΛ. 72.18.308 1 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1986 ΑΡΙΘ. 16

ΤΑ ΚΡΙΣΙΜΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΩΝ ΝΕΩΝ*

Β'

Τὰ κυριώτερα είδοποιά γνωρίσματα τῶν νέων καί τὰ προβλήματα, πού σχετίζονται πρὸς αὐτά, εἶναι τὰ ἑξῆς:

1) Χαρακτηριστική εἶναι ἡ ἐνισχυμένη προσωπική τάσις πρὸς αὐτοανακάλυψι, πρὸς ἀνεύρεσι καί συνειδητοποίησι τῆς προσωπικῆς ταυτότητος, πού συνδυάζεται με ταυτοποίησι εἴτε με πρόσωπα τῆς ἀμέσου βιωματικῆς σφαίρας, εἴτε με πρόσωπα-πρότυπα, πού γίνονται γνωστά στὸν νέο ἀπ' τὴ λογοτεχνία, ἀπ' τὸ μάθημα τῆς Ἱστορίας, ἀπ' τὰ μαζικά μέσα ἐνημερώσεως, ἀπ' τὶς ὑποβολές τοῦ κοινωνικοῦ περιβάλλοντος.

Ἡ προσωπικότης τοῦ νέου βλάπτεται εἴτε ἀπ' τὸ κακὸ ἢ ὑποκριτικὸ παράδειγμα τῶν προσώπων-προτύπων, εἴτε ἀπὸ τὴν ἐξάρτησι ἐκ προσώπων ἢ εἰδώλων, πού δὲν ὑποβοηθοῦν τὴν αὐτόνομη ὠρίμανσι τῶν νέων μέσα σὲ σχέσεις ἐμπιστοσύνης καί σὲ συνθήκες ἰσοτιμίας. Ὅταν κάποτε κρημνισθοῦν στὴ συνείδησι τῶν νέων τὰ πρότυπα ἢ τὰ εἴδωλα, τότε συχνὰ ἀπορρίπτονται καί οἱ ἀξίες, τὶς ὁποῖες τὰ πρότυπα ἢ τὰ εἴδωλα αὐτὰ ἐνσάρκωναν ἢ ἐκπροσωποῦσαν ἀληθινὰ ἢ ὑποκριτικά. Γιὰ τὴν χριστιανικὴ ἀγωγή ἡ ταυτοποίησις εἶναι ἰδανικὴ στὰ Χριστοκεντρικά πλαίσια. Ὁ Ἄπ. Παῦλος ἔλεγε: «Μιμηταί μου γίνεσθε, καθὼς καὶ γὼ Χριστοῦ» (Α' Κορ. ια', 1).

2) Ἡ πορεία πρὸς αὐτοανακάλυψι καί ταυτοποίησι γνωρίζει τοὺς κλυδωνισμοὺς μιᾶς

μεγάλης ἐσωτερικῆς κινητικότητος καί ἀσταθείας. Ἡ νεανικὴ ἡλικία ἔχει ποικιλία ἐπὶ μέρους ἑλληλοδιαδόχων φάσεων καί σταδίων, ὅπως καί πολυμορφία ψυχικῶν καί πνευματικῶν ἀντιδράσεων. Δὲν πρόκειται μόνο γιὰ τὴν ποικιλία τῶν ψυχολογικῶν τύπων, ψυχουσυνθέσεων καί ἰδιοσυγκρασιῶν τῶν νέων, ἢ ὁποία ἀπαιτεῖ παιδαγωγικὴ καί ποιμαντικὴ ἐξατομίκευσι. Ἡ ποικιλομορφία ὑπάρχει καί μέσα στὴν ψυχὴ ἐνὸς καί τοῦ αὐτοῦ νέου.

Κύριο γνώρισμα τῆς νεανικῆς ἡλικίας εἶναι ἡ ἐσωτερικὴ ἀστάθεια. Πνευματικὲς τάσεις, ἐνθουσιασμοί, ρομαντισμοί, μυστικισμοί συνδυάζονται με κάθε εἶδους παρεκτροπές. Στὴν ψυχὴ τοῦ ἰδίου νέου παρουσιάζονται πλεῖστες ἀντιθέσεις. Αὐτὸς εἶναι ἄλλοτε τολμηρὸς καί ἄλλοτε δειλός· παρουσιάζει ἄλλοτε ἐντονο ἰδεαλισμὸ καί ἄλλοτε ἐξ ἴσου ἐντονο κυνισμό, ἄλλοτε ἀγγελικὴ πνευματικότητα καί ἄλλοτε ζωώδη αἰσθησιασμό· ἄλλοτε εἶναι σχιζοειδῆς καί ἐνδοστρεφῆς καί ἄλλοτε ἐξωστρεφῆς καί κυκλόθυμος. Ἡ πυρετώδης δραῖσις τοῦ νέου διακόπτεται πολλὰς φορὲς ἀπὸ παράδοξες περιόδους νευρικότητος καί ραθυμίας. Τὴν ἐκρηξί τῆς δράσεως ἀκολουθεῖ κατάπτωσις δυνάμεων καί τὴν ὑπερβολικὴ ἐνεργητικότητα ἀπόλυτη ἀδράνεια.

Ἡ ψυχικὴ αὐτὴ ἀναρχία καί ρευστότης, ἢ σύγκρουσις τῶν ἑτεροειδῶν καί ἀνομοίων στοιχείων δὲν εἶναι κάτι ἀνεξήγητο. Οἱ διακυμάνσεις στὴ ζωὴ τῶν νέων εἶναι φυσιολο-

(*) Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 484 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 15 τεύχους.

γικές και όχι άπροσδόκητες. Άνταποκρίνονται στην «κατασκευασματική ύφή» (Spranger) τής άναπτύξεως τής νεανικής προσωπικότητας· είναι άποτέλεσμα τής έκκολάψεως και άνθήσεως τής ψυχής και τής κινητοποιήσεως και συγκρούσεως μέσα στον νέο των ένεργών δυνάμεων τής κληρονομικότητας, ένεκα τής όποιας χιλιάδες φωνών του παρελθόντος άντηχούν μέσα του, και των ένεργών ύποσυνειδήτων ή συνειδητών δυνάμεων του έγώ του, όπως τουτο διαπλάσθηκε με τις έπιδράσεις του οίκογενειακού και κοινωνικού περιβάλλοντος. Έτσι ο νέος καλείται να γίνη διαιτητής τής μεγάλης συρράξεως, ή όποια διαδραματίζεται μέσα στην ψυχή του και να άποκαταστήση μια ίσοροπία, για να μη ναυαγήση στο πέλαγος τής ζωής.

3) Κατά την περίοδο τής ψυχικής ρευστότητας παρατηρείται άνάπτυξις ύπερκριτικού και σκεπτικιστικού πνεύματος. Η διάνοια άποκτá νέους όρίζοντες και έπιβάλλει σε όλες τις έντυπώσεις να διέλθουν μέσα άπ' το ιδικό της φίλτρο και κόσκινο. Άφυπνίζεται ή όρμη προς άνεξαρτησία, άυτοκαθορισμό, άυτοδιαμόρφωσι, άυτοπροσδιορισμό, άυτοκυβέρνησι και άυτάρκεια. Η όρμη αυτή, εάν δέν χαλιναγωγηθή μέσα στα πρέποντα όρια, δημιουργεί τον κίνδυνο τής άναπτύξεως τής «ύβρεως», του προμηθεισμού, τής ύπεροψίας, τής άυτοπεποιθήσεως, τής κομπορημοσύνης, τής εικονοκλαστικής και έπαναστατικής όρμης, του πνεύματος τής άποστασίας, που ζητεί άυτοτέλεια, άυτονομία και χειραφεσία εκ των άξιων και ιδεών των προγενεστέρων γενεών, εκ τής μεταφυσικής και θρησκευτικής σφαίρας. Έτσι οι νέοι είναι δυνατό να κλονισθούν στην πίστι και να όδηγηθούν σε κατάστασι πλήρους άγνωστισμού και άδιαφορίας ή και σε πλήρη ρήξι προς τον Χριστιανισμό.

Τά άρνητικά άυτά φαινόμενα θα είναι παροδικά, εάν ή μεταφυσική νοσταλγία των νέων και ή έμφυτη θρησκευτική όρμη τους πυροδοτηθούν άπό την κατάλληλη διδαχή και την ύγιά άπολογητική διδασκαλία, ή όποια σε καμία περίπτωση δέν πρέπει να θυσιάζη τον θεολογικό άποφατισμό στην προ-

κρούστεια κλίση μιας καταφατικής θεολογικής τάσεως, ή όποια έπιδιώκει σε όλα άνεξαιρέτως τα ζητήματα να κάνη τον δικηγόρο του Θεού και να παραθεωρή τα όρια τής ανθρωπίνης γνώσεως.

4) Είδοποιά γνωρίσματα τής νεανικής ψυχής είναι επίσης ο ριζοσπαστισμός και ή άπολυτότης. Ο νέος, παρά τις άσυνέπειες, έσωτερικές άντιθέσεις και πολυποικιλίες εκφάνσεις τής πολυπλεύρου προσωπικότητός του, έχει τάσι προς ένοποίησι τής φοβιζούζης πολυμορφίας, προς άναζήτησι ενός άπολύτου ιδανικού, το όποιο θα ένοποιήση και κατευθύνη όλες τις εκδηλώσεις τής ζωής του. Ο νέος ζητεί να άνακαλύψη ένα ιδεώδες και μία άξία, ή όποια θα είναι άνωτέρα όλων των λοιπών ιδανικών. Άφιερώνεται όλόψυχα στην ύπεραξία αυτή και προς χάριν αυτής είναι έτοιμος άκόμη και να θυσιάσθῃ. Όταν οι νέοι άφιερώνουν την ζωή τους σ' ένα ιδεώδες, στο όποιο ύποτάσσουν όλα τα άλλα, γίνονται άπόλυτοι, ένθερμοι και ένθουσιώδεις στρατιώτες του ιδανικού αυτού. Άγαπουν την άκαμπτη εύθυγραμμία, πράγμα που τους κάνει ριζοσπάστες. «Οι νέοι είναι ριζοσπαστικοί, διότι γινώσκουν μόνον την εύθειαν και την κατακόρυφον γραμμήν, άγνοούν δέ τελείως την τεθλασμένην και την καμπύλην και εκζητούν πάντοτε το άπόλυτον, ουχι δέ το σχετικόν. Είναι άνίκανοι εις προσαρμογήν, είναι άνεπιτήδειοι εις συμβιβασμούς» (Π. Μπρατσειώτης).

Έτσι έξηγείται γιατί πολλοί νέοι εμπλέκονται στα δίκτυα διαφόρων ιδεολογιών, οι όποιες ως ύπεραξίες αιχμαλωτίζουν και διαποτίζουν όλόκληρη την ύπαρξί τους και δημιουργούν μέσα τους μονομερή άπόλυτα και μαξιμαλιστικά αίτήματα, όνειροπόλο ύτοπισμό και φανατική μισαλλοδοξία. Ο φανατισμός στην θρησκευτική περιοχή όδηγεί σε δυαλιστικές άποκλίσεις, που παραγνωρίζουν την άνάγκη τής διαλεκτικής συναρτήσεως του Θείου και του ανθρωπίνου, του άπολύτου και του σχετικού, του ούρανίου και του έπιγείου. Η φωτισμένη χριστιανική άγωγή πρέπει να όδηγήση την νεανική άπολυτότητα στην κοίτη τής πανανθρωπίνης ένδομύχου άναζήτησεως του Ένός Άπολύτου Θεού, ο

Ἐποῖος στήν ἐν ἀγίῳ Πνεύματι ἐνσάρκωσι τοῦ Υἱοῦ Του καί στήν θεανθρωπίνη δομή τῆς Ἐκκλησίας ἔχει κάμει ἐξαγιαστική καί ἀνακαινιστική πρόσληψι τοῦ σχετικοῦ, τῆς ἐπιγείου πραγματικότητος καί τῆς ἀνθρωπίνης ἱστορίας.

5) Ἡ νεανική ἡλικία βιώνει ἔντονα τήν παρουσία τῆς σεξουαλικῆς σφαίρας, ἡ ὁποία γεννᾷ πολλά προβλήματα, ὅταν ἀπολυτοποιῆται καί θεοποιῆται μέσα σέ καθαρῶς νατουραλιστικά καί ἡδονιστικά πλαίσια, ὅταν ἀποκόπτεται ἀπό τίς διάφορες ἀνθρωπολογικές, θρησκευτικές, ἠθικές, ἀνθρωπιστικές, πολιτιστικές, κοινωνικές, νομικές καί πολιτικές συναρτήσεις της. Ἡ ἀποκοπή τῆς ἐνστικτώδους σεξουαλικῆς ὁρμῆς ἀπό τά ἀνθρωπολογικά, ἠθικά, ἀνθρωπιστικά καί θρησκευτικά πλαίσιά της ἐξηγεῖ γιατί λ.χ. ὁ νέος συχνά δέν συμπεριφέρεται σέ μιὰ κοπέλλα, ὅπως θά ἤθελε νά συμπεριφέρωνται οἱ ἄλλοι στήν ἀδελφή του ἢ στήν μέλλουσα σύζυγό του ἢ στή μητέρα του, ὅταν αὐτή ἦταν στά νειᾶτα της. Ἡ ἔλλειψις θρησκευτικῶν καί ἠθικῶν κριτηρίων ἐξηγεῖ ἐπίσης γιατί ἐξακολουθοῦν νά ἐπαληθεύωνται οἱ λόγοι, τοὺς ὁποίους μέσα στό ἔργο τοῦ «Φάουστ» τοῦ Γκαῖτε ἐκστομίζει ὁ Βαλεντίνοσ, λέγοντας πρὸς τήν ἀδελφή του Μαργαρίτα: «Ἄρχισες μ' ἕναν μυστικά, κατόπι κι ἄλλος τρέχει, κι ἂν σ' ἔχουν καμιὰ δωδεκαριά, ἢ πόλις ὅλη σ' ἔχει».

Γιὰ τήν «σεξουαλική ἀπελευθέρωσι» τῶν νεανίδων, τήν ὁποία προπαγανδίζει ὁ ψευδοφεμινισμός, ἐξακολουθοῦν νά ἰσχύουν οἱ λόγοι τοῦ ἀγίου Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου: «Ἄνδρες οἱ νομοθετοῦντες καί κατὰ γυναικῶν ἡ νομοθεσία».

Ἡ κοινωνία ἔχει κατακλυσθῆ ἀπό τά κύματα τοῦ πανσεξουαλισμοῦ καί κινδυνεύει νά ἀποσυντεθῆ ἐκ τῆς χρήσεως χημικῆς καί μάλιστα πνευματικῆς (ψευτολογοτεχνικῆς, ραδιοφωνικῆς, τηλεοπτικῆς κ.λπ.) καθαριδίνης. Ἐτσι τὸ νά προβάλλη κανεὶς σήμερα τὸ χριστιανικὸ ἰδεῶδες περὶ τοῦ σεξ ὁμοιάζει πρὸς τὸ νά πλέη ἀντίθετα στό ρεῦμα ὄχι ἐνὸς ποταμοῦ, ἀλλὰ ἐνὸς ὁρμητικοῦ καταρράκτη. Ἐξ ἄλλου ἡ πανσεξουαλικὴ δεσποτεία καί τυραννία ἔχει συντελέσει στό νά ἀντιμετωπι-

ζεται εἰρωνικῶς ἢ σκωπτικῶς κάθε ὑγιῆς ἀντίδρασις στήν πλημμυρίδα τοῦ κακοῦ. Οἱ σελίδες ἀλληλογραφίας τῶν κοσμικῶν περιοδικῶν παρουσιάζουν ἐπιστολές πρὸ πάντων νεανίδων, οἱ ὁποῖες παρασύρονται ἀπὸ τήν πλημμυρίδα αὐτὴ ἢ φοβοῦνται νά εἰπουν, ὅτι δέν παρεσύρθησαν, γιὰ νά μὴ χαρακτηρισθοῦν ὡς καθυστερημένες, ἀσυγχρόνιστες ἢ καί... ἀνώμαλες!

Σέ μιὰ τέτοια κατάστασι εἶναι δυνατὸ νά κατανοήσῃ κανεὶς τοὺς νέους, πού ἔχουν παρασυρθῆ. Ἀλλὰ τὸ νά ἰδοῦμε μὲ ἀγάπη καί κατανόησι ἐκείνους, πού ἔχουν πέσει καί τραυματισθῆ, καί νά μὴ ρίψωμε σ' αὐτοὺς τὸν λίθο τοῦ ἀναθέματος καί τὸ νά τοὺς ἀντιμετωπίσωμε μὲ ποιμαντικὴ στοργὴ καί ἀγάπη, γιὰ ν' ἀνορθωθοῦν, εἶναι κάτι διαφορετικὸ ἀπ' τὸ νά υἰοθετήσωμε, ὅτι ἡ πτώσις καί ὁ τραυματισμός τους πρέπει νά εἶναι τὸ ἰδανικὸ καί ὁ στόχος τῆς βιοθεωρίας μας, διότι αὐτὸ ἀπαιτεῖ τὸ ρεῦμα τῆς κοινωνικῆς ζωῆς καί πρέπει δῆθεν νά συγχρονίσωμε τήν σεξουαλικὴ ἠθική.

Ἐπῆρχεν ἐποχὴ, κατὰ τήν ὁποία στήν Κίνα καί σέ ἄλλες χῶρες τῆς Ἀσίας οἱ ἀποικιοκράτες τῆς Δύσεως διέδιδαν ἀφειδῶς τὰ ναρκωτικά, γιὰ νά κάμπτουν τήν σωματικὴ καί πνευματικὴ ἀντίστασι τῶν πληθυσμῶν, πού ζοῦσαν στίς χῶρες αὐτές, καί γιὰ νά τοὺς ἔχουν ὑποχειρίους. Κατὰ παρόμοιον τρόπο καί σήμερα τὸ παραισθησιογόνον ναρκωτικὸ τοῦ πανσεξουαλισμοῦ ἔχει ἐγκαθιδρύσει τήν στυγνὴ τυραννία του στίς σύγχρονες κοινωνίες. Ἄρα, ἡ χριστιανικὴ ἀγωγή πρέπει νά συντελῆ ὥστε ἐκεῖνοι μὲν, πού βρίσκονται στήν κατάστασι τοῦ σεξουαλικοῦ «ψυχεδελισμοῦ» νά διακόπτουν τήν χρῆσι τοῦ ναρκωτικοῦ τούτου καί νά ἀποτινάσσουν τίς ἐλυσίδες τῆς ψυχοσωματικῆς σκλαβιάς, οἱ δὲ ὑγιῶς σκεπτόμενοι νέοι στό «κατεστημένον» τῆς «σεξουαλικῆς ἐπαναστάσεως» τῶν ἡμερῶν μας νά ἀντιτάσσουν μιὰ ἡρωικὴ ἀντεπανάστασι, στήν ὁποία τὸ «συναίσθημα τιμῆς» θά ἐναρμονίζεται μὲ τὸ ὑγιῆς καί φωτισμένο «αὐτοσυναίσθημα». Οἱ ἀληθινὰ ἐλεύθεροι νέοι πρέπει νά μὴ ἐπιτρέπουν στὸν ὁδοστρωτῆρα τῆς μάζας νά ἰσοπεδώη τήν προσωπικότητά τους, ἀλλὰ νά ἔχουν ὡς σύνθημά τους τοὺς

ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΜΟΝΑΧΙΣΜΟΣ ΚΑΙ Η ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ ΕΙΣ ΤΟΝ ΣΥΓΧΡΟΝΟΝ ΚΟΣΜΟΝ*

Ἡ διάθεσις τοῦ μοναχοῦ, πρὸς κατάκτησιν τοῦ «ένός ἐστι χρεία» καὶ ἡ ἐνατένισις τῆς ζωῆς ὑπὸ τὸ πρῖσμα τῆς αἰωνιότητος, «sub specie aeternitatis» μηδενίζει τὴν ἀξίαν τοῦ ἱστορικοῦ χρόνου καὶ ἡ προσδοκία τῶν ἀγαθῶν τοῦ μέλλοντος, σχετικοποιεῖ τὴν ἀξίαν τῆς γῆινης πραγματικότητος. Ἡ δημιουργία ἤρχισεν ἀπὸ τὸ μηδὲν καὶ ὁ μοναχὸς ἀγωνίζεται, διὰ τὴν μηδανοποίησιν τοῦ ἑαυτοῦ του. Ἡ ἔρημος ἐν τῇ ὁποίᾳ δοκιμάζεται καὶ ἀγωνίζεται, ἀποτελεῖ τὸ προαύλιον τῆς εἰσόδου εἰς τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας, εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν.

Ἡ ἀποστολὴ τοῦ Μοναχισμοῦ καὶ ἰδιαίτερός τοῦ Ἁγιωνύμου Ὁρους, εἶναι ὅλας εἰδικὴ εἰς τὸν σύγχρονον κόσμον, τοῦ ὁποίου οὐδεὶς ὑγιᾶς σκεπτόμενος διαμφισβητεῖ τὸν γενικὸν ἐκτροχιασμόν. Ἡ διαφύλαξις, ἀλλὰ καὶ περιφρούρησις τῆς Ὁρθοδόξου πίστεως, καὶ ἡ τήρησις τῆς ἱερᾶς παραδόσεως, ἀποτελοῦν ἐπιτακτικὴν ἀνάγκην, ἀλλὰ καὶ προβολὴν αὐτῆς ἀνά τὸν κόσμον, διὰ τῆς γραφίδος τῆς μαρτυρίας καὶ τοῦ μαρτυρίου, ἀκόμη, ὅπου καὶ ὅταν τοῦτο ἐπιβάλλεται. Αὐτὸ ἄλλωστε, ἀποτελεῖ συνείδησιν, διὰ τὸν Ἁγιορείτην μοναχόν, τοῦ ὁποίου ἡ εὐαισθησία εἰς τὸ κεφάλαιον τῆς πίστεως, εἶναι κατὰ πάντα σταθερὰ καὶ ὑποδειγματικὴ.

Καὶ τοῦτο κατὰ πάντα φυσικόν, διότι ἡ πνευματικὴ καὶ βιωματικὴ ζωὴ τοῦ μοναχοῦ, μεταβάλλει

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 499 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 15 τεύχους.

λόγους τοῦ Σαυκράτους στὸν «Κρίτωνα» τοῦ Πλάτωνος: «Οὐ πάνυ ἡμῖν φροντιστέον τι ἐροῦσιν οἱ πολλοί..., ἀλλ' ὅ,τι ὁ ἐπαίων, ὁ εἷς, ἡ ἀλήθεια». Ἐπὶ τοῦ προκειμένου ὁ ἐπαίων, ὁ εἷς εἶναι ὁ Χριστός, ποῦ εἶπεν: «Ἐγὼ εἰμι ἡ ὁδὸς καὶ ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ζωὴ» (Ἰωάν. ιδ', 6).

Τὸ σεξουαλικὸ πρόβλημα τῆς νεολαίας ἀποκτᾶ ὄλον ἐν μεγαλύτερῃ ὀξύτητι ἐκ τοῦ ὅτι στίς σύγχρονες κοινωνίες γίνεται ὅλο καὶ μεγαλύτερο τὸ ἀνοιγμα τῆς ψαλίδας στίς συνεχῶς ἀξελάνομενες διαφορὲς μεταξὺ ἀφ' ἑνὸς τῆς ἐπιταχύνσεως καὶ τῆς ἐπισπεύσεως τῆς πρωῒμωτάτης ἐκρήξεως τῆς σεξουαλικῆς ὁρμῆς καὶ ὀριμάνσεως καὶ ἀφ' ἑτέρου τοῦ γεγονότος τῆς ἐπιβραδύνσεως καὶ καθυστερήσεως τόσον τῆς ψυχικῆς-πνευματικῆς ὀριμάνσεως, ὅσον καὶ τῆς ἐξασφαλί-

τὴν αἴσθησιν τοῦ παραλόγου εἰς ὑπεραίσθησιν, τὸ παράλογον εἰς ὑπέρλογον καὶ τὸ ὑπεραισθητόν, εἰς αἰσθητὴν πραγματικότητα, τὴν ὁποίαν ἀτενίζει, διὰ τῶν νοερῶν ὀφθαλμῶν τῆς πίστεως, ψηλαφίζει ἀοράτως, τὴν ὑπόστασιν τῶν ἐλπιζομένων καὶ ἐλέγχει τὰ μὴ βλεπόμενα. Ἀνακαλύπτει τὴν παρουσίαν τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ ἀνακάλυψις αὕτη, δὲν εἶναι μία ἀπλὴ ἀναπόλησις μιᾶς ὑψηλῆς ιδέας, ἀλλὰ πραγματοποίησις τῆς ὑψίστης ἀναγωγῆς τοῦ ἀνθρώπου, πρὸς τὸ πνευματικὸν βάθρον τῆς ὑπάρξεως. Τὸ μέγεθος τοῦ πνευματικοῦ ἀγῶνος καὶ τὸ ὕψος τῆς θυσίας, εἶναι πάντοτε ἀνάλογα πρὸς τὸ βάθος τῆς πίστεως. Ἡ ἄσκησις τοῦ μοναχοῦ, ἀνυψώνει αὐτόν, ὑπεράνω τοῦ χώρου καὶ τοῦ χρόνου καὶ εἰσάγει αὐτόν εἰς τὴν διάστασιν τοῦ ἱεροῦ, εἰς τὸν χῶρον τοῦ ἁγίου, ὅπου ἡ ὑπέρβασις, τὸ ὄντολογικὸν βάθρον καὶ ἡ πηγὴ τῆς ζωῆς.

Εἶναι μεγάλη ἀλήθεια, ὅτι ὅταν καὶ ὅπου ἐκλείπει ἡ διασαλεύεται τὸ βάθος τοῦ ἱεροῦ καὶ ἡ διάστασις τοῦ ἁγίου, ἐκεῖ δὲν θρηνεῖται μόνον ὁ θάνατος τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ συνεκλείπουν καὶ συναφανίζονται ἀμέσως ἢ ἐμμέσως καὶ ὅσα στηρίζονται καὶ θεμελιοῦνται, εἰς τὴν σφαῖραν τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν διάστασιν τοῦ ἁγίου, παρατηρεῖ σύγχρονος ἡμέτερος συγγραφεύς. Ἡ καθίζησις τῆς διαστάσεως τοῦ ἁγίου, ἀπὸ τὴν συνείδησιν τοῦ συγχρόνου ἀνθρώπου, ἀποτελεῖ τὸ αἷτιον τῆς τραγικῆς του πτωχεύσεως. Ἐντεῦθεν ἡ παρατηρουμένη ἀνομβρία τοῦ πνεύματος καὶ ξηρασία τοῦ συναισθήματος. Ὅταν ὁ ἄνθρωπος περιορίζει τὸν χῶρον τῆς ὄντολογικῆς του διαστά-

σεως καταλλήλων γιὰ τὴ συνάψιν γάμου βιοτικῶν συνθηκῶν. Δυστυχῶς γιὰ πολλοὺς νέους ἡ λῆξις τῆς νεανικῆς ἡλικίας οὐσιαστικῶς γίνεται πολὺ ἀργά, ἀκόμη καὶ στὸ 28ο ἢ καὶ στὸ 30ὸ ἔτος, ἐφ' ὅσον ἐνεκα σπουδῶν ἢ ἀναζητήσεως ἐργασίας καὶ ἐπαγγελματικῆς σταδιοδρομίας οἱ πλεῖστοι τῶν νέων δὲν ἔχουν οἰκονομικὴ ἀνεξαρτησία. Ὁ ὀμιλῶν πιστεύει ὅτι ἡ ἀνάπτυξις τῆς ἐπιθυμητῆς συνεργασίας τοῦ Κοινωνικοῦ Κράτους καὶ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἐνοριακῆς Ἀλληλεγγύης θὰ ἀνεκάλυπτε τρόπους διευκολύνσεως πολλῶν νέων πρὸς ἐγκαιρότερη συνάψιν κοινωνίας γάμου.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ

Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

σεως, τὸ πτωχὸν ἀντλήμα τῆς ἀπλῆς λογικῆς, ἀδυνατεῖ νὰ καταφθάσῃ εἰς τὸ βαθὺ φρέαρ τῆς ὑπαρξιακῆς του βιώσεως, καὶ τοῦτο διότι ἡ ἀπλῆ λογικὴ κινεῖται εἰς τὰ στενά πλαίσια τῆς γήινης ἐπιφανείας, καὶ δὲν εἰσχωρεῖ, εἰς τὰ ἐσώτερα τῆς πνευματικῆς ἐνδοχώρας τῆς ὑπάρξεως.

Πραγματικὴ διάστασις τοῦ ἀνθρώπου, δὲν εἶναι ἡ ὀριζοντίωσις, εἰς τὴν φυσικὴν ἀναγκαιότητα, ἀλλὰ ἡ κατακόρυφος διεϊσδυσίς εἰς τὰ βάθη τοῦ ἔσω ἀνθρώπου, ἐκεῖ ὅπου ἀντανεκλᾷ ὁ κόσμος τοῦ Θεοῦ καὶ ἀντηγεῖ, ὁ ἀντίλαλος τῆς αἰωνιότητος, ἐκεῖ ὅπου ἐπιτυγχάνεται ἡ ὑπέρβασις, ἡ συνάντησις δηλαδὴ μὲ τὸν Θεόν.

Ὁ Θεὸς εἶναι μέσα εἰς τὸν ἄνθρωπον, ἀλλὰ ὁ ἄνθρωπος εἶναι ἔξω ἀπὸ τὸν ἑαυτὸν του. Ἐὰν ἐπιστρέψῃ εἰς τὸν ἑαυτόν του, θά εὔρη ἐκεῖ τὸν Θεόν, λέγει ὁ Ἱερὸς Αὔγουστίνος.

Ἡ ἀνθρωπίνη συνείδησις, δὲν ἀποθνήσκει, ὅταν ἔλθῃ εἰς ἐπαφὴν μὲ τὸ ἀπόλυτον, ὅπως διδάσκει ὁ ἴδιος ὑπαρξισμὸς (Merleau Ponty), ἀλλ' ἀντιθέτως ὀλοκληροῦται καὶ καθαγιαζεται μέσα εἰς τὴν πλησμονὴν τῆς ὑπερβάσεως, διότι τὸ Ἀπόλυτον, προικίζει μὲ βαθὺ νόημα τὴν ἀνθρωπίνην ὑπαρξίν καὶ ἀξίαν.

Ὁ ἄλλος, ὁ πλησίον, δὲν εἶναι ἡ κόλασις, ὅπως διακηρύττει ὁ Sartre ἀλλὰ ἀποτελεῖ τὸ alterego, τὴν προβολήν, τὴν ἐπέκτασιν καὶ τὴν ὀλοκλήρωσιν τοῦ ἑαυτοῦ μου. Δὲν ὑπάρχω χωρὶς τὸν ἄλλον, ἀλλὰ ὑπάρχω διὰ τοῦ ἄλλου, μετὰ τοῦ ἄλλου καὶ διὰ τὸν ἄλλον.

Ἡ θρησκευτικὴ ζωὴ καὶ τὰ βιώματα τῆς μυστηριακῆς κοινωνίας, ἀγιάζουν καὶ καταξιώνουν τὴν ζωὴν, διότι ἀτενίζουν τὸν χρόνον ὑπὸ τὸ πρῆσμα τῆς αἰωνιότητος, καὶ ζοῦν τὴν ἐσχατολογικὴν ἐλπίδα καὶ προσδοκίαν. Πᾶν ὅ,τι δὲν συνδέεται μὲ τὴν ὑπέρβασιν, στερεῖται ὑψηλοῦ νοήματος, διότι δὲν ὑπάρχει ἀναγωγὴ εἰς τὸ θεῖον, ὅπερ σημαίνει, ὅτι ὁ ἄνθρωπος κινεῖται, εἰς τὰ πλαίσια τοῦ φυσικοῦ καὶ ζωϊκοῦ βασιλείου, χαρακτηριστικὸ τῶν ὁποίων εἶναι, τὸ «ἀγελαῖον καὶ βοσκηματώδες», διὰ νὰ χρησιμοποιήσω τὴν ἔκφρασιν τοῦ Ἀριστοτέλους, καὶ ὄχι ἡ μεταφυσικὴ διάστασις τοῦ ἀνθρώπου.

Σήμερον ἡ Ἐκκλησία καὶ τὰ πνευματικὰ αὐτῆς φυτώρια, ὅπου καλλιεργεῖται ἡ θεία γνῶσις καὶ ἀσκεῖται ἡ ἀρετὴ, ὀφείλουν ὅπως κατέλθουν εἰς τὸν ἱερόν ἀγῶνα «περιζωσάμενοι τὴν ὀσφὺν ἐν ἀληθείᾳ καὶ ἀναλαβόντες τὸ θυρεὸν τῆς πίστεως, τὴν περικεφαλαίαν τοῦ σωτηρίου καὶ τὴν μάχαιραν τοῦ πνεύματος, ὃ ἐστὶν ῥῆμα Θεοῦ... ἐν παρρησίᾳ γινώρισαι τὸ μυστήριον τῆς ἀληθείας» (Ἐφ. 6,14-20).

Τὰ μοναστικά κέντρα, ὠπῆρξαν πάντοτε φωτεινὰ μετέωρα καὶ φάροι Ὀρθοδοξίας καὶ ὀρθοπραγίας. Αἱ Μοναὶ τοῦ Ἁγίου Ὁρους, αἱ Σκήται καὶ τὰ κελλία, ἀλλὰ καὶ τὰ ἀπλοῦστα ἀκόμη Ἠσυχαστήρια καὶ Καθίσματα, ὠπῆρξαν ἀείποτε ἐστία πνευματικῆς ἀκτινοβολίας καὶ κέντρα ἀρετῆς καὶ ἀγιωσύνης.

Ἡ Ἁγιώνυμος Πολιτεία, εἰς τὴν ὑπερχλιετῆ αὐτῆς ἱστορίαν, ἔχει πλουτίσει τὸ Ἁγιολόγιον τῆς Ἐκκλησίας, μὲ νέφος Ὁμολογητῶν καὶ Μαρτύρων, οἱ ὅποιοι τὴν μαρτυρίαν τῆς πίστεως ἐσφράγισαν, μὲ τὸ τίμιον αἷμα τοῦ μαρτυρίου. Διδάσκαλοι τῆς κατὰ Θεὸν σοφίας καὶ ἀρετῆς, ἀπέβησαν σεμνώματα καὶ ἐγκαλωπίσματα, τῆς κατὰ Χριστὸν ζωῆς καὶ πολιτείας.

Τὸν μεγαλειώδη πίνακα τοῦ Ἁγίου Ὁρους καὶ γενικότερον τῆς Ἐκκλησίας δὲν ἀμαυρώνουν, αἱ κατὰ καιροὺς ἀμυδραὶ σκιαὶ καὶ ἀποχρώσεις, ἀρνητικῶν χρωμάτων, ἡ παρουσία τῶν ὁποίων, ὅσον λυπηρὰ καὶ ἄν εἶναι, συμβάλλει, εἰς τὴν ἔκφρασιν τῆς ἀληθείας, ὅτι ὁ Μοναχικὸς Βίος, ἡ ἀγγελικὴ πολιτεία, ἀποτελεῖ δυσέφικτον διὰ τὸν ἄνθρωπον πραγματικότητα. Ἡ σκιά προϋποθέτει τὸν ἥλιον καὶ οἱ ἀποχρώσεις, τὰ χρώματα. Καὶ ὁ ἥλιος ἐμφανίζει κηλίδας. Δὲν ὑπάρχει σκιά χωρὶς τὸν ἥλιον καὶ οἱ κηλίδες τοῦ ἡλίου δὲν εἶναι ὄραται εἰς τὸν γυμνὸν ὀφθαλμόν, τὰς καθιστᾷ ἀφανεῖς καὶ ἀόρατους, ἡ ἔκπαιγλος φωτοχυσία καὶ τὸ ἄπλετον φῶς τῶν ἡλιακῶν ἀκτίνων. Ὁμιλοῦμεν ὅμως διὰ τὴν σκιάν καὶ τὰς κηλίδας τοῦ ἡλίου καὶ λησμονοῦμεν τὸν ἥλιον.

Ὁ Ἄθως εἶναι Ὁρος Ἁγίων. Δὲν ἡγίασεν ὅμως τὸ Ὁρος τοὺς Πατέρας καὶ Ἀσκητάς, οἱ Πατέρες ἡγίασαν τὸ Ὁρος. Τὸ Ὁρος εἶναι Ἁγιον, διότι ἡγίασθη διὰ τῶν ἁγίων του. Εἶναι Ἁγιον, διότι ἐποτίσθη μὲ τὸ αἷμα τῶν μαρτύρων του καὶ εὐωδιάζει ἀπὸ τὴν πνευματικὴ εὐωδία, τῶν ἁγίων λειψάνων, τὰ ὁποῖα ἀποτελοῦν, ὡς τόσα ὄρατὰ σημεῖα, τῆς παρουσίας τοῦ Θεοῦ καὶ βαθμίδας τῆς κλίμακος, ἡ ὁποία ἐνώνει τὴν γῆν μὲ τὸν οὐρανόν. «Διεπέτασα τὰς πτέρυγάς μου ἐπὶ σὲ καὶ ἐκάλυψα τὴν ἀσχημοσύνην σου, ἔλουσά σε ἐν ὕδατι καὶ ἀπέπλυνα τὸ αἷμά σου... καὶ ἐνέδυσά σε ποικίλα... καὶ ἐκόσμησά σε κόσμῳ... καὶ περιέθηκά σε στέφανον καυχήσεως» (Ἰεζ. 16,8-12), βεβαιοῖ ὁ Προφήτης.

Τὸ Ἁγιον Ὁρος, ἐκαλλιέργησε καὶ καλλιεργεῖ τὴν γνῶσιν καὶ τὰ γράμματα, ἀλλὰ ἀναζητᾷ πανταχοῦ τὴν σοφίαν, ὄχι ὅμως μέσῳ τῆς κατὰ κόσμον γνῶσεως, ἀλλὰ διὰ μέσου κοινωνίας καὶ βιοματικῆς ἐμπειρίας. «Ὁ προστιθεὶς γνῶσιν προσθήσῃ ἀλλαγίμα», βεβαιοῖ ὁ Ἐκκλησιαστής (1,18), διὰ τοῦτο ζητεῖ, ὅπως ἀτενίσῃ τὴν ἀλήθειαν διὰ τοῦ ἄνωθεν φωτισμοῦ καὶ τῶν ἐλλάμψεων τοῦ θείου φωτός.

Ἐκεῖ, ὑπάρχει πραγματικὴ σοφία, ὄχι ὅμως ὡς ἀποτέλεσμα λογικῆς καὶ διαλεκτικῆς ἐρεῦνης, ἀλλ' ὡς δωρεὰ τοῦ Θεοῦ. Δὲν ἀποκτᾷ τὴν σοφίαν. Καθαίρει τὸ πνεῦμα, ἐξαγνίζει τὴν βούλησιν καὶ δέχεται τὴν σοφίαν, ὡς δῶρον Θεοῦ.

Πλησιάσατε ἀπλοὺς μοναχοὺς καὶ ἐρημίτας, ἐπισκεφθῆτε Ἱερὰς Μονὰς, ἀλλὰ καὶ τὰ ἀπόκρημνα ἐρημητήρια καὶ συναντήσατε ἐξαυλωμένους μορφάς, ἐνσαρκώσεις ἀγιότητος καὶ ἀρετῆς, νὰ ὀμιλοῦν μὲ σοφίαν καὶ βάθος καὶ νὰ ἀναλύουν τὴν πνευματικὴν τῶν ἐμπειρίαν, μὲ ἀπλότητα, ἀλλὰ καὶ πειστικό-

τητα. Δὲν ὑπάρχουν ἀμόρφωτοι εἰς τὸν Μοναχισμόν. Εἶναι σοφοί, οἱ κατὰ κόσμον ἄσοφοι. Διότι ἐμώρνανεν ὁ Θεὸς τὴν σοφίαν τοῦ κόσμου τούτου, καὶ «τὰ μωρὰ τοῦ κόσμου ἐξελέξατο ὁ Θεός, ἵνα καταισχύνη τὰ ἰσχυρά... καὶ τὰ μὴ ὄντα ἵνα τὰ ὄντα καταργήσῃ» (Α΄ Κορ. 1,20-28). «Οὐχ ὁρᾷς τὴν τῶν μοναχῶν φιλοσοφίαν ὑπὲρ τὸν ἥλιον λάμπουσας»; ἔρωτᾷ ὁ Ἱερὸς Χρυσόστομος.

Ὁ Μοναχισμὸς τῆς Ἀγιωνύμου Πολιτείας, καλεῖται καὶ πάλιν εἰς τὰς ἐπάλξεις τῆς ὑψηλῆς του εὐθύνης. Καλεῖται, ὅπως ἐπιστρατεύσῃ τὰς δυνάμεις του, καὶ διὰ τῆς διδασκαλίας καὶ τῆς γραφίδος, στηρίξῃ τὴν ἀλήθειαν τοῦ Εὐαγγελίου, διότι καὶ σήμερον, παρὰ τὴν στροφὴν καὶ τὴν ἐπιστροφὴν τοῦ κόσμου πρὸς τὸ Εὐαγγέλιον καὶ τὰς ἠθικὰς ἀρχὰς καὶ ἀξίας, ὑπάρχει ἀκόμη πολὺ ὕλιστικὸν καὶ ἀθεϊστικὸν ρεῦμα. Καλλιεργεῖται ἡ σκέψις καὶ ἡ ἀμφιβολία καὶ διδάσκειται, ἡ ὑλοζωϊκὴ ἀντίληψις τῆς Ἰανικῆς Σχολῆς, ἡ ὁποία λησμονηθεῖσα, ἐπανήλθε τὸν 10^ο αἰῶνα καὶ ἀπορριφθεῖσα ἐπιστημονικῶς, ἀπὸ σοφοῦς ἐπιστήμονας, μυρिकाστικῶς ἀναμασᾶται καὶ σήμερον. Ὑπάρχουν δυστυχῶς πάντοτε καὶ πανταχοῦ, οἱ αἰώνιοι ζακχαῖοι τοῦ πνεύματος, οἱ ὁποῖοι ἀδυνατοῦν νὰ ἀνέλθουν, ἀκόμη καὶ εἰς τοὺς χαμηλοὺς κλάδους καὶ αὐτῆς τῆς ἀπλῆς συκομορέας, διὰ νὰ δοῦν τὸν Κύριον, τὴν Ἀλήθειαν.

Ἡ Ἐκκλησία καὶ τὰ πνευματικὰ αὐτῆς φυτῶρια, ὡς ἄλλοι ναρκοσυλλέκται, καλοῦνται ὅπως περισυλλέγουν, τὰς ὑπὸ τοῦ ἐχθροῦ, ἐντέχνως καὶ δολίως ἐξαπολυομένας νάρκας, διασώζουσιν καὶ φροντίζουν, περὶ τῶν ναυαγῶν καὶ ὑψώνουν πλησίον τῶν τεχνητῶν ὑφάλων καὶ σκοπέλων τοῦ ἐχθροῦ, πολυφώτους φάρους πρὸς ἀποφυγὴν νέων συγκρούσεων καὶ ναυαγίων.

Δεῦτε ἀναβῶμεν εἰς τὸ Ὄρος Κυρίου. Ἐκεῖ ἡ παλαιὰ σοφία καὶ πνευματικὴ ἐμπειρία τῶν πρεσβυτέρων πατέρων καὶ αἱ παραδόσεις τῆς χιλιετοῦς ἀσκήσεως. Ἐκεῖ καὶ οἱ ἐνθουσιασμοὶ καὶ δραματισμοὶ τῶν νεωτέρων, οἱ ὁποῖοι ἐγκαταλείπουν τὰ πάντα διὰ νὰ ἀκολουθήσουν τὸν Κύριον ἀγαθὴ καὶ εὐοίανος ἢ συνάντησις, θεῖος συγκερασμὸς καὶ ἰδανικὴ περιχώρησις. Ἐνσωματωμένοι ὅλοι, ἐν ἐνὶ στόματι καὶ μιᾷ καρδίᾳ, εἰς τὸ πνεῦμα καὶ τὰς τιμίας παραδόσεις τῆς Ἀγιωνύμου Πολιτείας, ἡ ὁποία διὰ μέσου τῶν αἰώνων, ἀπέβη ὀντολογικὴ καὶ ἠθικὴ ἀξία, σταθερὰ καὶ ἀμετάβλητος, θὰ συνεχίσῃ τὴν ἁγίαν αὐτῆς ἀποστολὴν καὶ θὰ φανῇ ἀξία τοῦ ἱστορικοῦ αὐτῆς παρελθόντος καὶ τῶν ἐκτάκτων καὶ χαλεπῶν ἡμερῶν, τῶν συγχρόνων καιρῶν.

Ὁ μεταξοσκώληξ, μέσα εἰς τὸ βομβυκίον του κατεργάζεται τὴν μέταξαν μακρὰν καὶ ἔξωθεν ἐπιδράσεων, αἱ ὁποῖαι ὡς ἀρνητικοὶ ἐνίστε παράγοντες, καταστρέφουν τὴν ζωὴν τοῦ βομβυκίου. Τὸ Ἅγιον Ὄρος, ὡς θεῖον χωνευτήριον, ἀποστάζει καθαρὸν χρυσὸν καὶ ἀποβάλλει τὰ ξένα μεταλλεύματα ὅπως καὶ ὁ ἀνθρώπινος ὀργανισμὸς ἀποβάλλῃ τὰ ξένα στοιχεῖα ὅταν εἶναι πράγματι ξένα.

Τὸ Ἅγιον Ὄρος ἐνσωματώνει τὰ πάντα καὶ μετουσιώνει τὰ πάντα, εἰς Ἅγιον Ὄρος.

Ὅσοι ἀνέρχονται εἰς τὸ Ὄρος, ἀνέρχονται ὄχι διὰ νὰ ἀλλοιώσουν, ἀλλὰ διὰ νὰ ἀλλοιωθοῦν, ὄχι διὰ νὰ μεταβάλλουν, ἀλλὰ διὰ νὰ μεταβληθοῦν, ὄχι ν' ἀφομοιώσουν, ἀλλὰ νὰ ἀφομοιωθοῦν, ν' ἁγιασθοῦν. Τοῦτο ἀποτελεῖ ἀλήθειαν ἀδιάψευστον, καὶ εἰς αὐτὴν τὴν ἀλήθειαν πιστεῦει ἡ Ἁγία τοῦ Χριστοῦ Μεγάλη Ἐκκλησία.

Ὡ συμπαθεῖς φιλόσοφοι τῆς φυγῆς καὶ τῆς ἐρήμου, ὃ λαμπάδες ποῦ ἐτάκητε μετὰ τὴν ἰδίαν σας φλόγα. Σεῖς, ποῦ ἐγεωργήσατε τὸ ἄγονον τῆς ἐρήμου ταῖς ροαῖς τῶν δακρῶν σας. Ἀπεικονίσεις καὶ εἰκονίσματα ἱερῶν καὶ ἁγίων μορφῶν.

Ὅσοι ἔχετε δεχθῆ τὸν στέφανον τοῦ μαρτυρίου τῆς νίκης καὶ στεφανωμένοι ἀποτελεῖτε τὴν θριαμβεύουσαν Ἐκκλησίαν, δεηθῆτε, ὑπὲρ τῆς ἐν στρατείᾳ εὐρισκομένης.

Ὅσοι ἔχετε ἀστοχήσει, εἰς τὴν πραγμάτωσιν τοῦ ἁγίου σκοποῦ καὶ ἡ ἔλξις τῆς γῆς, δὲν ἐπέτρεψε τὸν ἀπόπλουν καὶ τὴν προσγειώσιν, πρὸς τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας, δώη ἔλεος ὁ Κύριος, ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, τὴν πρόθεσιν ὑπὲρ τὴν πράξιν ἀμοιβῶν.

Ὅσοι δέ, τὸν τίμιον τῆς ἀσκήσεως ἀκολουθεῖτε δρόμον, βαδίσατε ἐν καρτερίᾳ καὶ ὑπομονῇ, ἵνα καὶ ὑμῖν ὁ Κύριος ἀποδώσῃ τὸν ἀμαράντινον τῆς δόξης στέφανον, ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ὁ δίκαιος Κριτῆς.

Δεῦτε, λοιπόν, ἀγαπήσωμεν τὸ Ὄρος, «δεῦτε ἀναβῶμεν εἰς τὸ Ὄρος Κυρίου», λέγει ὁ Ψαλμῶδός καὶ συνεχίζει ὁ ποιητῆς, εἰς τὸν πρῶτον λόγον τῶν Παραδείσων:

Κι' ὕστερα πᾶμε στὴν ἄλλη κορφή ποῦ θροنیάζεται
κύρης,

Κι' ἦν ἄρχοντάς της ὁ Πρόγονος. Ἄδραξε τὰ γόνατά του.

Τὰ ροζωμένα τὰ χέρια του φίλησαν, εἶν' ὁ γενάρχης.
Στὸ Μισολόγγι πολέμαρχος, ἀσκητευτῆς στ' Ἅγιον Ὄρος

Καὶ ξηγητῆς τῶν ἀρχαίων χρησμῶν καὶ προφήτης
καινούργιων.

Ἄπ' τὸ χρυσὸ τοῦ σπιτιοῦ μας βιβλίον, τ' ἀνοιγμένο
μπροστά του.

Τ' ἱστορικὰ θὰ σοῦ πῆ τῆς γενιᾶς μας, ποῦ ἡ μοῖρα
τὴν ἔχει

Μὲ χωριστὴ μιὰ σφραγίδα, βαθεῖα σφραγιστὴ νὰ
δουλεύει, σὰ γιαιτροβότανο,

Μάρμαρο, μέλι, μαχαίρι, τὸν Λόγο.

Ναὶ ἔχει καὶ ἡ νύκτα τοὺς ἀστερισμοὺς της καὶ τὸ
ψῦχος δυναμώνει, ὀλίγο πρὸ τῆς ἀνατολῆς.

Ναὶ, «θαρθῆ, ἔρχεται, κάποιος καιρὸς καὶ κάποια
ἀγῆ θὰ φέξῃ,

Καὶ θὰ φυσήξῃ μιὰ πνοὴ μεγαλοδύναμη,

Θάρθῃ καὶ μετὰ τὸ πέρασμά της, οἱ φωτιὲς θὰ ξανα-
δώσουν ὄλες,

Νέα ζωὴ θὰ προβάλλῃ τότε, παντοῦ στὴν Ἐκκλησίαν,

Η ΙΕΡΑ ΜΟΝΗ ΤΟΥ ΟΣΙΟΥ ΝΙΚΑΝΟΡΟΣ ΚΑΙ ΤΟ ΚΕΙΜΗΛΙΟΦΥΛΑΚΕΙΟΝ ΑΥΤΗΣ(*)

4. Η ΖΑΒΟΡΔΑ, ΠΡΟΠΥΡΓΙΟΝ ΕΘΝΙΚΟΝ

Ἡ Ἱερά Μονή ὡς ἐκ τῆς θέσεως καὶ τῶν ὑπηρεσιῶν τῆς πρὸς τὸ δούλον Γένος ἀπὸ τῆς ἰδρύσεώς της προσέφερον πολλὰ πρὸς τὸν Χριστεπώνυμον λαόν, διὸ καὶ ἐτιμῆθη ὑπὸ τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας νὰ εἶναι «Σταυροπηγιακὴ καὶ Πατριαρχικὴ». Κατ' ἀρχὰς ὑπήχθη εἰς τὸ κλῆμα τοῦ Ἀχριδῶν, ἔπειτα ἡμῶς καὶ ἀπὸ τοῦ ἔτους 1832, διὰ συγγιλιώδους γράμματος τοῦ Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως καὶ Νέας Ῥώμης Κωνσταντίνου, ὑπήχθη εἰς τὸ πάνσεπτον Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον.

Τὴν ὀλοκλήρωσιν ἡμῶς τῆς εἰκόνας περὶ τῆς θέσεως τῆς Μονῆς, ὅχι τόσον γεωγραφικῶς ἀλλὰ ἐπὶ τῆς ποιμαντικῆς αὐτῆς πορείας καὶ ἀκτινοβολίας διὰ μέσου τῶν αἰώνων θὰ τὴν διαπιστώσωμεν, ἐν συνεχείᾳ, ἐκ τῆς μελέτης τῶν διαφόρων ἐπισήμων ἐγγράφων τῆς Ἱερᾶς Μονῆς. Ὡστόσο παραθέτομεν δύο μικρὰς περιγραφὰς τῶν νεωτέρων χρόνων, ποὺ ἀναφέρονται εἰς τὴν ἱστορουμένην Μονήν. Ἡ πρώτη ἐγγραφή ὑπὸ τινος ἀδελφοῦ αὐτῆς, τοῦ Ἱεροδιακόνου Νικηφόρου Παπασιδέρη τοῦ ἐκ τοῦ χωρίου Δισπηλιδῶν Καστορίας καταγομένου καὶ μετέπειτα ἡγουμένου καὶ ἐν συνεχείᾳ ἀναδειχθέντος Μητροπολίτου τῆς γενετήρας αὐτοῦ Ἐπαρχίας. Ὁ ἐν λόγῳ κατὰ Σεπτέμβριον τοῦ 1923 ἔγραφε πρὸς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, ὡς Πατριαρχικὸς Ἐξάρχος, ἱστορῶν τὰ ἐν τῇ Μονῇ λαβόντα χώραν γεγονότα κατὰ μῆνα Αὐγουστοῦ τοῦ 1923, ὑπὸ τοῦ περιβοήτου ληστήρα Γκαντάρου εἰς χωρίον ὀνόματι Τόριστα-Ποντινὴ κατασφάζαντος 7 ὄθωμανοὺς καὶ διαρπάσαντος περὶ τὰς 8.000 κεφαλὰς προβάτων καὶ αἰγῶν:

«Ἡ Μονὴ Ζάβορδας, εὐρισκομένη ἐν ἄγαν ἀποκέντρῳ ὄρειῳ καὶ δασώδει τόπῳ εἰς τὸ ἔσχατον σημεῖον συναντήσεως τῶν πέριξ Ἐπαρχιῶν: Γρεβενῶν, Κοζάνης καὶ Ἐλασσῶνος καὶ ἀπέχουσα ἐξ

(*) Συνέχει ἐκ τῆς σελ. 494 τοῦ ὑπ' ἀρ. 15 τεύχους.

στὸν κλίβανο, στὸ σπῆτι, στ' ἀργαστήρι, Παντοῦ στὸ κάστρο, στήν καρδιά, καὶ τότε θὰ αἰσθανθῆς καὶ σὺ (Ἄγιον Ὄρος τοῦ Θεοῦ), νὰ σοῦ φυτρῶνουν ὡ χαρὰ τὰ φτερά, τὰ φτερά σου πρωτεῖνὰ τὰ μεγάλα».

Καὶ συνεχίζει ὁ ξένος τραγικὸς ποιητὴς καὶ φιλόσοφος:

«ὦ Καλοκαιριάτικε κῆπε, ἀνήσυχη εὐτυχία,
Μὴ γιὰ σὰς τὸ στάχτωμα τῶν παγετῶνων δὲν στολί-
στηκε σήμερα μὲ ρόδα.

ἐκάστης τῶν πόλεων τούτων ἀνω τῶν 12 ὄρων, οὐσα δὲ ἐκτισμένη παρὰ τὸν ποταμὸν Ἀλιάκμονα, εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ γωνιακοῦ αὐτοῦ ῥοῦ ἐντὸς λεκάνης περιτοιχιζομένης ὑπὸ ὑψηλῶν καὶ δασωδῶν ὄρεων οὐ μακρὰν δὲ τῶν παλαιῶν Ἑλληνικῶν συνόρων, ἀνέκαθεν ἐχρησίμευσεν ὡς πρῶτος σταθμὸς ἅμα καὶ ὀρητῆριον τῶν ἐντεῦθεν κυρίως διὰ τὸ ἀπόκεντρον καὶ ἀσφαλὲς διερχομένων διαφόρων ἀνταρτικῶν σωμάτων καὶ λοιπῶν ἠρώων τῶν Μακεδονικῶν καὶ ἀπελευθερωτικῶν ἀγώνων, ἀλλὰ καὶ ὡς πρῶτος στόχος καὶ λεία τοῦ ἐκάστοτε ἀναφανομένου ληστήρα, τὸ ἀσφαλῆστερον καταφύγιον ἔχοντος εἰς τὰ ἐν τῇ περιφερείᾳ τῆς Μονῆς πικρότατα δάση καὶ ἀπόκεντρα ὄρη. Διὸ καὶ ἡ θέσις τῆς Μονῆς καὶ τοῦ προσωπικοῦ αὐτῆς ἦτο λίαν ἐπισηφαλὴς, ἐπιχειρημαμένου ἐπὶ τοῦ τραχήλου αὐτῶν διπλοῦ κινδύνου, ἀπὸ τοῦ τῶν ληστῶν καὶ τῶν κρατούντων».

Ἡ δὲ δευτέρα περιγραφή σώζεται εἰς τὸ «Μακεδονικὸν Ἡμερολόγιον» τοῦ ἔτους 1925 καὶ εἰς τὰς σελ. 103-105, γραφεῖσα ὑπὸ τοῦ Ἀρχιμ. Εὐθυμίου Δελαλῆ καὶ οὐσα ἀρκετὰ διαφωτιστικὴ περὶ τῆς δράσεως καὶ τῆς ἐν γένει ζωῆς τῆς Μονῆς, ἔχει ὡς ἑξῆς:

«Ἡ κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ 16ου αἰῶνος, τὸ 1511 περίπου, ὑπὸ τοῦ Θεσσαλονικέως Ἁγίου Νικάνορος Ἱερομονάχου οἰκοδομηθεῖσα Μονὴ Ζάμπορδας καὶ λαβοῦσα τὸ ὄνομα ἐκ τοῦ πάλαι καταστραφέντος ἡμιῶρου ἐκεῖσε ὁμωνύμου χωρίου, κεῖται μεταξὺ τῶν τριῶν ἐπαρχιῶν Γρεβενῶν, Σιναιῶν καὶ Σιατιστῆς, Σερβιῶν καὶ Κοζάνης, ἐνθα ὁ ἐκ τῆς λίμνης Καστορίας ἐκκροεὼν Ἀλιάκμων ποταμὸς βορειοδυτικῶς μέχρι τοῦ ἐφ' οὗ ἡ Μονὴ ᾠκοδομηταὶ ὄρους Καλλιστράτου ὕψους 160 περίπου μέτρων ἀπὸ τῆς βάσεως αὐτοῦ καὶ περικυκλῶν ἐκ τῶν τριῶν ἀποκομήμων πλευρῶν χωρίζει τοῦτο ἀπὸ τοῦ ἀπέναντι ὑπεροψήλου καὶ καταπρασίνου δυτικοῦ ὄρους Βονάσα καὶ λαμβάνων ἐκεῖθεν βορειοανατολικὴν διεύθυνσιν σχηματίζει μέγιστον ἐκεῖσε μυχόν. Κτισθεῖσα δὲ ὑπὸ τοῦ Ὁσίου

Σὰς γυρεύει ἡ ρηματιά καὶ ποῖο πάνω,
Ὁ ἄνεμος καὶ τὰ σύννεφα τρέχουν στὸν οὐρανὸ,
Καὶ καίγονται ν' ἀντικρύσουν ἀπὸ μακρὰ τὸν ἐρ-
χομό σας.

Στὰ ψηλῶματα στρώθηκε τὸ τραπέζι γιὰ σὰς,
Ποιὸς μένει ποῖο κοντὰ ἀπὸ σὰς στ' ἀστέρια
Ποῖο κοντὰ στὶς ζοφερὲς ἀβύσσους;».

(Τέλος)

† Ὁ Σταυρουπόλεως ΜΑΞΙΜΟΣ
Σχολάρχης τῆς Ἱ. Θεολογικῆς Σχολῆς Χάλκης

τούτον Ἀσκητοῦ, κατὰ τρόπον Βυζαντινοῦ ρυθμοῦ ὡς ἐκ τῆς σταυροειδοῦς ἐκκλησίας, τοῦ τροῦλλον καὶ τοῦ ὄλον κτιρίου, κινεῖ τὴν ἐξ ἄκοης περιέργειαν οὐ μόνον τῶν λογίων ἀλλὰ καὶ αὐτῶν τῶν ἐπιστημόνων τῆς ἀρχαίας βυζαντινῆς τέχνης, τῶν βουλομένων μὲν νὰ ἐπισκεφθῶσι ταύτην, ἀδυνατούντων δὲ νὰ ἱκανοποιήσωσι τὸν πόθον των λόγω μὴ ὑπάρξεως ἀνεῖτου τακτικῆς συγκοινωνίας, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον συνετέλεσεν εἰς τὸ νὰ μὴ εὐφημισθῇ ἢ γραπτῶς ἐγκωμισθῇ ἢ μεγάλη καὶ σπουδαία αὐτῆς ἀξία ἣν ἔχει καὶ οὕτω διέλαθε τὴν προσοχὴν τοῦ βαρβάρου κατακτητοῦ, ἀκμάσασα ἐπὶ τῶν χρόνων τῆς δουλείας καταπληκτικῶς ὑπὸ ἐποπῶν κτημάτων καὶ ἐτέρων ὕλικῶν προσόδων διὰ τῆς ἐπιπόνου ἐπιμελείας τῶν κατὰ καιροὺς ζησάντων πατέρων αὐτῆς καὶ τῇ γενναίᾳ συνεισφορᾷ τῶν εὐλαβῶν ἀφιερωτῶν. Καὶ ἰδοὺ εὐτυχεῖς οἱ διάδοχοι αὐτῶν οὐ μόνον νὰ δροῦσιν τοὺς καρποὺς τῶν κόπων ἐκείνων, ἀλλὰ καὶ οἱ ἴδιοι νὰ συντελέσωσι πρὸς φύτευσιν ἐτέρων φυτωρίων χάριν τῶν περικυκλούντων τὴν Μονὴν τέκνων. Ἀφίνω κατὰ μέρος νὰ ἀπαριθμήσω τὰς δυσχερεῖας ἃς εὗρισκον τὸ πάλοι οἱ κατὰ καιροὺς Ἡγουμένοι, λόγω τῶν ἀενάως ὑπὸ τῶν Τούρκων ἐπιβαλλομένων φόρων, παραλείπων τὴν ἐποχὴν τῆς τῶν Πατέρων δράσεως κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ ἐθνικοῦ ἀγῶνος λόγω τῆς οὐ μακρᾶν κειμένης Μονῆς τῶν παλαιῶν συνόρων τῆς Ἑλλάδος, καθ' ἣν διεπέρων τοὺς ἥρωας τοῦ Μακεδονικοῦ Ἀγῶνος ἀπὸ τῆς μιᾶς τοῦ ποταμοῦ ὄχθης εἰς τὴν ἄλλην διὰ καλωδίων νύκτωρ, ἀφηγοῦντες τὸν τῆς ζωῆς κίνδυνον αὐτῶν ἐκ μέρους τῶν κατακτητῶν, ἀποσιωπῶν τὰς ὑποδοχὰς καὶ φιλοξενίας ἃς παρέσχον τοῖς συντελοῦσιν εἰς τοὺς ὑπὲρ τῆς ἀπελευθερώσεως ἀγῶνας γενναίους ἄνδρας ἐξαποστέλλουσα τούτους μὲ τὰς τῆς Ἐκκλησίας εὐχὰς καὶ εὐλογίας εἰς τὸν πρὸς ὃν ὄρον. Δὲν μνημονεύω τὰ κατορθώματα αὐτῶν κατὰ τὸν Βαλκανικὸν πόλεμον σωσάντων πολλοὺς πολεμιστὰς τῆς Δ' Μεραρχίας ἐκ βεβαίου θανάτου, ὡς ἀρίστων κολυμβητῶν τοῦ Ἀλιάκμονος, οὐδὲ ἀναφέρω τὴν ἀξίαν ἣν ἔλαβεν ἡ Μονὴ ἐκ μέρους τοῦ τότε ὀφισταμένου Πατριαρχείου τῆς Δ' Ἰουστινιανῆς Ἀρχιδιῶν καὶ πάσης Βουλγαρίας, Σερβίας, Ἀλβανίας, Μολδοβλαχίας, Οὐγγαροβλαχίας, καὶ τῶν λοιπῶν, ὡς τοῦ Οἰκουμενικοῦ, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐκ μέρους τοῦ δευτέρου ὡς καὶ τὴν συμπάθειαν τῶν ὡς ἀρωγοῦ αὐτὴν ἀπολαβόντων. Ὁμολογῶ ὁμῶς τὴν δράσιν ἣν ἐπεδείξαντο οἱ Πατέρες πρὸ πολλοῦ μὲν συνεισφέροντες χρηματικὰ ποσὰ εἰς τὰς πέριξ τῆς Μονῆς κοινότητας πρὸς ἴδρυσιν σχολείων, ἐκπαίδευσιν ἐν τε τοῖς Δημοτικοῖς καὶ Γυμνασίοις καὶ δὴ ἐν τῇ Θεολογικῇ τῆς Χάλκης Σχολῇ πτωχῶν νέων, αἰτία τῆς ὁποίας ὑπῆρξεν νὰ ἰδρυθῇ διὰ τῶν ἐνεργειῶν τοῦ ἐκ Ντουπιακίων Καστορίας καταγομένου νῦν Ἡγουμενεύοντος λογίου Νικηφόρου Παπασιδέρη ἱερατικῆ Σχολῆ, μετὰ τῶν συμπραξάντων αὐτῶ, τοῦ Σεβασ. Γρεβενῶν Νικολάου καὶ τῶν δραστηρίων πληρεξουσίων Γρεβενῶν κ. Ν. Ταμκίνου καὶ Π. Ζωγράφου, τῶν συντελεσάντων πρὸς ἔκδοσιν διατάγματος ὅσον ἀφορᾷ περὶ ἰδρύσεως σχολῆς ἐν τῇ Μονῇ. Καταρτισθείσης εἰτα ἐπιτροπῆς ἐκ τῶν Μητροπολιτῶν Γρεβενῶν Νικολάου ὡς προέδρου καὶ μελῶν Ἐλασσῶνος Καλ-

λινίκου, Σερβίων καὶ Κοζάνης Ἰωακείμ, Σισανίου καὶ Σιατίστης Ἀγαθαγγέλου καὶ τοῦ διευθυντοῦ αὐτῆς ἐξεπληρώθησαν οὕτω τὰ ὄνειρα τῶν κατὰ τὸ 1902 συνελθόντων ἐκεῖ ἐπὶ τῷ σκοπῷ τούτῳ Ἀρχιερέων Γρεβενῶν Ἀγαθαγγέλου καὶ νῦν Μοσχονησίων, Σισανίου καὶ Σιατίστης Σεραφεῖμ εἰτα Γάρου καὶ Χώρας, Σερβίων καὶ Κοζάνης Κωνσταντίνου καὶ Ἐλασσῶνος Πολυκάρπου, νῦν Ἀδριανουπόλεως, οἵτινες ὑπῆρξαν Πρόεδροι τοῦ σπουδαίου τούτου ἰδρυματός. Ἀλλὰ καὶ οἱ κατὰ τὸ ἔτος 1914 ἐν μηνὶ Ἰουλίῳ συναθροισθέντες ἐν Κοζάνῃ Ἱεράρχαι ἐν τῷ Μητροπολιτικῷ Μεγάλῳ Σεβ. Σισανίου καὶ Σιατίστης Ἱερόθεος, Γρεβενῶν Αἰμιλιανὸς καὶ νῦν Σωζοπόλεως, Ἐλασσῶνος Νεόφυτος, καὶ μετὰ ὡς Πρόεδρον διατελέσαντος μακαρίτου Σερβίων καὶ Κοζάνης Φωτίου συσχεψάμενοι πρὸς ὑποβολὴν καταλόγου ἐν τῇ ἐν Ἀθήναις προπαρασκευαστικῇ ἐπιτροπῇ ἰδέαι αὐτῶν οὐδόλως διεφύσησαν, ποιησάντων καὶ μνημόσυνον ἐν τῷ τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου περιβόλῳ ὑπὲρ τῶν πεσόντων ἐν τοῖς πεδίοις τῶν μαχῶν γενναίων ἡμῶν μαθητῶν.

Τοιουτοτρόπως λοιπὸν ἡ Ἱερά αὕτη Μονὴ ἀκρόπολις, ὡς ὀφθαλμὸς τῆς Δυτικῆς Μακεδονίας, καὶ κατὰ καιροὺς ἀποδειξαμένη δεύτερον Μαντεῖον τῶν Δελφῶν, θὰ παραγάγῃ Δευίτας ἵνα φωτισθῶσιν οἱ ὑπὸ σκότους καὶ σκιάς ἀμαθείας κατεχόμενοι περιοικοὶ διὰ τῆς ἀποδόσεως διδασκάλων καὶ λογίων ἱερέων, ἀλλὰ καὶ ἀπαλλαγῶσιν οὕτοι τῶν μέχρι σήμερον ἐξ ἀγρίων στιφῶν ἐμφανιζομένων πέριξ τοῦ δήμου Χασίων καὶ ἐπιπολαζόντων συνήθως ληστῶν.

Ὅθεν διανοίγονται αἱ πύλαι τῆς Σχολῆς ταύτης εἰς τοὺς ἐφιεμένους παιδεῖας καὶ ὄχεται κοσμούμενος ὁ μέλλων νὰ φωτίσῃ τοὺς ἐγγυὺς καὶ τοὺς μακρὰν πνευματικὸς λόγος. Ἐγραφον ἐν Κοζάνῃ τῇ 2 Σεπτεμβρίου 1925, Ἀρχιμ. Εὐθύμιος Δελαλῆς τ.θ.».

Ὅντως ἀκρόπολις, ἱερὸν παλλάδιον καὶ ὀφθαλμὸς τηλαυγῆς, ἀνεδείχθη κατὰ τὴν διαδρομὴν τῶν αἰώνων ἡ ἱερά Μονή, εἰς τὸν χῶρον τῆς Δυτικῆς Μακεδονίας. Τοῦτο ἐπιβεβαίωσι καὶ ὁ μέγας Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Ἰωακείμ ὁ Γ' ὁ Δεβετζῆς, ὁ γεννηθεὶς ἐν Βαφειοχωρίῳ τοῦ Βοσπόρου κατὰ τὸ 1834, μὲ τὴν ἀπονομὴν εἰς τὴν Μοναστικὴν Ἀδελφότητα τοῦ δικαίου ἐπαίνου τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας, δι' ὅσα ἡ Μονὴ καὶ οἱ ἐν αὐτῇ ἀσκούμενοι θεοσεβεῖς Πατέρες προσέφερον, «ὑπὲρ τῆς εἰς τὰ γράμματα προόδου τῶν αὐτόθι Ὀρθοδόξων παιδῶν» διὰ τῆς συστάσεως εἰς τὴν κώμην τῆς Σαρακίνης Σχολῆς Ἀλληλοδιδασκτικῆς. Τὸ σχετικὸν κείμενον γραφέν τὸ 1874 ἔχει ὡς ἑξῆς:

Ἀριθ. Πρωτ. 331

Ἰωακείμ, ἐλέω Θεοῦ Ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ρώμης καὶ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης,

Ὅσιώτατοι ὁ τε ἡγουμένος καὶ λοιποὶ πατέρες τοῦ ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Γρεβενῶν κειμένου Ἱεροῦ ἡμετέρου Πατριαρχικοῦ καὶ Σταυροπηγιακοῦ Μοναστηρίου τῆς

Ζάμπορδας, τέκνα ἐν Κυρίῳ ἡμῶν ἀγαπητά, χάρις εἶη ὑμῖν καὶ εἰρήνη παρὰ Θεοῦ. Ὁ ἐν Χριστῷ ἀγαπητὸς ἡμῖν ἀδελφὸς Ἱερώτατος Μητροπολίτης Γρεβενῶν κ.κ.ο. Κόριλλος γράφας ἀρτίως τῇ Ἐκκλησίᾳ ἐδήλωσεν ὅτι ἡ Ὀσιότης ὑμῶν νύξιν λαβόντες ἀπὸ τῶν ἀρχιερατικῶν αὐτοῦ προτροπῶν τοῦ ἀνεγείραι δαπάνη τῆς Ἱερᾶς ὑμῶν Μονῆς Σχολῆν ἀλληλοδιδασκτικὴν ἐν Σαρακίῃ, κεντρικωτέρῳ χωρίῳ τοῦ τμήματος Βέντσια, ὅπου οὐδὲν τοιοῦτον ὑπῆρχε, προθύμως ἐσπεύσατε πρὸ ἐνὸς ἔτους εἰς ἔργον βαλεῖν τὰς προτροπὰς τῆς αὐτοῦ Ἱερότητας, ἐπὶ μᾶλλον δὲ ἀναπτύξαντες τὸν ὑπὲρ τῆς εἰς τὰ γράμματα προόδου τῶν αὐτόθι ὀρθοδόξων παιδῶν ζῆλον ὑμῶν ἐσχάτως καὶ ἀλληλοδιδασκτικὴν κατὰλληλον συνεστήσατε μισθοδοτούμενον παρ' ὑμῶν. Ἐπὶ ταύτῃ τοῖνον τῇ ἀγαθοεργίᾳ, τεκμηριούσῃ ἀληθῶς τὴν ἐπίγνωσιν τῶν πρὸς τὸν πλησίον ὑμῶν καθηκόντων εὐχαρίστως διατεθέντες, προαγόμεθα διὰ τῆς παρουσίας Πατριαρχικῆς ἡμῶν ἐπιστολῆς ἐκφράσει τῇ ὑμῶν ὀσιότητι τὴν ἡμετέραν Ἐκκλησιαστικὴν εὐαρέσκειαν καὶ τοὺς δικαίους ἐπαίνους μετὰ τῶν ἐγκαρδίων ἡμῶν εὐλογιῶν, προτρεπόμενοι ὅπως καὶ τοῦ λοιποῦ ἐξακολουθήτε ὑποστηρίζοντες καὶ διατηροῦντες δαπάνη τοῦ Μοναστηριακοῦ ὑμῶν Ταμείου τὸ ἐν λόγῳ Ἐκπαιδευτήριον καὶ ἄλλας ὁμοίας ἀγαθοεργίας ποιούμενοι πρὸς τοὺς πέριξ αὐτόθι χριστιανούς ὅπως οὐ μόνον τὴν ἐλλάβεαν αὐτῶν πρὸς τὸ Ἱερόν ὑμῶν Σκήνωμα πολλαπλασιάσῃτε, ἀλλὰ καὶ τὴν Ἐκκλησιαστικὴν ἡμῶν εὐνοίαν καὶ ὑπόληψιν ἐπισπλάσῃτε ἐν ἑαυτοῖς σὺν τῇ ὑπερασπίσει τῶν Μοναστηριακῶν ὑμῶν συμφερόντων καὶ ὑποθέσεων. Ἡ δὲ τοῦ Θεοῦ Χάρις καὶ τὸ ἀπειροὺν ἔλεος εἶη μεθ' ὑμῶν.

α.ωοδ' (1874) Δεκεμβρίου κγ.

Ἐὰν σκεφθῶμεν τὴν ἐπικρατοῦσαν τότε καταστασιν λόγῳ τῶν ἀτελευτήτων χρόνων τῆς δουλείας, τὸ ὅλον ἔργον τῆς Μονῆς λαμβάνει ἀκόμη μεγαλύτεραν ἀξίαν. Ἀπερίγραπτοι αἱ παντὸς εἴδους δυσκολίαι πού ἀντιμετώπιζον τότε οἱ σεβάσμιοι Πατέρες λόγῳ τῆς μακρᾶν τοῦ κόσμου θέσεως τῆς Μονῆς· δύσβατος ἡ περιοχὴ ὑπὲρ τὰς δώδεκα ὥρας ἀπέχουσα ἐκ τῶν Γρεβενῶν, ὑφίστατο τὸ Ἱερόν Κοινόβιον τακτικᾶς ἐπιδρομᾶς, οὐ μόνον ἐκ τῶν ἐνδημούντων εἰς τὴν ἀκριτικὴν ταύτην γωνίαν τῆς ἐλληνικῆς γῆς παντοειδῶν ληστῶν, οἱ ὅποιοι κατὰ συμμορίας συχνὰ ἐλεηλάτουσαν τὰ ὑπάρχοντα τῆς Μονῆς, ἀλλὰ ὑπέφερον καὶ ἀπὸ τὰς ἐπισκέψεις τῶν δῆθεν τακτικῶν ὑπαλλήλων τῆς κυριαρχοῦ καὶ ἀλλοθρήσκου Ὀθωμανικῆς Αὐτοκρατορίας, οἱ ὅποιοι ἐκτὸς τῶν τακτικῶν φόρων καὶ ποσοστῶν ἐπὶ παντὸς εἴδους, εἰσέπραττον καὶ ἐφυγάδευον πᾶν ὅ,τι ἀγαθὸν εἶχεν ἡ Μονὴ πρὸς συντήρησιν τῆς Ἀδελφότητος καὶ τῶν εἰς αὐτὴν προστρεχόντων πτωχῶν καὶ ἀδυνάτων χριστιανῶν. Ἐνδεικτικῶς μνημονεύομεν μίαν μόνον γραπτὴν μαρτυρίαν, ἐκ τῶν πολλῶν διασωθεισῶν, ἡ ὁποία πασιφανέστατα παρουσιάζει τὰς ἐπικρατούσας τότε ληστρικὰς διαθέσεις τοῦ κατακτητοῦ:

1838 Φεβρουαρίου 18, κάνο θύμισιν τὰ ὅσα ἐδόσαμε εἰς τὸν ἀγὰ κάθε καλὸ γέρος:

διονύσιος γρόσια 300, φιλάρετος γρόσια 200, ροιγόριος βαλμᾶς γρόσια 250, παπαγαβουήλης γρόσια 200, ὁ γούμενος γρόσια 300, ὁ παπαθεοφύλακτος γρόσια 100, ὁ παπανηκόδημος γρόσια 200, ὁ παπαδανηήλης γρόσια 100, ὁ παπασίλβεστρος γρόσια 150, νηκόδημος γρόσια 200, προηγούμενος γρόσια 300, ἀζαρίας γρόσια 200, νηκηφόρος γρόσια 100, ἔτι νηκόδημος γρόσια 150, ἔτι ὁ ζα(χα)ρίας γρόσια 20, ἔτι ὁ διονύσιος γρόσια 30, ἔτι ὁ παπασίλβεστρος γρόσια 100, ἔτι ὁ γούμενος γρόσια 100, ἔτι ὁ προηγούμενος γρόσια 100, ἔτι ὁ φιλάρετος γρόσια 102, ἔτι ὁ ροιγόριος κονόμος γρόσια 105, ἔτι ὁ νικηφόρος γρόσια 100, ἔτι ὁ ροιγόριος κονόμος γρόσια 51, ἔτι ὁ διονύσιος γρόσια 100, ἔτι ὁ παπανικόδημος γρόσια 100, ἔτι ὁ παπαθεοφύλακτος γρόσια 100, ἔτι ὁ προηγούμενος γρόσια 100, ἔτι ὁ παπαδανηήλ γρόσια 100, ἔτι ὁ γαβουήλ γρόσια 105, ἔτι ὁ παπανικόδημος γρόσια 100, ἔτι ὁ παπασίλβεστρος γρόσια 100.

5. ΔΙΑΤΕΛΕΣΑΝΤΕΣ ΗΓΟΥΜΕΝΟΙ

Κατὰ καθήκον καὶ χρέος πρὸς τοὺς κεκοιμημένους σεβασμίους Πατέρας τῆς Ἱερᾶς Μονῆς καὶ εἰς ὀφειλόμενον μνημόσυνον πρὸς τοὺς ἥρωας τῆς Πίστεως καὶ τοὺς γενναίους ἀθλητὰς τοῦ μοναχικοῦ ιδεώδους κατὰ τὴν διαδρομὴν τῶν 500 χρόνων τῆς ζωῆς τῆς Μοναστικῆς Ἀδελφότητος τοῦ Ὁσίου Νικάνωρος, ἀναφέρομεν ὅσα ὀνόματα Ἡγουμένων ἀνεύρομεν κατὰ τὴν ἄκρως σχολαστικὴν ἔρευνάν μας, ἐπὶ παντὸς «χαρτίου» σωζομένου εἰς τὸ Ἀρχεῖον τῆς Μονῆς:

Ὁσιος Νικάνωρ 1511, Θεωνᾶς 1566, Μεθόδιος 1588, Σωφρόνιος 1607, Γαβριήλ 1616, Ἀκάκιος 1624, Φιλόθεος 1674 ἕως 1698, Χριστοφόρος 1715, Λαβιδ 1730, Μακάριος 1757, Θεόφιλος 1759, Μεθόδιος 1776, Βησσαρίων 1780, Χρύσανθος 1785, Ζαχαρίας 1800, Κωνστάντιος 1803, Κωνσταντῖνος 1811, Κωνστάντιος 1816, Νεόφυτος 1817, Κωνστάντιος 1818, Ἰωάσαφ 1823, Ἀγάπιος 1825, Θεοφύλακτος 1831, Ἀγάπιος 1832, Θεόφιλος 1836, Ἀγάπιος 1839, Διονύσιος 1840, Ἀνατόλιος 1841, Καλλίνικος 1842, Σίλβεστρος 1842 καὶ οἱ σὺν αὐτῷ ἀδελφοὶ Καλλίνικος, Γεράσιμος, Κωνστάντιος, Ἀμβρόσιος, Ἀνατόλιος, Λουκᾶς, Ἀνθιμος, Ἀγάπιος, Θεοφύλακτος 1847, Καλλίνικος 1850, Σίλβεστρος 1852, Καλλίνικος 1855, Στέφανος 1859, Σίλβεστρος 1860, Στέφανος 1862, Κωνστάντιος 1864, Στέφανος 1866, Στέφανος 1868, Γεράσιμος 1872, Γεράσιος 1874, Νεόφυτος 1875, Κωνστάντιος 1878, Κωνσταντῖνος 1890, Ἀγαθάγγελος 1893, Ζαχαρίας 1899, Διονύσιος 1900, Γερμανὸς 1903, Διονύσιος 1907, Γεννάδιος 1909, Νικάνωρ 1913, Ἀγαθάγγελος 1916, Γεννάδιος 1923, Διονύσιος 1923, Διάκονος Νικηφόρος Παπασιδέρης ὡς Πατριαρχικὸς Ἐξαρχος τὸ 1923, Ἀγαθάγγελος Βλαχόπουλος 1924 καὶ οἱ σὺν αὐτῷ Ἀδελφοὶ Νικάνωρ, Νικηφόρος, Μοναχὸς Κοσμάς.

ΕΠΙΚΗΔΕΙΟΣ ΕΙΣ ΤΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΝ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ ΝΙΚΟΛΑΟΝ ΤΟΝ ΣΤ' (†)

«Σοὶ χάριν ἐν πᾶσιν ὁμολογοῦμεν ἐπὶ ταῖς εἰσόδοις ἡμῶν ταῖς εἰς τὸν κόσμον τοῦτον καὶ ταῖς ἐξόδοις, αἱ τὰς ἐλπίδας ἡμῶν τῆς ἀναστάσεως προμνηστεύονται»¹.

Ἡ τῶν Ἀλεξανδρέων Ἐκκλησία πενθεῖ, διὰ τὴν ἔξοδον ἀπὸ τὸν κόσμον τοῦτον τοῦ Πατρὸς καὶ Ἀρχιεπισκόπου αὐτῆς.

Νικόλαος ὁ Στ', Πάπας καὶ Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας καὶ πάσης Ἀφρικῆς, ἐξεδήμησεν πρὸς Κύριον.

Ἀπὸ τὴν πόλιν τῆς Ἀφρικῆς τὴν Ἀλεξάνδρειαν, μέχρι τὸ Ἀκρωτήριο τῆς Καλῆς Ἑλπίδος, ἀπὸ βορρᾶ πρὸς νότον καὶ ἀπὸ ἀνατολῶν πρὸς δυομάς, τὸν ἀγανὴ τοῦτον χώρον καὶ ἱστορικῶς ἀναπαλλοτριωτον τῆς ἀφρικανικῆς γῆς, τὸν ὅποιον ἐιάχθη γὰ ἐπισκοπῆ ὁ τοῦ Μάρκου διάδοχος, ὡς ἀισραὴλ διέδραμεν ἢ εἶδησις διὰ Νικόλαος ὁ Στ' «τὸν ἀγῶνα τὸν καλὸν ἠγῶνισται, τὸν δρόμον τετέλεκε, τὴν πίσιν τετήρηκε» (Β' Τιμ. δ' 7) καὶ «τὸ κοινὸν τοῦ θίου ἐπλήρωσε χρέος».

Πενθεῖ καὶ χαίρει ἡ στρατενομένη Ἀλεξανδρινῆ Ἐκκλησία διότι «ἐ ζωῆς καὶ τελευτῆς Κύριος μετέστησε, τὸν πατέρα καὶ Ἀρχιεπίσκοπον αὐτῆς, ἀπὸ τὰ λυπηρότερα ἐπὶ τὰ χρησιότερα καὶ θυμηδέστερα καὶ ἀπὸ τὸν πόνον καὶ τὴν θλίβριν ἐπὶ τὴν ἀνάπανσιν καὶ τὴν χαράν»².

Σεβασμία τῶν Ἱεραρχῶν χορεία,

Τῶν Ἀγιωτάτων Πατριαρχῶν καὶ Ἀρχιεπισκόπων τῆς Μιᾶς, Ἀγίας, Καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας ἀγιοὶ ἀδελφοὶ καὶ πατέρες,

Τίμιον Πρεσβυτέριον, πενθηφόρε λαὸ τοῦ Κυρίου, Νικόλαος ὁ Στ', κατὰ κόσμον Γεώργιος Βαρελό-

1. Βῶχλῃ τοῦ Ἑσπερινοῦ τῆς Πεντηκοστῆς.
2. Βῶχλῃ τοῦ Ἑσπερινοῦ τῆς Πεντηκοστῆς.

Νικηφόρος Παπασιδέρης 1925 καὶ οἱ σὺν αὐτῷ Ἀδελφοὶ Μοναχὸς Γαβριὴλ Ζαχαράκης, Ἀρχιμ. Κωνσταντῖος Τσολάκης, Διονύσιος Ντινόπουλος 1929 καὶ οἱ σὺν αὐτῷ Ἀδελφοὶ Ἀγαθάγγελος Βλαχόπουλος καὶ Γαβριὴλ Ζαχαράκης Ἀνθίμος Γεωργαντᾶς 1933, Γεννάδιος Γκανόπουλος 1934, Διονύσιος Ντινόπουλος 1936 καὶ οἱ σὺν αὐτῷ Ἀδελφοὶ Ἀρχιμ. Γεννάδιος Γκανόπουλος, Μοναχὸς Γαβριὴλ Ζαχαράκης Γερμανὸς Βασιλείκας 1940, Γεννάδιος Κυρατζόπουλος 1941 καὶ οἱ σὺν αὐτῷ Ἀδελφοὶ Μοναχὸς Θεοφάνης Ντάγκας, Μοναχὸς Χρῦσανθος Θεοδώροπου-

πουλος*, ἐγεννήθη εἰς τὴν βασιλίδα τῶν Πόλεων τὸ ἔτος 1915. Ἀπεφοίτησε τῆς κατὰ Χάλκην Ἱερᾶς Θεολογικῆς Σχολῆς χειροτονηθεὶς διάκονος τὸ ἔτος 1938. Ἐκεῖθεν ἐκκινεῖ καὶ φθάνει εἰς τὴν Χώραν τοῦ Νείλου ἔνθα προσελήφθη εἰς τὴν διακονίαν τοῦ Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας χειροτονηθεὶς εἰς Πρε-

* Τὸ πλήρες βιογραφικὸν σημεῖωμα τοῦ ὁποίου ἔχει ὡς ἑξῆς:

Ὁ Πάπας καὶ Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας καὶ πάσης Ἀφρικῆς Νικόλαος ε' (κατὰ κόσμον Γεώργιος Βαρελόπουλος τοῦ Ἀντωνίου καὶ τῆς Βύγενίας) ἐγεννήθη εἰς Κωνσταντινούπολιν τὸ 1915. Ἀπεφοίτησε τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τῆς Χάλκης τὸ 1938. Ἐχειροτονήθη Διάκονος ὑπὸ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Φιλαδελφείας Αἰμιλιανοῦ, Σγολάρχου τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τὴν 20 Ὀκτωβρίου 1938.

Τὴν 10 Νοεμβρίου 1938 ἔφθασεν εἰς Αἴγυπτον ἐπὶ Πατριαρχίας Νικολάου ε', ἔνθα ὑπηρέτησεν ὡς διάκονος εἰς τοὺς Ἱεροὺς Ναοὺς τοῦ Καῖρου Ἀγίου Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης καὶ Ἀγίου Ἀναργύρων. Τὴν 8 Σεπτεμβρίου 1940 ἔχειροτονήθη εἰς Πρεσβύτερον εἰς τὸν Ἱ. Ναὸν τοῦ Ἀγίου Νικολάου Καῖρου ὑπὸ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ἐρμουπόλεως Εὐαγγέλου.

ὑπηρέτησεν ὡς Προϊστάμενος τοῦ Ἱ. Ναοῦ τοῦ Ἀγίου Γερασίμου τῆς Ἑλληνικῆς Κοινότητος τοῦ Οὐάδ Μεντάνι τῆς Μητροπόλεως Νουβίας ἀπὸ 14 Σεπτεμβρίου 1940 μέχρι τὸ 1943. Ἀπὸ τοῦ 1943-1945 Προϊστάμενος τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἀγίου Σπυριδῶνος τῆς Ἑλληνικῆς Κοινότητος Χελουάν. Κατὰ τὴν φθινοπωρινὴν Σύνοδον τοῦ 1945 προτάσει τοῦ Μητροπολίτου Ἀξώμης Νικολάου, ὁ Πάπας καὶ Πατριάρχης Χριστοφόρος ἀπένειμεν αὐτῷ τὸ Ὀφφίον τοῦ Ἀρχιμανδρίτου. Ἀπὸ τοῦ 1945-1947 ὡς Προϊστάμενος τοῦ Ἱ. Ναοῦ τοῦ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου τῆς Ἑλληνικῆς Κοινότητος Ἀσιμάρα-Αἰθιοπίας. Ἀπὸ τοῦ 1947 μέχρι τὸν Αὐγούστον τοῦ 1953 ὡς Προϊστάμενος τοῦ Πατριαρχικοῦ Ναοῦ τοῦ Ἀγίου Νικολάου Καῖρου. Ἀπὸ 1 Σεπτεμβρίου 1953 ὡς Πατριαρχικὸς Ἐπίτροπος καὶ Προϊστάμενος τοῦ Ἱ. Ναοῦ τοῦ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου τῆς Ἑλληνικῆς Κοινότητος εἰς Καζαμπλάνκα τοῦ Μαρόκου.

Τὸ 1954-1955 ἐπανερχεται εἰς τὸ Καῖρον ὡς Προϊστάμενος τοῦ Ἀξιωρχείου τῆς Ἐπιτροπείας Καῖρου. Ἀπὸ τὰ τέλη τοῦ 1955 ἕως τὸν Νοέμβριον 1958 ὡς Προϊστάμενος τοῦ Ἱ. Ναοῦ τοῦ Ἀγίου Φρουμεντίου τῆς Ἑλληνικῆς Κοινότητος τῆς Addis-Ababa.

Κατὰ τὴν φθινοπωρινὴν Σύνοδον τοῦ 1958 ἐξελέγη τὴν 28 Νοεμβρίου πρῶτος Μητροπολίτης Εἰρηνοπόλεως (Ἀνα-

λος καὶ Μοναχὸς Νικάνωρ Μάρκου, Γαβριὴλ Μπαλογιάννης 1945, Αὐξέντιος Φράγκου 1960, Μελέτιος Μάγκας 1960 καὶ οἱ σὺν αὐτῷ Μοναχοὶ Νικάνωρ Μάρκου καὶ Χρῦσανθος Θεοδώροπουλος Ἀμφιλόχιος Κοντοξενάκης 1962, Ἰγνάτιος Κόβερ 1965, Χρυσόστομος Πιντέρης 1974, Ἀμφιλόχιος Κοντοξενάκης 1976-5.12.1984 Ἀρχιμ. Δαμασκηνὸς Νεοφυτίδης 1985 (—.)

(Συνεχίζεται)

† Ὁ Γρεβενῶν ΣΕΡΓΙΟΣ

σβύτερον ἐπὶ τοῦ ἀοιδίμου Πατριάρχου Χριστοφόρου τὸ ἔτος 1940 καὶ προχειρισθεὶς εἰς Ἀρχιεπισκοπὴν τὸ ἔτος 1945.

Υπαρέστηεν ὡς Προϊστάμενος τοῦ Πατριαρχικοῦ Ναοῦ τοῦ Ἁγίου Νικολάου - Καίρου καὶ ὡς Προϊστάμενος τοῦ Ναοῦ τῶν Ἁγίων Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης τῆς Ἑλληνικῆς Κοινότητος Καίρου.

Διετέλεσε Πατριαρχικὸς Ἐπίτροπος ἐν Καζαμπλάνκα τοῦ Μαρρόκου ἀπὸ δὲ τοῦ ἔτους 1953 ἕως 1958 Ἱερατικῶς Προϊστάμενος τοῦ Ναοῦ τοῦ Ἁγίου Φρουμεντίου τῆς Ἑλληνικῆς Κοινότητος ADDIS ABABA. Ἐκεῖ διακονῶν ἐξελέγη κατὰ Νοέμβριον τοῦ 1958 Μητροπολίτης Εἰρηνοπόλεως τῆς Ἀνατολικῆς Ἀφρικῆς.

Κατὰ τὸ ἔτος 1961 ὠνομάσθη Ἐντολοδόχος καὶ ἤσκησε τὰ ἐπὶ τοῦ ἀοιδίμου Πατριάρχου Χριστοφόρου ἀνατεθέντα αὐτῷ καθήκοντα θεοφιλῶς καὶ μετὰ ζήλου.

Τὴν 10ην Μαΐου τοῦ 1968 ἐξελέγη Πάπας καὶ Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας καὶ πάσης Ἀφρικῆς.

Τροχίαν διέγραψεν εἰς τὴν διακονίαν τῆς Ἐκκλησίας Ἀλεξανδρείας καὶ ἐδείχθη ὁ ἄνθρωπος ἐκείνος, ὁ ὁποῖος διηκόνησε τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὸ Γένος καὶ ὄργωσε κυριολεκτικὰ καὶ πότισε τὶς ὁδοὺς ὑπηρετήσε Κοινότητες, εἰς τὶς ἀφρικανικὰς Χῶρες καὶ εἰς αὐτὸν πρῶτον ἔλαχε τὴν διακονήσῃ ἱεραποστολικὴν Μητρόπολιν».

Σύναξις πεντηφόρος,

Εἰς ὃν ἀνατίθεται λόγον τὴν εἶπεν τὸν προσήκοντα πρὸς τὸ σκηνώματι οὐρανοῦ καὶ ἐνώπιον τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ, τραπὸν βλέπει τὸ ἐργαζόμενον καὶ πάλιν ἔχει συνειδήσεως μήπως εἰς ὑπερβολὴν ἐπαίνων ἐκτραπῆ ἢ μήπως τοῦ τῆς προεποσῆς τιμῆς φόρου τι παραλείπει.

Εἰς ἡμέρας ἀνακατατάξεων καὶ ἀναδιαρθρώσεων πολιτικοκοινωνικῶν, ἀπὸ τὸν ἀφρικανικὸν χῶρον, ἀνήρχετο εἰς τὸν Θρόνον τοῦ Ἀποστόλου καὶ Ἐναγγελιστοῦ Μάρκου Νικόλαος ὁ Στ' ὁ ἀπὸ Εἰρηνοπόλεως καὶ δὴ «οὐ κατηλικῶς τε καὶ ληστορικῶς, κατὰ τὸν ἐπικρατήσαντα τανῶν ἐπ' ἐπίοις τύπον, ἀλλὰ ἀποστολικῶς καὶ κανονικῶς ἐπὶ τὴν προεδρείαν ταύτην προέβη»³.

Τοῦ ἐγγὺς παρελθόντος τὰ ἐξαρθρωτικὰ ἀποτελέσματα καταφανῆ εἶχον ἀφήσει τὰ ἔργα των. Ἀλλὰ

τολικῆς Ἀφρικῆς) καὶ ἐχειροτονήθη τὴν 25 Ἰανουαρίου 1959 ἐν τῷ Πατριαρχικῷ Ναῷ τοῦ Ἁγίου Νικολάου Καίρου, ἐντολῆ τοῦ Πατριάρχου Χριστοφόρου ὑπὸ τῶν Μητροπολιτῶν Ἑρμοπούλεως Ἐναγγέλου, Κεντρώας Ἀφρικῆς Κυπριανοῦ καὶ τοῦ Θεοφίλ. Ἐπισκόπου Βαβυλῶνος Ἰακωβίου.

Τὸν Ἰούνιον τοῦ 1961 διωρίσθη Ἐντολοδόχος, ὑπουργία τὸ ὅποιον κατεῖχε μέχρι τὸν Νοέμβριον τοῦ 1966. Κατὰ τὴν ἐαρινὴν Σύνοδον τοῦ 1968 ἀνεδείχθη τὴν 10ην Μαΐου 1968 Πάπας καὶ Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας καὶ πάσης Ἀφρικῆς ὡς Νικόλαος ε'.

3. Γρηγορίου Θεολόγου, διὰ τὸν Πατριάρχην Ἀλεξανδρείας Μέγαν Ἀθανάσιον.

Νικόλαος ὁ Στ', ἔχων ἀμείωτον τὴν ἀποκαταδοκίαν τῆς πίστεως εἰς τὴν Πρόνοιαν τοῦ Θεοῦ, ὑπὲρ τῆς ἐμπιστευθείσης εἰς αὐτὸν ἀπὸ τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησίας, ἔταμε νέαν πορείαν. Συνέδεσε τὸ παρὸν πρὸς τὸ ἀπώτερον ἱστορικὸν παρελθὸν καὶ προσέβλεπε πρὸς τὸ ἐλπιδοφόρον μέλλον.

Προσεπάθησε γὰρ «ἐξαγάγη τὸν λαὸν τοῦ Θεοῦ εἰς συνάντησιν τοῦ Θεοῦ» (Ἐξοδ. ιθ' 17). Τοῦ ἔδωκε νέους ποιμένας καὶ διδασκάλους διὰ τὸν ὁδηγήσων «εἰς νομὰς σωτηρίους».

Ἀργά, ἀλλὰ σταθερά, ἐπαρνούσκειν ὁ παντὶ ἀνέμω τῶν ἐπιτηδείων σαλευόμενος Θρόνος τὴν ἀσφάλειάν του. Τὸ ἀπὸ οἰκήματος εἰς οἴκημα καὶ ἀπὸ κτήριον εἰς κτήριον μετακομίζων καὶ πάντα ἀνέσιον ὑπάρχον Πατριαρχεῖον ἔπηξεν εἰς τὴν Τοσιποσίαν Σχολήν. Περιθρύγκωσε τοὺς ἐπὶ καταρρέουσας ἀπαπειλούμενους οὐρανοὺς Πατριαρχικοὺς Ναοὺς Σάββα τοῦ Ἁγιασμένου ἐν Ἀλεξανδρείᾳ καὶ τοῦ Ἁγίου Νικολάου ἐν Καίρῳ.

Συνέστησε πρόχειρον Μουσεῖον πολιτικῶν ἱερῶν Εἰκόνων καὶ Κειμηλίων. Ἡδύγησε τὴν φωτογραφίαν τῶν χειρογράφων τῆς Βιβλιοθήκης τοῦ Πατριαρχείου ὑπὸ τὴν ἐπίβλεψιν τοῦ ἀειμνήστου Καθηγητοῦ Αἰνίου Πολίτη.

Διοργάνωσε Διορθόδοξον Πνευματικὸν Συμπόσιον ἐπὶ τῇ συμπληρώσει 1600 ἐτῶν ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ Μεγάλου Ἀθανασίου.

Καὶ ἂν ὁ ἀοιδίμος Πάπας καὶ Πατριάρχης Χριστοφόρος ὁ Β' εἰς τὴν ἐποχὴν του «ἐβαλεν εἰς τὴν ὁρθὴν τροχίαν τοὺς ἀναζητήτων τὴν Ἐναγγελικὴν ἀλήθειαν», ὁ Πάπας καὶ Πατριάρχης Νικόλαος ὁ Στ', καὶ τοῦτος τανῶν ἀοιδίμος καὶ μακαριστός, ἤχθη εἰς τὴν ἱστορικὴν ἀπόφασιν, μετ' ἀποφαστικῆς ἐνόρασιν, διὰ τὸ μέλλον τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας εἰς τὸν ἀφρικανικὸν χῶρον, τὴν προδῆ εἰς τὴν ἀνάδειξιν καὶ ἐκλογὴν τριῶν Βοηθῶν Του Ἐπισκόπων ἐκ τοῦ ἰθαγενοῦς πληρώματος.

Οὕτω μετεβίβασε προφητικῶς τὴν ἀποστολικὴν διαδοχὴν εἰς νέον λαὸν τοῦ Θεοῦ, τὸ ἰθαγενὲς πλῆρωμα τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας. Ἐνεπιστεύθη τῶν προβάτων τὴν νομὴν εἰς νέους ποιμένας καὶ τὴν φύλαξιν «τοῦ θησαυροῦ τῆς πίστεως καὶ τῆς παρακαταθήκης» εἰς νέους φύλακας.

Ἡ ἀπόφασιν ἐκείνη, ἡ ὁποία θὰ ἀποτελῆ σταθμὸν ἱστορικὸν καὶ ὁρόσημον εἰς τοὺς ἐπερχομένους καιροὺς τῆς ζωῆς τῆς Ἐκκλησίας εἰς τὴν μαύρην ἡπειρον, ἀφήκε τὴν σφραγίδα τῆς ἐνοράσεως Νικολάου τοῦ Στ' εἰς τὰ γεγονότα τῆς ἐποχῆς μας. Τοῦ παρέσχε τὸ δικαίωμα νὰ πιστεύη —καὶ μετ' Αὐτοῦ καὶ ἡμεῖς— ὅτι δὲν ἔσθῃ ἀπὸ τὸν Ἀλεξανδρινὸν Θρόνον τὸ προφητικὸν χάρισμα.

Ἦτορα ἀνέλαβε πορείαν ἀδιάκοπον καὶ ἀνύστακτον, ὄχι πρὸς ἀναφυγὴν καὶ διασκέδασιν, ἀλλὰ πο-

ρειαν ποιμαντορικὴν ἀνὰ τὰς Ἱερὰς Μητροπόλεις τοῦ Θρόνου εἰς τὸν ἀχανῆ ἀφρικανικὸν χώρον. Καὶ πέραν τούτου πορείαν προσκυνηματικὴν πρὸς τὰς ἀδελφὰς Ὀρθοδόξους Ἐκκλησίας γενόμενος κήρυξ καὶ ἀπόστολος τῆς τῶν Ἐκκλησιῶν συμφυχίας καὶ ἐνότητος καὶ τῆς πρὸς ἀλλήλας ὀφειλομένης τιμῆς. Ἐν συναισθήσει δὲ θαυμάτιῃ δι' ἀποθαίνει διάκονος τῆς εἰρήνης καὶ συμπαραστάτης ἀγαθῆς τῶν χαυμαζομένων ἀδελφῶν Ἐκκλησιῶν ἐπορεύθη πρὸς αὐτάς, χωρὶς φόβου καὶ πάθους, καὶ εὐκρινῶς ἀφῆκε τὰ ἀκουσθῆ ἢ φωνῆ Του πρὸς τὸν λαὸν τοῦ Θεοῦ.

Ἀδιακόπως ἐτάννε τὰς πτέρυγὰς Του διὰ τὰ καλύψῃ τὸν ὅλον τῆς πνευματικῆς Του δικαιοδοσίας χώρον. Δὲν εἶχον ὅμως αἱ πνευματικαὶ Του πτέρυγες τόσην δύναμιν ὅσην ἤθελεν. Ἀλλά, διὰ τὰ ἐξομολογηθῶμεν ἐνώπιον τοῦ σεπιτοῦ νεκροῦ, καὶ πολλοὶ τῶν συνεπισκόπων Του δὲν συμπαρεστάθημεν ὡς ἔπρεπε εἰς τὸν ἀγῶνά Του καὶ τὴν προστάθειάν Του. Ὀλιγόφυχοι ἢ αἰχμάλωτοι μικροτήτων δὲν δεινεπαθήσαμεν τῇ ἀσθενείᾳ Του. «Δὲν ἐβασιάσαμεν ἀλλήλων τὰ θάρα». «Δὲν ἀνεπληρώσαμεν τὸν νόμον τοῦ Χριστοῦ».

Νικόλαος ὁ Σι' ἠγείχετο μακροθυμῶν. Ὑπέμενε καρτερῶν. Ἀλλὰ καὶ μετ' ἀποφασιστικότητά ἐχώρει ὅτιαν τὸ ἐπέβαλλε τῆς Ἐκκλησίας τὸ συμφέρον τοῦ τε παρόντος καὶ τοῦ μέλλοντος.

Πολλὴν ἐδέχθη τὴν πικρίαν. Πολλοὶ ἀντὶ τοῦ μάνα χολῆν τὸν ἐπότισαν. Τὴν πύθρα ἐκίνησαν κατὰ τοῦ εὐεργέτου. Οὐδὲ τῆς εὐεργεσίας ἐσιοχάσθησαν, οὐδὲ τὴν ἀσθενείαν Του ἐσεδάσθησαν, ἀλλὰ καὶ νεκρὸν τὸν ἐξεμυκτήρισαν.

Νικόλαος ὁ Σι' ὅμως, τρανὸς τῇ ἀνεξικακίᾳ Του, ἐκείνο ἐπιμαρτυρεῖ τὸ ψαλμικὸν «προέφθασάν με ἐν ἡμέρᾳ κακώσεώς μου καὶ ἐγένετο Κύριος ἀντιστήριγμά μου ὁ Θεός μου ὑπερασπιστής ἐστι, πάντων τῶν ἐλπίζόντων ἐπ' αὐτὸν» (Ψαλμ. ιζ' 19, 31).

Ἡὐλογήθη ἀπὸ τὸν Θεὸν καὶ ἐτιμήθη ἀπὸ τὸν σεπιτὸν Πάπαν καὶ Πατριάρχην Νικόλαον τὸν Σι', ἐπὶ μίαν ὄλην ἐξαστίαν τὰ διακονῶ Ἀὐτῷ ὡς Βοηθὸς Ἀὐτοῦ Ἐπίσκοπος.

Ἐκεῖ, εἰς τὰ Πατριαρχικὰ δώματα τῆς Ἰουδαίας Σχολῆς «ἠγγρόπνει καὶ ἐγένετο ὡς στρονθὶον μονάζον ἐπὶ δώματος» (Ψαλμ. ρα' 8), Νικόλαος ὁ Σι', καὶ μόνος, μονώτατος «ὡμοιώθη πελεκᾶνι ἐρημικῷ ἐγενήθη ὡσεὶ νυκτικόραξ ἐν οἰκοπέδῳ» (Ψαλ. ρα' 7) καὶ «ὄλην τὴν ἡμέραν ὠνειδίζον Ἀὐτὸν οἱ ἐχθροὶ Του καὶ οἱ ἐπαινοῦντες Ἀὐτὸν καὶ Ἀὐτοῦ ὄμνον» (Ψαλμ. ρα' 9).

Ἡ ἀσθενεία Του σύντροφος καὶ συνοδοιπόρος τὸν παρακολουθεῖ καὶ τὸν κατατρυχεῖ καθ' ὄλην τὴν πορείαν τῆς διακονίας Του. Ἀλλὰ Νικόλαος ὁ Σι' οὐδέποτε «ἔδωκεν ὕπνον τοῖς ὀφθαλμοῖς Του καὶ νυσταγμὸν τοῖς βλεφάροις Του». Σιωπῶν ἐλάλει. Καὶ λαλοῦντος ἐσιώπων οἱ ἄλλοι. Ἀντιμάχησε, ἀκόμη ἀπὸ τὸν πρὸ τῆς ἐκλογῆς Του χρόνον ἀλλὰ καὶ μετὰ ταῦ-

τα, πρὸς παντοίους ἀνέμους. Παρὰ δὲ τὰς ἔσωθεν καὶ ἔξωθεν ἀντιξοότητας, τὰς ἀνωθεν καὶ κάτωθεν παρεμβολὰς, ἐπορεύθη καρτερικῶς.

Οὐδένα ἠδίκησεν. Τοὺς πάντας παντοιοτρόπως εὐηργέτησε. Εἰς οὐδένα οὐδὲν ὄφειλε. Μόνην ὀφειλὴν ἠσθάνετο τὰ ἀγαπᾶ τοὺς πάντας. Καὶ ἡ ὀργὴ καὶ ὁ θυμὸς, Νικολάου τοῦ Σι', πάθη ἀδιάβλητα τῆς ψυχῆς Του, ἐπλήρουν τὸ γραφικὸν «ὀργίσεθε καὶ μὴ ἁμαρτάνετε».

Ἠγωνίσθη μετὰ διάθεσιν ἀγαθῆν. Ἠπατήθη πολυλάκις. Καὶ εἰς ὥρας συναισθήσεως τῆς εὐθύνης Του καὶ σιγμᾶς ἐξομολογήσεως, διότι ἀφῆκε τὰ ὑφαρπαγῆ ἢ ἀγαθῆ Του διάθεσις, ἐθλίβετο εὐκρινῶς ὁμολογῶν ὅτι ἐπλανήθη. Ἀδόλου ψυχῆς τὸ γνώρισμα τοῦτο. Διὰ τοῦτο καὶ πολλοὶ τὸν ἐξεμεταλλεύθησαν, ὀλίγοι δὲ μόνον τὸν ἠγάπησαν.

Σεπιτέ, πεφιλημένε Νεκρέ,

ἂν εἰς τι προσέκρουσα εἰς τὴν ἐγνωσμένην ἀπλότητα καὶ ταπεινοφροσύνην Σου πάριδών μου. Ἄν πάλιν τι παρήλθον τῶν ἀγαθῶν Σου ἔργων καὶ δὲν ἐμνημόνευσα συγχώρησόν μοι. Εἰσήλθες εἰς τὴν αἰωνιότητα. Ἡ Ἱστορία δὲ καταγράφῃ τὴν ὅποια προσφορά Σου εἰς τὴν πορείαν τῆς ἀκαμάτου διακονίας Σου, τὴν δύναμιν καὶ τὴν ἀδυναμίαν τῆς ψυχῆς Σου. Ἐκεῖνος δὲ «ὁ τῆς ἀναστάσεως ἡμῶν ἀρχηγὸς καὶ τῶν θεδιωμένων ἀδέκασιος καὶ φιλόανθρωπος κριτῆς καὶ τῆς μισθαποδοσίας Δεσπότης καὶ Κύριος»⁴ «ἀποδώσει σοὶ τὸν τῆς δικαιοσύνης στέφανον, ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ» (Β' Τιμ. δ' 8).

Νικολάου τοῦ Μακαριωτάτου πατρὸς ἡμῶν καὶ ποιμενάρχου, Πάπα καὶ Πατριάρχου τῆς μεγάλης πόλεως Ἀλεξανδρείας, πάσης γῆς Αἰγύπτου καὶ πάσης Ἀφρικῆς, αἰωνία ἡ μνήμη.

† Ὁ Κεντρὸς Ἀφρικῆς ΤΙΜΟΘΕΟΣ

4. Εὐχὴ τοῦ Ἑσπερινοῦ τῆς Πεντηκοστῆς.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Ἡ Διεύθυνσις τοῦ Διορθόδοξου Κέντρου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἀπευθύνει θερμὴν ἐκκλησίαν εἰς τὸν πνευματικὸν κόσμον, ὅπως ἔλθῃ ἀρωγὸς εἰς τὸν ἐμπλουτισμὸν τῆς βιβλιοθήκης τοῦ Κέντρου διὰ τῆς ἀποστολῆς παντὸς εἶδους συγγράμματος ἀναφερομένου εἰς τὴν Θεολογίαν καὶ γενικώτερον εἰς τὸ ἀντικείμενον μελέτης πασῶν τῶν θεωρητικῶν ἐπιστημῶν.

Διεύθυνσις: Διορθόδοξον Κέντρον Ἐκκλησίας Ἑλλάδος
Ἰασιῶν 1, 115 21 Ἀθήναι.

ΤΟ ΚΛΗΡΙΚΟΛΑΪΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΤΗΣ Ι. ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗΣ ΘΥΑΤΕΙΡΩΝ ΚΑΙ Μ. ΒΡΕΤΑΝΝΙΑΣ*

Ὁ Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπος Θυατείρων κ. Μεθόδιος μετὰ τὴν ὀμίλια του ἀπένειμε τὸν Χρυσὸν Σταυρὸν τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς τόσο στὸν Πρόεδρο τοῦ Συνδέσμου Ἑλληνορθόδοξων Κοινοτήτων Μεγάλης Βρετανίας κ. Νικόλαον Χατζηπατέρα διὰ τὶς πολυτιμότες ὑπηρεσίες, τὶς ὁποῖες προσέφερε καὶ προσφέρει στὸν Ὀρθόδοξο Ἑλληνισμό, ὅσον καὶ στὸν Καθηγητὴ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν καὶ Διευθυντὴ τῶν περιοδικῶν «Ἐκκλησία», «Ἐφημέριος» καὶ «Θεολογία» Εὐάγγελον Θεοδώρου διὰ τὶς ὑπηρεσίες του πρὸς τὴν Θεολογικὴ Ἐπιστῆμη, γιὰ τὸ συγγραφικὸ ἔργο του καὶ τὴν ἀφοσίωσιν πρὸς τὴν Ἁγία τοῦ Χριστοῦ Μεγάλῃ Ἐκκλησίᾳ.

Ἐν συνεχείᾳ ὁ Καθηγητὴς Εὐάγγελος Θεοδώρου, κληθεὶς νὰ ἐπισφραγίσῃ τὴ συνεστίασιν εἶπε περίπου τὰ ἑξῆς:

«Εἶμαι εὐγνώμων πρὸς τὴν Αὐτοῦ Σεβασμιότητα τὸν Ἀρχιεπίσκοπο Θυατείρων καὶ Μεγάλῃς Βρετανίας Δρα Μεθόδιον γιὰ τὴν τιμητικὴν διάκρισιν, τὴν ὁποία μοῦ ἔκαμεν ἀπόψε, ἀπονέμοντάς μου τὸν Χρυσὸν Σταυρὸν τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Θυατείρων. Ἔτσι κορυφώθηκε ἡ πρὸς τὸ πρόσωπό μου ἐκδήλωσις τιμῆς, ἡ ὁποία ἄρχισε, ὅταν ὁ Σεβασμιώτατος με κάλεσε νὰ ἔλθω μαζί με τὴν — ἐπίσης θεολόγο — σύζυγό μου, γιὰ νὰ εἶμαι ὁ ὀμιλητὴς στὸν λαμπρὸ πανηγυρικὸ ἑορτασμὸ τῆς Ἑορτῆς τῶν Γραμμάτων, πὸν ἔγινε τὴν Πέμπτη, 30ῆ Ἰανουαρίου 1986, στὴν Κορύπτη τοῦ Ἱ. Καθεδρικοῦ Ναοῦ τῆς τοῦ Θεοῦ Σοφίας, καὶ γιὰ νὰ λάβωμε μέρος στὸ Κληρικολαϊκὸν Συνέδριον, στὸ ὁποῖο καὶ πάλιν ἐκλήθην ὑπὸ τοῦ Σεβασμιωτάτου νὰ ἐπισφραγίσω τὴ συζήτησιν.

Μὲ συγκίνησιν καὶ εὐγνωμοσύνη δέχθηκα πρὸ ὀλίγου τὴν τιμητικὴν ἀπονομὴν τοῦ Χρυσοῦ Σταυροῦ, ἡ ὁποία, ὅπως πιστεύω, ὑπερβαίνει τὰ συνηθισμένα σὲ παρόμοιες περιπτώσεις πλαίσια καὶ ἔχει ἰδιαίτη καὶ ξεχωριστὴ γιὰ μένα σημασία. Τὸ ἰδιαίτερον καὶ ξεχωριστὸ αὐτὸ ὀφείλεται στοὺς ἑξῆς λόγους:

1) Δὲν πρόκειται γιὰ ἓνα ἀπὸ τὰ παράσημα, πὸν δίδονται τυχὸν εἰκὴ καὶ ὡς ἔτυχε σὲ πολλοὺς, ἀλλὰ περὶ παρασήμου, τὸ ὁποῖο — μετὰ φειδοῦς καὶ ἐκλεκτικῶς — ἀπονέμεται σὲ λίγους.

2) Δεύτερον θεωρῶ ἰδιαίτερα τιμητικὸ τὸ ὅτι τὸ παράσημο αὐτὸ μοῦ ἀπονεμήθη ἀπ' τὸν Ἀρχιεπίσκοπο Δρα Μεθόδιο, ὁ ὁποῖος εἶναι μίᾳ ἀπὸ τὶς ἡγετικὰς μορφὰς τῆς καθ' ὅλον Ὀρθοδοξίας καὶ συνδύαζει, ὅπως τόνισα καὶ τὴν Πέμπτη στὴν διάλεξίν μου,

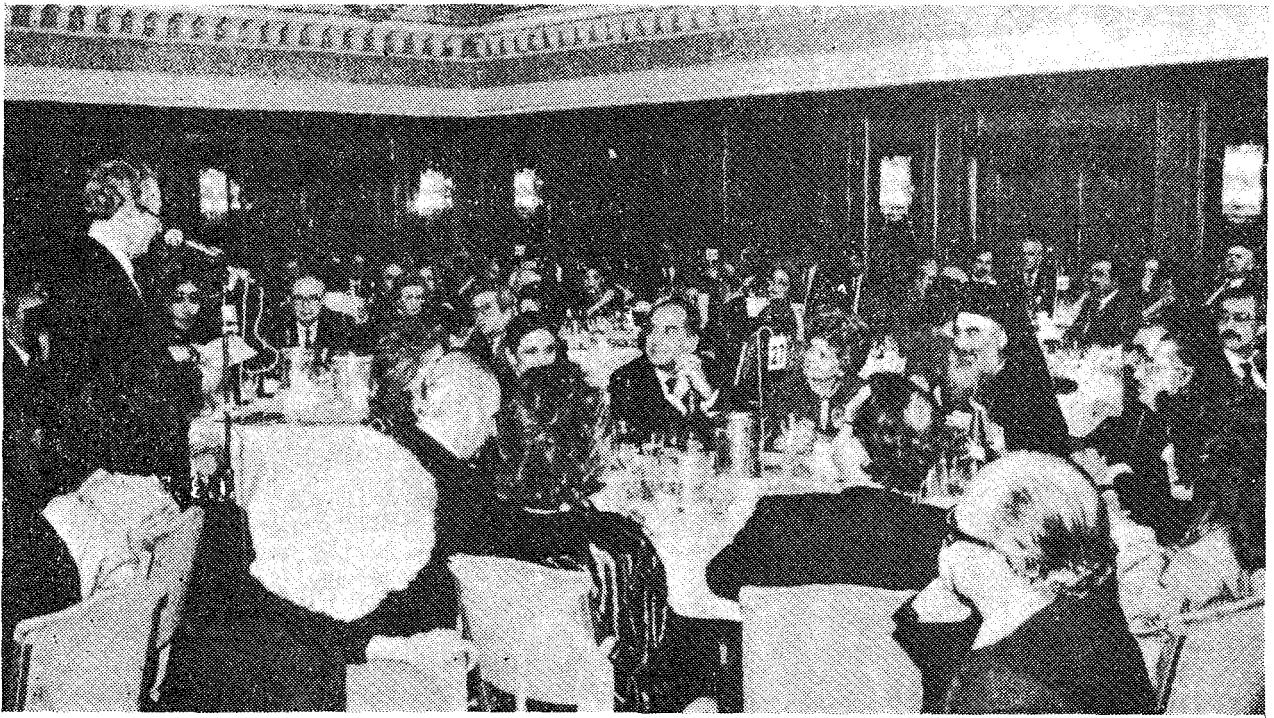
ἐπιστημονικὴ σκέψιν, θεολογικὴ παιδεία, χαλκέντερη συγγραφικὴ παραγωγή, χαρισματικὸς ρηξικελεύθους δραματισμὸς, μεγαλόπνοες οργανωτικὲς πρωτοβουλίες, ἀνακαινιστικὴ δραστηριότητα, οἰκουμενικὴ ἀκτινοβολία, ἀταλάντευτη προσήλωσις στὶς ἑλληνορθόδοξες παραδόσεις, παρηγορία, τόλμη καὶ εὐθαρσὴ ἀγωνιστικὴ πρὸς παραμερισμὸν ὄλων τῶν ἐμποδίων, πὸν ἐπιπροσθεῖν στὴν πραγμάτωσιν τῶν εὐγενῶν σχεδίων καὶ πρωτοβουλιῶν του. Οἱ πρωτοβουλίες αὐτὲς κορυφώνονται στὴν προσπάθειαν γιὰ πραγμάτωσιν τῆς ζωηρᾶς ἐπιθυμίας του νὰ εἶναι ἡ ὀρθόδοξη ἑλληνικὴ ὁμογένεια ἀδιάσπαστα ἐνωμένη, γιὰ νὰ ἐκπληρώσῃ τὴ μεγάλη ἐκπολιτιστικὴ ἀποστολὴν τῆς στὴν Μ. Βρετανία καὶ γιὰ νὰ συνεχίσῃ τὴ λαμπρὴν παράδοσιν τοῦ Βυζαντίου, τὸ ὁποῖο ἤδη στοὺς πρώτους αἰῶνες τῆς φωτεινῆς ἱστορικῆς του διαδρομῆς εἶχε κάμει πολιτισμικὰ προγεφυρώματα ἀκόμη καὶ στὰ βόρεια αὐτὰ νησιά, στέλλοντας ἱεραποστόλους, φωτιστὲς, διδασκάλους, καλλιτέχνες καὶ ἐμπόρους.

Ὁ κ. Πᾶνος Ἀραπιδιώτης παρουσιάζων τὴν εἰσήγησίν του στὸ Κληρικολαϊκὸν Συνέδριον.

3) Ὁ τρίτος λόγος, γιὰ τὸν ὁποῖο ἀπόψε εἶμαι ἰδιαίτερος συγκινημένος, εἶναι ὅτι ἡ τιμητικὴ ἀπὸ τὴν διάκρισιν μοῦ ἔγινε ἀνάμεσα σὲ πολλοὺς ἐκλεκτοὺς παλαιοὺς μαθητὲς ἢ φοιτητὲς μου, οἱ ὁποῖοι διαπρέ-

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 519 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 15 τεύχους.

Ὁ εισηγητὴς στὸ Κληρικολαϊκὸ Συνέδριο κ. Κ. Νικολαΐδης ὁμιλῶν κατὰ τὴ Συνεστίασι.

πουν καὶ ἀποδεικνύουν ὅτι ὁ σπόρος, τὸν ὁποῖο σπείρει ἡ ἑλληνορθόδοξη ἀγωγή ποτὲ δὲν χάνεται, ἀλλὰ στὴν κατάλληλη στιγμή ἀποδίδει καρπὸν πολλαπλασίονα. Χαίρω, πὸν μαζί με ἐμένα τιμήθηκε ὁ φίλιτος Νικόλαος Χατζηπατέρας, πὸν ὑπῆρξε μαθητὴς μου στὸ λαμπρὸ καὶ ἀκτινοβόλο «Κολλέγιο Ἀθηνῶν», στὸ ὁποῖο ὑπῆρξα Καθηγητὴς ἐπὶ 14 χρόνια καὶ στὸ ὁποῖο ἐπίσης διετέλεσε Καθηγήτρια καὶ ἡ σύζυγός μου. Στὸ ἴδιο Κολλέγιο ὑπηρετήσε ἀργότερα καὶ ὁ νῦν ἐκλεκτός συνάδελφός μου στὴ Θεολογικὴ Σχολὴ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν φίλος Καθηγητὴς κ. Ἡλίας Οἰκονόμου, πὸν παρενοίσκεται ἀπόψε μαζί μου με τὴ σύζυγό του. Ἐδῶ στὰ τραπέζια τριγύρω μου βλέπω καὶ τὰ ἀγαπημένα πρόσωπα καὶ ἄλλων μαθητῶν μου στὸ Κολλέγιο, πὸν σήμερα διακρίνονται γιὰ τὴν προσφορὰ τους στὴν Κοινωνία καὶ στὴν Ἐκκλησία, ὅπως τὰ πρόσωπα τοῦ Γενικοῦ Προξένου τῆς Ἑλλάδος στὸ Λονδίνο Ἀποστόλου Ἀνρίνου, τοῦ Παντελεῆ Χατζηπατέρα, τοῦ Μάρκου Χατζηπατέρα, τοῦ Γεωργίου Α. Λαίμου, τοῦ Νικολάου Λαίμου.

Ἐπίσης χαίρω γιὰ τὴν παρουσία πολλῶν φοιτητῶν μου, πὸν τώρα ὑπηρετοῦν ὡς Ἀρχιερεῖς, Ἱερεῖς καὶ Διάκονοι καὶ ὡς λαϊκοὶ θεολόγοι. Ἀνάμεσά μας βραϊσκαίται ἀπόψε, παρεπιδημῶν στὸ Λονδίνο, καὶ ὁ ἀγαπητὸς φοιτητὴς μου καὶ σήμερα διακεκριμένος Σεβ. Μητροπολίτης Κιτίου κ. Χρυσόστομος.

4) Τέταρτον εἶμαι εὐτυχὴς καὶ συγκινημένος,

διότι ἡ ἀπονομὴ τιμῆς στὸν ὁμιλοῦντα ἔγινε στὴν φραισάτη ἀτμόσφαιρα τῆς πανομογενειακῆς αὐτῆς συνεστίασεως. Στὸ καθένα ἀπ' τὰ τόσον ὠραία ενολισμένα τραπέζια τῆς μεγάλης αὐτῆς αἴθουσας εἶναι αἰσθητὴ ἡ πνευματικὴ ἐντελέχεια, πὸν ζωοποιεῖ τὸν Ὀρθόδοξο Ἑλληνισμό τῆς Μεγάλης Βρετανίας. Τί μᾶς πληροφορεῖ ἡ Βιολογία γιὰ τὴν ἔννοια τῆς ἐντελεχείας, γιὰ τὴν ὁποία μίλησε γιὰ πρώτη φορὰ ὁ Ἀριστοτέλης; Στὰ ἔμβια ὄντα, στοὺς ζωντανούς ὁργανισμούς ἡ ἐντελέχεια εἶναι ἡ δεσπίζουσα μορφοποιὸς δύναμις, πὸν δημιουργεῖ καταπληκτικὴ ποικιλία μορφῶν. Ἡ ἐντελέχεια αὐτὴ ὡς μηχανικὸς καὶ ἀρχιτέκτων δημιουργεῖ ἀναρίθμητες διαφοροποιήσεις στὰ πύθ σύνθετα καὶ λεπτὰ ὄργανα, στὴν ἀεροδυναμικὴ γραμμὴ τῶν πτηνῶν, στὴ θαυμάσια τεχνικὴ τῶν μηχανισμῶν τῆς κινήσεως, τῆς κολυμβήσεως καὶ τῆς πτήσεως. Ἡ ἴδια ἐντελέχεια ὡς χημικὸς παράγει τὴν ποικιλία τῶν γενετικῶν ιδιοτήτων στοὺς καρπούς καὶ τῶν ἀρωμάτων στὰ ἄνθη ὡς καλλιτέχνης καὶ ζωγράφος παρουσιάζει ἀναρίθμητα σχέδια στὰ φύλλα τῶν δένδρων καὶ τοῦλάχιστον τέσσαρες χιλιάδες γνωστῶν χρωματικῶν τόνων καὶ διαβαθμίσεων στὰ λουλούδια. Ἡ ἐντελέχεια αὐτὴ μοιάζει με τὸ νερό, γιὰ τὸ ὁποῖο ὁμιλεῖ ὁ ἅγιος Κύριλλος Ἱεροσολύμων. Τὸ ἴδιο αὐτὸ νερό, ἀνεβαίνει ἀπὸ τὶς ρίζες στὰ διάφορα φυτὰ, γίνετα λευκὸ στὸ κρίνο, κόκκινο στὸ τριαντάφυλλο, πορφυρὸ στοὺς μενεξέδες καὶ στοὺς ὑακίνθους καὶ διαφορετικὸ καὶ ποικιλόχρωμο στὶς παντοειδεῖς μορφές (τῶν φυτῶν) καὶ στὸν φοῖνικα μὲν γί-

νεται ἄλλο, στήν κληματαριά δὲ διαφοροτικό καὶ σ' ὅλα προσλαμβάνει ὅλες τὶς μορφές» (Κυρίλλου Ἱεροσολύμου, Κατήχησις ἰστ', Migne Ἐ.Π. 33, 932-933). Μερικὰ τέτοια θαυμάσια ποικιλόχρωμα λουλούδια λαμπρύνουν ἀπόψε ὅλα τὰ τραπέζια τῆς αἴθουσας αὐτῆς, ἐμψυχωμένα ἀπ' τὸ «ἀλλόμενον εἰς ζωὴν αἰώνιον ὕδωρ» (Ἰωάν. 4,14), ποὺ εἰσέρχεται στὰ διάφορα φυτό τῶν ποικίλων προσωπικῶν ψυχοσυνθέσεων καὶ τῶν ἰδιαιτέρων συνθηκῶν τῶν παρευρισκομένων. Πρόκειται ἀπόψε ἐδῶ μέσα γιὰ ἀληθινὰ ἀνθεστήρια τοῦ Ὁρθοδόξου Ἑλληνισμοῦ τῆς Μ. Βρετανίας, ποὺ ὁργανώθηκαν ἀπ' τὴν Ἱ. Ἀρχιεπισκοπὴ Θυατείρων καὶ ποὺ ἐπιτρέπουν σ' ἐμᾶς τοὺς καλεσμένους ν' ἀπολαύσωμε τὸ ἄρωμα μερικῶν ἐξαιρετικῶν λουλουδιῶν, ποὺ ἀνοίγουν ὁροσερὰ τὰ πολύχρωμα πέταλά τους στοὺς λειμῶνες τῶν ἐλληνορθοδόξων κοινοτήτων σας καὶ μέσα στὰ παντὸς εἶδους σωματεία καὶ συλλογικά σας ὄργανα.

5) Πέμπτον, ἡ ἀποψινὴ αὐτὴ συγκέντρωσις σὲ ἀτμόσφαιρα ἀγάπης καὶ ἐνότητος ἀποδεικνύει καὶ κάτι ἄλλο. Ὅπως ἡ βιολογικὴ ἐντελέχεια ἐμψυχώνει καὶ ὑποτάσσει τὰ διάφορα χημικὰ στοιχεῖα καὶ ὡς ἐνοποιὸς ἀρχὴ τὰ συνενώνει σὲ θαυμαστὲς ἐνιαῖες ὁργανικὲς ὁλότητες, ἔτσι καὶ ἡ γνησία ἐλληνορθόδοξη πνευματικὴ καὶ πολιτιστικὴ ἐντελέχεια, ποὺ ἐκπροσωπεύεται ἀπ' τὴν Μητέρα Ἐκκλησίαν, δημιουργεῖ ὄχι μόνον τὴν ποικιλομορφία, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐνότητα μέσα στήν ποικιλομορφία. Ἀπ' τὴν ἀποψινὴ αὐτὴ ἡ πανομογενειακὴ καὶ παγκοινοτικὴ αὐτὴ συννεστίασις εἶναι ἓνα ἀπὸ τὰ ὁρόσημα τῆς μελλοντικῆς πορείας τοῦ Ὁρθοδόξου Ἑλληνισμοῦ τῆς Μ. Βρετανίας. Πρόκειται γιὰ μία ἀπὸ τὶς εὐλογημένες ἀπαρχές τῆς προσπάθειας τοῦ Σεβασμιωτάτου πρὸς συνένωσιν τῆς Ἑλληνικῆς Ὁμογενείας, τῶν Ἑλληνορθοδόξων Κοινοτήτων καὶ τῶν παντὸς εἶδους Ἑλληνικῶν Σωματείων καὶ Ὁργανώσεων σὲ μία ἀδιάσπαστη ὁργανικὴ ὁλότητα, ἐκ τῆς ὁποίας θὰ ἐκπορεύεται ἡ ἀκατάβλητη ἀνακαινιστικὴ καὶ ἐκπολιτιστικὴ δύναμις τοῦ Ὁρθοδόξου Ἑλληνισμοῦ.

Ἄλλη μὴ φορὰ εὐχαριστῶ τὸν Ἅγιο Θυατείρων γιὰ τὴν τιμὴ, ποὺ μοῦ ἔκαμεν. Ἐπίσης εὐχαριστῶ τὸν Ἐξοχώτατο Ὑπατο Ἀρμοστή τῆς Κύπρου κ. Τ. Παναγίδη γιὰ τὰ ἐγκωμιαστικὰ λόγια, μὲ τὰ ὁποῖα ἀναφέρθηκε στὸ πρόσωπό μου καὶ εὐχομαι ὁ Θεὸς νὰ χαρίξῃ σὲ ὅλους τοὺς παρευρισκομένους εὐλογία, πραγμάτων καὶ εὐγενικοῦ πόθου, ἀτομικὴ καὶ οἰκογενειακὴ εὐτυχία. Σὰς εὐχαριστῶ».

(Συνεχίζεται)

Παρακαλοῦνται ὅσοι ἀποστέλλουν ταχυδρομικὲς ἐπιταγὰς πρὸς τὰ περιοδικὰ «Θεολογία», «Ἐκκλησία» καὶ «Ἐφημέριος», νὰ σημειῶνουν καὶ τὴν αἰτία τῆς ἀποστολῆς.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
 Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
 ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἀριθ. { Πρωτ. 2893 Ἀθήνησι τῇ 19ῃ Σεπτεμβρίου 1986
 { Διεκπ. 1432

Ε Γ Κ Υ Κ Λ Ι Ο Σ 2438

Π ρ ὶ ς

Τοῦς Σεβασμιωτάτους Μητροπολίτας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

Κατόδουτος σύμπας ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς καθὼς καὶ ἡ διεθνὴς κοινὴ γνώμη παρακολουθοῦν τὰς ἐπελθούσας τραγικὰς δοκιμασίας ἐκ τῶν προσφάτων σεισμῶν ἐν τῇ περιοχῇ Μεσσηνίας.

Ἡ Ἁγιωτάτη ἡμῶν Ἐκκλησία ὡς φιλόστοργος Μήτηρ, στοιχοῦσα τῷ παραδείγματι τοῦ πρώτου παθόντος ὑπὲρ τῆς σωτηρίας τοῦ κόσμου, τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν, καὶ διερμηνεύουσα ἐν ταύτῳ τὰ γνωστὰ φιλόανθρωπα αἰσθήματα τοῦ εὐσεβοῦς ποιμνίου Τῆς, θὰ ἔδει καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην νὰ ἐπιτελέσῃ τὸ θεοφιλὲς χρέος Αὐτῆς ἔναντι συνανθρώπων.

Κατὰ ταῦτα, Συνοδικῇ ἐξουσιοδοτήσει, παρακαλούμεν, ὅπως, ὑπὸ τὴν ἐμπνευσμένην καθοδήγησιν τῶν ἐκασταχοῦ Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν, περιχθῆ εἰδικὸς ὑπὲρ τῶν σεισμοπλήκτων Μεσσηνίας δίσκος ἐν μιᾷ τῶν προσεχῶν Κυριακῶν ὀδεύοντος μηνός.

Τὸ προῖον δὲ τοῦ δίσκου, ὡς καὶ πᾶσα ἄλλη ὀθενδῆποτε προερχομένη προσφορὰ ὑπὲρ τοῦ διαληφθέντος σκοποῦ θέλει κατατεθῆ εἰς τὸν παρὰ τῇ Ἐθνικῇ Τραπεζῇ, Ὑποκατάστημα Κολωνακίου, ὑπ' ἀριθμ. 558012—98, ἀνοιγέτω λογαριασμόν, ὑπὸ τὸν τίτλον: ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ — ὙΠΕΡ ΤΩΝ ΣΕΙΣΜΟΠΛΗΚΤΩΝ ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ, γνωρίζοντες σχετικῶς καὶ τῇ Δ. Ἱερᾷ Συνόδῳ.

Εὐχόμεθα, ὅπως ὁ Κύριος εὐλογήσῃ καὶ τὴν παροῦσαν φιλόανθρωπον ἐκδήλωσιν πρὸς ἀνακούφισιν τῶν χειμαζομένων ἀδελφῶν ἡμῶν καὶ δόξαν τοῦ ἁγίου ὀνόματος τοῦ ἐν Ἐκκλησίαις δοξαζομένου Τριαδικοῦ Θεοῦ.

† Ὁ Ἀθηνῶν ΣΕΡΑΦΕΙΜ, Πρόεδρος

Ὁ Ἀρχιεραμματαεὺς

Ἀρχιμ. ΙΑΚΩΒΟΣ ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΙΟΥ - ΓΚΙΝΗΣ

πικρούς καιρούς, πὸν τὸ πνεῦμα τῆς ἐκκοσμικεύσεως διεισδύει ὅλο καὶ πῶς θαθεῖα στὴ θρησκευτικὴ ζωὴ ἐνὸς μεγάλου μέρους τῆς Χριστιανοσύνης, ροθεύει τὴν πνευματικότητα τῶν Χριστιανῶν καὶ τοὺς ὀδηγεῖ στὴν ἀλλοτριώση.

Ἡ Ζάκυνθος, Σεβασμιώτατε, πὸν ἔχει τὴν τιμὴ καὶ τὴν χαρὰ νὰ σᾶς φιλοξενῇ σήμερα εἶναι μιὰ περιοχὴ τῆς Ἑλλάδος μὲ θαθεῖα θρησκευτικότητα καὶ προσήλωση στὴν παράδοση. Εἶναι ἕνας τόπος πρικοιμισμένος ἀπὸ τὸν Δημιουργὸ μὲ πολλὰς φρονιμὰς ὁμορφιὰς καὶ κατάρφωτος ἀπὸ ἱστορικὰς μνήμες. Ἐνας τόπος μὲ συμβολὴ ἀνεκτίμητη στὴ θρησκεία, στὰ γράμματα, στὴν τέχνη καὶ στὴν ἐπιστὴμη τῆς Ἑλλάδος. Τόπος πὸν γέννησε Ἱεράρχες, Μάρτυρες, λογιτέχνες, ποιητὲς, ζωγράφους, μουσουργούς, ἐπιστήμονες, δασκάλους, ἐπαναστάτες. Ἀπὸ ἐδῶ ἡ προφητικὴ λόφα τοῦ ἐθνικοῦ μας θάρδου, τοῦ Σολωμοῦ, τραγούδησε τὴν λευτεριά «ἀπ' τὰ κόκκαλα βγαλιμένη τῶν Ἑλλήνων τὰ ἱερὰ» καὶ φτέρωσε τὸ ἀγωνιστικὸ φρόνημα τῶν ὑποδούλων «ραγιαδῶν». Ἀπὸ ἐδῶ οἱ «Ὠδὲς» ἐνὸς ἄλλου ἐθνικοῦ μας ποιητῆ, τοῦ Κάλδου, ὕμνησαν τὴν ἑλληνικὴ ὁμορφιά καὶ λεβεντιά. Ἐδῶ οἱ δραματισμοὶ καὶ οἱ ὄρκοι τῶν Φιλικῶν, πὸν ξεκίνησαν ἀπὸ τὴ δικὴ σας φιλόξενη γῆ, γιὰ μιὰ ἐλευθερὴ Πατρίδα. Ἐδῶ γεννήθηκε στὰ 1547, ἔδρασε καὶ κοιμήθηκε στὶς 17 Δεκεμβρίου τοῦ 1622 ἕνας κολοσοδὸς τῆς Ἐκκλησίας, ὁ Ἅγιος Ἱεράρχης Διοσῦσιος Σιγοῦρος, ὁ Προστάτης καὶ Πολιοῦχος τοῦ νηιοῦ μας, πὸν τὸ πάνσεπτο Σκῆνωμά του, ἀκέραιο καὶ ἀφθαρτο ἀπὸ τὸν πανδαμάτορα χρόνο, εἶχατε τὴν εὐλογία χθὲς νὰ ἀσπασθῆτε. Αὐτὸ τὸ χαριτόβρυτο Σκῆνωμα ἀποτελεῖ πηγὴ εὐλογίας καὶ ἀγιασμοῦ ὄχι μόνον γιὰ τὸν λαὸ τοῦ νηιοῦ μας, ἀλλὰ καὶ ὁλόκληρης τῆς Πατρίδας μας. Γι' αὐτὸ χιλιάδες προσκνηνιτὲς σὺρρόδουν κάθε χρόνο ἐδῶ ἀπὸ κάθε γωνιά τῆς ἑλληνικῆς γῆς, γιὰ νὰ τιμῆσουν τὸν θαυματουργὸ Ἅγιο μας καὶ νὰ ζητήσουν τὴν μεσιτεία του γιὰ τοὺς πόνους καὶ τὰ προβλήματα τῆς ζωῆς τους.

Τὸ νησί μας θροῖσεται σὶδ σημεῖο ὅπου γεωγραφικὰ καὶ πολιτιστικὰ συναντιῶνται ἡ Δύση μὲ τὴν Ἀνατολή. Ἐζῆσε αἰῶνες ὁλόκληρους κάτω ἀπὸ ἀλλόδοξους δυνάστες καὶ δέχθηκε ἔντορες καὶ θαθεῖες πολιτιστικὰς ἐπιδράσεις ἀπὸ τὴν Δύση. Ὅμως ὁ Λαὸς μας ἀντιστάθηκε μὲ πείσμα καὶ γενναιότητα σὲ κάθε μορφῆς ἀλλοτριώση. Διατήρησε σὶδ ἀκέραιο τὴν ἑλληνικότητά του καὶ φύλαξε ἀνόθευτη τὴν Ὁρθόδοξη πίστη καὶ τὴν τοπικὴ παράδοση. Σήμερα τὸ νησί μας δέχεται χιλιάδες ξένους ἐπισκέπτες κάθε χρόνο, γιὰτὶ ἀποτελεῖ ἕνα ἀπὸ τὰ μεγαλύτερα κέντρα παραθερισμοῦ τῆς Πατρίδας μᾶς. Ἐτσι γίνεται χώρος συναντήσεως καὶ πεδίο ἀναμετρήσεως ποικίλων ἰδεολογικῶν ρευμάτων. Ὅμως ἀντιστέκεται στὴν ἀλλοτριώση καὶ παλεύει νὰ διατηρήσῃ τὴν πολιτιστικὴν ταυτότητα μὲ τὴν ἴδια γενναιότητα πὸν ἀγωνίστηκε σὶδ παρελθόν ἐναντία σιους ξένους κατακτητὲς, ἐνισχυμένο καὶ θωρακισμένο ἀπὸ τὸν πνευματικὸ

πλοῦτο τῆς Ὁρθοδοξίας μας, πὸν ἀποτελεῖ κοινὴ καὶ πολῦτιμη κληρονομιά τῶν δύο ὁμοδόξων λαῶν μας.

Σεβασμιώτατε,

Εἶπα στὴν ἀρχὴ τοῦ προσφωνήματός μου σὲ σᾶς, διὶ ἡ ἐπίσκεψή σας στὴν Ἑλλάδα καὶ στὴ Ζάκυνθο σὺσφίγγει τοὺς δεσμοὺς πὸν μᾶς συνδέουν καὶ ἐνισχύει τὴν ἐνότητα τῆς πίστεως καὶ τὴν κοινωνία τῆς ἀγάπης. Τώρα πρέπει νὰ προσθέσω, διὶ ἔχομε ἀνάγκη ἀπὸ αὐτὴ τὴν ἐνότητα γιὰ νὰ μπορέσουμε νὰ ἐπιθώσουμε καὶ νὰ ἀνταποκριθοῦμε σις ἀπαιτήσεις τῶν καιρῶν. Ἐχομε χρέος ὄχι μόνον ἀπέναντι σὶδ Θεὸ ἀλλὰ καὶ ἀπέναντι σὶδν ἄνθρωπο νὰ ἐνώσουμε τὰ χέρια μας καὶ τὶς ψυχὰς μας κάτω ἀπὸ τὸ Στανρὸ τοῦ Χριστοῦ καὶ νὰ ἀγωνισθοῦμε γιὰ νὰ προσφέρουμε στὴν ἀνθρωπότητα δι,ι οἱ ἄρχοντες καὶ οἱ ἐξουσιαστές τοῦ κόσμου, παρὰ τὶς μεγαλότομες διακηρύξεις τους δὲν μπόρεσαν νὰ προσφέρουν: Τὴν εἰρήνη τοῦ κόσμου, τὴν ἀδελφοσύνη τῶν λαῶν, τὴν ἀληθινὴ ἐλευθερία καὶ τὴν κοινωνικὴ δικαιοσύνη. Ὅλες αὐτὲς οἱ δωρεὰς εἶναι καρποὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Μόνον διαν οἱ φλόγες μιᾶς καινούργιας Πεντηκοστῆς φωτίσουν τὴν διάνοια καὶ ζεστάνουν τὴν καρδιά ἀτόμων καὶ λαῶν θὰ κτισθῇ ἕνας καινούργιος κόσμος, ὅπως τὸν ἐπιθυμοῦμε καὶ τὸν ὀραματιζόμαστε. Ἐνας κόσμος χωρὶς πολέμους καὶ ἐξοπλισμούς, χωρὶς πυρηνικοὺς ὀλέθρους, χωρὶς βία καὶ τρομοκρατία, χωρὶς ἀδικία καὶ ἐκμετάλλευση, χωρὶς φυλακὰς καὶ στρατόπεδα συγκεντρώσεως, χωρὶς πείνα καὶ δυστυχία. Ἐνας κόσμος πὸν θὰ εἶναι ἀληθινὴ Βασιλεία τοῦ Θεοῦ.

Μὲ αὐτὲς τὶς σκέψεις πὸν ἀποτελοῦν «περίσσευμα τῆς καρδίας μου» σᾶς ἀπευθύνω ἐκ μέρους τοῦ Ἱεροῦ Κλήρου, τῶν ἐντιμοτάτων Ἀρχόντων καὶ τοῦ εὐσεβοῦς Λαοῦ τοῦ νηιοῦ μας τὸ «καλῶς ἤλθατε» καὶ ἐπαναλαμβάνω ἐκ θαθεῶν τὴν ἐκκλησιαστικὴ εὐχή: «Εἰς πολλὰ ἔτη Δέσποτα».

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Παρακαλοῦνται οἱ συνδρομητὲς τῶν περιοδικῶν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ», «ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ» καὶ «ΘΕΟΛΟΓΙΑ», κάθε ἀλλαγὴ τῆς διευθύνσεώς τους νὰ τὴ γνωρίζουν ἀμέσως στὰ Γραφεῖα τῶν Περιδικῶν, Ἰωάννου Γεωργαδίου 14, 115 21 Ἀθήνα, ἀναφέροντας ἀπαραίτητα καὶ τὴν παλαιὰ τους διεύθυνση, γιὰ νὰ γίνεται κανονικὰ ἡ ἀποστολὴ τῶν Περιδικῶν.

ΘΕΟΔΩΡΟΣ Ο ΣΤΟΥΔΙΤΗΣ*

ὡς ἀνακαινιστῆς τοῦ μοναχικοῦ βίου

Ὁ Θεόδωρος μετὰ ταῦτα ἐπανεκάμφε μετὰ τοῦ θείου αὐτοῦ Πλάτωνος καὶ τῶν λοιπῶν διασκορπισθέντων μοναχῶν εἰς τὴν ἰδίαν αὐτῶν μονήν, ἔνθα καὶ ἀνέλαβε πάλιν τὰ ποιμαντικά αὐτοῦ καθήκοντα. Ἀλλὰ δυστυχῶς δὲν διέμεινε οὗτος ἐπὶ πολὺν χρόνον εἰς τὴν μονήν τοῦ Σακκουδίωνος, ἡ ὁποία ἠπειλεῖτο συχνὰ ἐκ μέρους τῶν Ἀράβων, οἵτινες κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην ἐληΐζοντο τὰ πέραξ τῆς Κωνσταντινουπόλεως μέρη, καὶ ἀπεφάσισεν ἵνα ἔλθῃ εἰς τὴν μονήν τοῦ Στουδίου^{14α}, κειμένην ἐντὸς τῆς πόλεως, ὅπου ἐγένετο ἡγούμενος αὐτῆς. Ἐκ τῆς ὀνομασίας δὲ τῆς μονῆς ταύτης ἔλαβεν ὁ Θεόδωρος καὶ τὴν ἐπωνυμίαν «Σ τ ο υ δ ι τ η ς».

Ἡ μονὴ αὕτη τοῦ Στουδίου, ὅτε ὁ Θεόδωρος ἀνέλαβε τὴν διοίκησιν αὐτῆς, ἠρίθμει μόνον 10 μοναχοὺς, καὶ ἐκ διαφόρων μὲν λόγων, ἀλλ' ἰδίως ἐκ τῶν καταβληθεισῶν προσπαθειῶν ἐκ μέρους τοῦ Κων/τίνου Κοπρονύμου πρὸς καταστροφὴν τοῦ μοναχισμοῦ, ἐρημώσαντος πρὸς τοῦτο καὶ τὴν μονήν ταύτην. Ἀφ' ὅτου ὅμως χρόνου ὁ Θεόδωρος εἰσῆλθεν ἐν τῇ μονῇ ταύτῃ πολλοὶ μοναχοὶ προσῆλθον εἰς τὴν μονήν, καὶ τῶν ὁποίων ὁ ἀριθμὸς μετὰ παρέλευσιν ὀλίγων ἐτῶν ἐφθασεν μέχρι τῶν χιλίων περίπου, καὶ εἰς τοῦτο βεβαίως συνετέλεσεν ἀφ' ἑνὸς μὲν ἡ μεγάλη φήμη ἣν ἀπέκτησεν ὁ Θεόδωρος ἐκ τῆς στάσεως αὐτοῦ διὰ τὸν παράνομον τοῦ αυτοκράτορος γάμον, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἡ ἐνάρετος τοῦτου πολιτεία.

Οὕτω δὲ ἐφηρμόσθη πλήρως εἰς τὸν ἄνδρα τοῦτον τὸ τῆς γραφῆς: «εὖ δοῦλε... ἐπὶ ὀλίγα ἦς πιστός, ἐπὶ πολλῶν σε καταστήσω»¹⁵, διότι ἐκ τῆς μικρᾶς καὶ ἀποκέντρου μονῆς τοῦ Σακκουδίωνος μετεβιβάσθη εἰς τὴν ἐπίσημον ταύτην καὶ μεγίστην μονήν τοῦ Στουδίου καὶ κατέστη ἀρχηγὸς καὶ πατὴρ χιλίων μοναχῶν. Οὐχὶ δὲ μόνον ποιμὴν καὶ διδάσκαλος κατέστη τῶν μοναχῶν, ἀλλ' ἀνέλαβε καὶ καθήκοντα νομοθέτου, συντάξας ὀργανισμὸν τῆς μονῆς δι' οὗ ὠρίζοντο τὰ καθήκοντα ἀπάντων τῶν μοναχῶν ἀπὸ τοῦ ἡγουμένου μέχρι τοῦ τελευταίου μοναχοῦ, ποινὰ δὲ εἰς ἐκάστην

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 439 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 13 τεύχους.

14α. Ἡ περίφημος αὕτη μονὴ ἱερέθη ὑπὸ τοῦ Πατρικίου Στουδίου, μετοικήσαντος ἐκ Ρώμης εἰς ΚΠολιν ἐπὶ Λέοντος τοῦ α' (463). Ἡ μονὴ λίαν ταχέως προήχθη διὰ τῶν πλουσιῶν δωρεῶν τοῦ Στουδίου καὶ διὰ τῆς προσελεύσεως πολλῶν μοναχῶν. Ἐπίσης εἰς τοῦτο συνετέλεσαν καὶ διάφοροι αὐτοκράτορες τοῦ Βυζαντίου, ἐν οἷς ὁ Ἰσαάκιος ὁ Κομνηνὸς καὶ ἡ σύζυγος αὐτοῦ Αἰκατερίνη, διὰ τῶν διαφόρων αὐτῶν χορηγιῶν καὶ πλουσιῶν δωρεῶν (Περ. «Ι. Σύνδεσμος» ἀρ. 110, 1909).

15. Μκ:θ. κε', 21.

παραβάσιν τῶν διαφόρων αὐτῶν καθηκόντων καὶ πλείστοι ἄλλαι διατάξεις ἀναφερόμεναι εἰς τὴν λειτουργίαν ἐν γένει τῆς μονῆς, περὶ τῶν ὁποίων λεπτομερέστερον θὰ κάμωμεν λόγον ἐν τῇ ἡμετέρᾳ πραγματεία κατωτέρω. Ἐν γένει δὲ ὁ Θεόδωρος συνεπλήρωσεν ἐν τῇ μονῇ τοῦ Στουδίου τὴν ἐν τῇ τοῦ Σακκουδίωνος ἀρξαμένην μεταρρυθμίσει τῆς μοναστικῆς ζωῆς, διοργανώσας τέλειον κοινοβιακὸν μοναστήριον καὶ ἔχων πρὸς τοῦτο ὡς βάσιν τὰς διατάξεις ἰδίᾳ τοῦ μ. Βασιλείου.

Οὕτως ἡ μονὴ τοῦ Στουδίου ἀφ' ὅτου ἀπέκτησε τοιοῦτον διδάσκαλον καὶ ποιμένα κατέστη περίφημος καὶ ὀνομαστή, οἱ δὲ ἐν αὐτῇ μονάσαντες ἀδελφοὶ ἐδοξάσθησαν καὶ ἐφημίσθησαν, διακριθέντες εἰς τὴν θεολογίαν, τὴν ἀντιγραφὴν χειρογράφων καὶ τὴν ὑμολογίαν. Ἡ λαμπρότης δὲ καὶ ἀκμὴ τῆς μονῆς ταύτης διήρκεσεν ἐπὶ αἰῶνας ὀλοκλήρους. Ἀλλὰ δυστυχῶς κατὰ τὸ 1204 εἰσορμήναντες οἱ Σταυροφόροι εἰς τὴν Κων/πολιν μεταξὺ τῶν ἄλλων δηλώσεων καὶ λεηλασιῶν, τὰς ὁποίας ἐπήνεγκαν εἰς τὴν πρωτεύουσαν τοῦ Βυζαντινοῦ κράτους, κατέστρεψαν καὶ πολλοὺς ναοὺς καὶ μονὰς, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἦτο καὶ ἡ περιώνυμος μονὴ τοῦ Στουδίου, ἀφαιρέσαντες ἀπ' αὐτῶν ὅ,τι πολῦτιμον καὶ τιμαλφές εἶχον.

Καὶ ναὶ μὲν ἡ μονὴ τοῦ Στουδίου ἀνεκαινίσθη καὶ πάλιν ὑπὸ τοῦ αυτοκράτορος Κων/τίνου τοῦ Παλαιολόγου, ἀλλ' ὅμως μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως (1453) ὑπὸ τῶν Τούρκων μετεβλήθη εἰς τέμενος μωαμεθανικόν, τὸ ὁποῖον σφίζεται μέχρι σήμερον ὑπὸ τὸ ὄνομα Ἰμπροχόρ ἢ Μιραχόρ Γσαμισί¹⁶.

Ἄλλ' ἄς ἐπανεέλθωμεν μετὰ τὴν παρέμβασιν ταύτην εἰς τὸν βίον τοῦ ἱ. Θεοδώρου, ὁ ὁποῖος βίος αὐτοῦ εἶναι πλήρης ἀγωνιῶν, βασάνων, ἐξοριῶν, φυλακίσεων, μαστιγώσεων καὶ ταλαιπωριῶν.

Τὸ 802 δι' ἐπαναστάσεως ἀνῆλθε τὸν αυτοκρατορικὸν θρόνον τοῦ Βυζαντίου Νικηφόρος Α', γενικὸς λογοθέτης (Ἰπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν), ἡ δὲ προστατίς τοῦ Θεοδώρου, Εἰρήνη, ἐξωρίσθη κατ' ἀρχὰς μὲν εἰς τὴν Πρίγκηπον εἶτα δὲ εἰς τὴν Λέσβον ὅπου τὸ 803 ἐτελεύτησεν¹⁷.

(Συνεχίζεται)

Ἄρχιμ. ΣΥΝΕΣΙΟΣ ΚΤΕΝΑΣ

16. Τοῦτο κεῖται ἐν Ὑψωμαθείοις πλησίον τοῦ ναοῦ τοῦ ἀγίου Κωνσταντίνου.

17. Θεοφάνους χρονογρ. σελ. 476-480.

Ο ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΜΑΛΑΞΟΣ ΚΑΙ Η ΠΑΡΟΥΣΙΑ ΤΟΥ ΕΙΣ ΤΗΝ ΥΜΝΟΛΟΓΙΑΝ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

Ἐκ τῶν γνωστοτέρων ὕμνογράφων τῆς περιόδου τῆς Τουρκοκρατίας εἶναι ὁ Νικόλαος Μαλαξός, πρωτοπαπᾶς Ναυπλίου, ζήσας κατὰ τὸ πρῶτον μετὰ τὴν ἄλωσην τῆς Κων/πόλεως αἰῶνα (1500;-1587)¹.

Σημαντικὰ βιογραφικὰ καὶ ἄλλα ἀξιόλογα περὶ αὐτοῦ στοιχεῖα παρέχουν μεταξὺ τῶν ἄλλων, τὸ «Νέον Μαρτυρολόγιον» τοῦ Νικοδήμου Ἀγιορείτου, ὀλίγα ὁ Κ. Ν. Σάθας εἰς τὴν «Νεοελληνικὴν Φιλολογίαν», ὁ Αἰμίλιος Λεγκράν εἰς τὴν «Ἑλληνικὴν Βιβλιογραφίαν» καὶ ἐκ τῶν συγχρόνων οἱ Π. Π. Πετρῆς², Κ. Δ. Μέρτζιος³, Ν. Β. Τωμαδάκης⁴ κ. ἄ.

Ὁ ἴδιος ὁ Νικόλαος Μαλαξός, εἰς τὰς ἀκροστιχίδας ἢ τὰς ἐπιγραφὰς τῶν ὕμνογραφικῶν του ἔργων, μνημονεῦει πολλὰκις τὴν πόλιν τοῦ Ναυπλίου ὡς γενετειρὰν του, καθὼς ἐπίσης καὶ τὸ ἐκκλησιαστικὸν ἀξίωμα⁵ τοῦ Μεγάλου Πρωτοπαπᾶ⁶, τὸ ὁποῖον εἶχε λάβει, διακριθεὶς, εἰς τὴν πόλιν αὐτήν.

«...Θύτης Μαλαξός Νικόλαος ἀλίτης

ὁ Πρωτοπαπᾶς τῆς πόλιος Ναυπλίου...»,

εἶναι ἡ συχάνις ἐπαναλαμβανομένη ἐπώδὸς εἰς τὰς ἀκροστιχίδας τῶν περισσοτέρων ἔργων του. Πρὶν λάβῃ «τὸ τοῦ Πρωτοπαπαδικεῖου ὀφρῖκιον» (1538) ἐχορημάτισε σκευοφύλαξ τῆς ἀγιωτάτης Μητροπόλεως Ναυπλίου καὶ Ἄργους ἀπὸ τοῦ ἔτους 1531. Τὴν ιδιότητά του ταύτην ἀναφέρει ὁ ἴδιος ἐπιγράφων «κανόνα» του «εἰς τὴν ὑπεραγίαν Δέσποιναν Θεοτόκον...».

Εἰς τὴν πόλιν τοῦ Ναυπλίου ἔζησεν ὁ Μαλαξὸς τὰ δεινὰ καὶ τὰ παθήματα τῆς «ἐπὶ τρισὶν ἔτεσι καὶ μηνσὶν ἰσομέτρους» φοβερᾶς πολιορκίας τῆς Πόλεως ὑπὸ τῶν Τούρκων (14 Σεπτεμβρίου 1537-21 Νοεμβρίου 1540) καὶ εἰς ὠραῖον θρηνητικὸν κανόνα τοῦ διηγῆται οὗτος τὰς φοβερὰς περιπετείας, «συγκλαίει

Ναυπλιέως» καὶ παρέχει ἐνδιαφέροντα πληροφορικὰ στοιχεῖα διὰ τὴν πολιορκίαν ἐκείνην.

Ἀξιωθεὶς ὀρθοδόξου θεολογικῆς καὶ ἐκκλησιαστικῆς παιδείας εἰς Κων/πολιν, ὑπὸ τὸν σοφὸν Ἀντώνιον τὸν Μέγαν Ρήτορα τῆς Μ. Ἐκκλησίας, κατὰ Γ. Ι. Ζαβίραν⁸ καὶ Κ. Ν. Σάθαν⁹ καὶ ἀποκτῆσας αὐτῷ περισπούδαστον ἑλληνομάθειαν, ἀνεδείχθη μετὰ ταῦτα δόκιμος ἐκκλησιαστικὸς συγγραφεὺς, διακριθεὶς ὡς γλαφυρὸς ἱεροκέρυξ, ἀντιγραφεὺς χειρογράφων, διορθωτῆς καὶ ἐπιμελητῆς ἐκδόσεως λειτουργικῶν βιβλίων, κατ' ἐξοχὴν δὲ ὡς ὕμνογράφος τῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας.

Χάρις εἰς τὸ πηγαῖον ὕμνογραφικὸν του τάλαντον κατώρθωσε νὰ δημιουργήσῃ ἓνα καταπληκτικὸν εἰς ἔκτασιν ὕμνογραφικὸν κύκλον, ἐμπλουτίσας τὴν λατρείαν τῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας μὲ κανόνας, κοντάκια, μακαριστάρια καὶ εὐλογητάρια, στιχηρὰ προσόμοια, ἰδιόμελα κ.λπ., ἐξυμνήσας δι' αὐτῶν ἀποστόλους, ὑποφῆτας, μάρτυρας, ἱεράρχας, ὁσίους καὶ ὁσιομάρτυρας καὶ πλήθος γνωστῶν καὶ ἀνωνύμων ἁγίων κατ' ἐξοχὴν ὅμως τὸν Πρόδρομον Ἰωάννην καὶ τὴν Ὑπεραγίαν Θεοτόκον. Προσέτι ἡσχολήθη καὶ μὲ περιγραφὰς μαρτυρίων καὶ θαυμάτων, ὡς καὶ βίων ἁγίων.

Τὸ ὕμνογραφικὸν ἔργον τοῦ Μαλαξοῦ εἶναι ὄντως πλούσιον καὶ «μαρτυρεῖ τὴν πολυμάθειαν, τὴν ποιητικὴν του διάθεσιν, τὴν ἐξαιρετικὴν ἰδιοφυίαν καὶ τὴν ἄκραν εὐσέβειάν του»¹⁰. Ἐνδεικτικῶς μόνον ἀναφέρομεν ὅτι ὁ Μαλαξός, πέραν τῶν ἄλλων ὕμνογραφικῶν του ἔργασιῶν, ἔγραψε στιχηρὰ προσόμοια ψαλλόμενα εἰς διαφόρους ἁγίους «ὅταν μνηαῖον οὐ πάρεστιν. Εἰσὶ δὲ προσόμοια τὸν ἀριθμὸν διακόσια καὶ διήρηται εἰς τάξεις ἁγίων εἴκοσιν, ἔχει δὲ ἐκάστη τάξις προσόμοια δέκα... ἔστι δὲ ἡ τούτων ἀκροστιχὶς αὕτη:

«Ἀποστόλοις ὑποφῆταις τ' ἐνθέοις
μάρτυσι θείοις σὺν σοφοῖς ἀρχιθῦταις
καὶ ἱερομάρτυσι καὶ ἀσκομένοις
σὺν ὁσιομάρτυσι τοῖς ἀθληφόροις
ὁσιάθλοις γυναιξὶ καὶ ἀσκητοῖσι
θύτης Μαλαξὸς νῦν μέλπει
ὁ πρωτοπαπᾶς ταδ' ἀνωνύμως φέρει»¹¹.

Ἡ ἔμμετρος ἀκροστιχὶς, ἡ ὁποία τελειώνει εἰς

1. Περὶ τοῦ ἔτους γεννήσεως καὶ θανάτου τοῦ Ν. Μαλαξοῦ ἴδε ἐν Κων. Δ. Μέντζιου, Περὶ Νικολάου Μαλαξοῦ... ὁ βίος καὶ τὰ ἔργα, περ. «ΣΤΑΧΥΣ», Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἀδυστρίας, Βιέννη τ. 6-7/1966, σελ. 82 κ. ἑ.

2. Ἐν περ. «Πελοποννησιακὰ», τ. Γ-Δ. 1958-1959, Ἀθήναι 1960, σελ. 348-375.

3. Κ. Δ. Μέρτζιου, ἑ. ἄ., σελ. 69-117.

4. Νικ. Β. Τωμαδάκης, Ὁ Νικόλαος Μαλαξός... ἐν Κρήτῃ καὶ τὸ ἐν αὐτῇ ὕμνογραφικὸν του ἔργον, ἐν περ. «ΑΜΑΛΘΕΙΑ», Ἅγιος Νικόλαος Κρήτης 1977, σελ. 195-202.

5. Ὁ Ν. Τωμαδάκης χαρακτηρίζει πολιτικὸν τὸ ἀξίωμα τοῦτο, ἑ. ἄ., σελ. 195.

6. Περὶ τοῦ τρόπου ἐκλογῆς, ἐγκαταστάσεως, δικαιοδοσίας καὶ καθηκόντων τοῦ Μ. Πρωτοπαπᾶ, ἴδε ἐν Κώστα Καιροφύλα, Ἡ Ἐπτάνησος ὑπὸ τοὺς Ἐνετούς, Ἀθήναι 1953, σελ. 243 κ. ἑ., Σπ. Κ. Παπαγεωργίου, Ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κερκύρας... Ἐν Κερκύρᾳ 1920, σελ. 63 κ. ἑ. κ.λπ.

7. Ἐδημοσιεύθη ὑπὸ Π. Π. Πετρῆ εἰς Ἐπετηρίδα Μεσ. Ἀρχαίου Ἀκαδημ. (1961).

8. Γ. Ι. Ζαβίρα, Νέα Ἑλλάς ἢ Ἑλληνικὸν θέατρον, ἐκδοθὲν ὑπὸ Γ. Π. Κρέμου, Ἀθήναι 1872, σελ. 487.

9. Κ. Ν. Σάθα, Νεοελληνικὴ Φιλολογία, ἐν Ἀθήναις 1868, σελ. 184, ἴδε καὶ Π. Π. Πετρῆ, Νικόλαος Μαλαξός, Πρωτοπαπᾶς Ναυπλίου ἐν περ. «Πελοποννησιακὰ», τ. Γ-Δ 1958-1959, Ἀθήναι 1960, σελ. 350.

10. Κ. Δ. Μέρτζιου, ἑ. ἄ., σελ. 87.

11. Κ. Δ. Μέρτζιου, ἑ. ἄ., σελ. 97. Περὶ Κ. Ν. Σάθα, ἑ. ἄ., σελ. 184, Π. Π. Πετρῆ, ἑ. ἄ., σελ. 370-371.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑ

Ἐξαιρετόν θεολογικόν δυναμικόν.

Πνευματικόν γεγονός μεγάλης σημασίας καὶ ἄξιον ἰδιαίτερας ἐξάρσεως ὑπῆρξεν ἡ ὑπὸ τῆς Πανελληνίου Ἐνώσεως Θεολόγων σύγκλησις τοῦ Σι' Πανελληνίου Θεολογικοῦ Συνεδρίου, ὅπερ ἀπὸ 5ης μέχρι 7ης Σεπτεμβρίου συνήλθεν ἐν τεραστία ὠραιότητι αἰθούσῃ τοῦ Ξενοδοχείου «Κάραβελ», ἧτις εὐγενῶς καὶ ἀξιεπαίνως παρεχωρήθη δωρεὰν ὑπὸ τοῦ ἰδιοκτητοῦ αὐτοῦ κ. Ἰ. Θεοδωρακοπούλου.

Τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος Συνέδριον διὰ μίαν ἀκόμη φοράν ἀπέδειξε τὴν ἐν Ἑλλάδι ὑπαρξίν ἐξαιρετόν θεολογικὸν δυναμικόν, ὅπερ προσφέρει πολυτίμους ὑποθέσεις εἰς τὴν Ἐκκλησίαν καὶ εἰς τὴν Ἐκπαίδευσιν. Χιλιάδες θεολόγων συνεκεντρώθησαν σύμπτυχοι, διὰ νὰ διαδηλώσουν τὴν ἀφοσίωσίν των εἰς τὴν Μητέρα Ἐκκλησίαν καὶ εἰς τὸ ἑλληνορθόδοξον ἰδεῶδες τῆς ἀγωγῆς καὶ διὰ νὰ λάβουν ἐνίσχυσιν πρὸς συνέχισιν τοῦ πνευματικοῦ ἀγῶνός των, ὁ ὁποῖος διεξάγεται ἐν μέσῳ πολλῶν ἀντιξοοτήτων καὶ ἀντιδράσεων.

Ἡ στενὴ σύνδεσις τῶν Ἑλλήνων Θεολόγων μετὰ τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας εἶδεν ὠραίαν ἔκφρασιν ἄφ' ἑνὸς εἰς τὸ ὅτι Πρόεδρος τοῦ Συνεδρίου ἦτο ὁ καὶ κηρύξας τὴν ἔναρξιν τῶν ἐργασιῶν του Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφεῖμ, ἄφ' ἑτέρου εἰς τὸ ὅτι οἱ σύνεδροι ἐδέχθησαν τὰς εὐλογίας καὶ εὐχὰς τῆς Α.Θ. Παναγιώτητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. Δημητρίου, διαβιβασθείσας διὰ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ἀλεξανδρουπόλεως κ. Ἀνθίμου, καὶ τρίτον εἰς τὸ ὅτι αἱ ἐργασίαι τοῦ Συνεδρίου διεξήχθησαν καὶ ἐπὶ παρουσίᾳ πλήθους Ἀρχιερέων καὶ πολλῶν κληρικῶν.

Ὁμοφωνία ἐν λόγοις.

Ἐν συνεχείᾳ δέον νὰ ἐξαρθῇ τὸ γεγονός, ὅτι εἰς

τὸ Σι' Πανελλήνιον Θεολογικόν Συνέδριον ὁ Ὑπουργὸς Ἐθνικῆς Παιδείας κ. Ἀντ. Τρίτσος, ὁ Ἀρχηγὸς τῆς Ἀξιωματικῆς Ἀντιπολιτεύσεως καὶ Πρόεδρος τῆς Ν. Δημοκρατίας κ. Κ. Μησιτσάκης καὶ, ἐπιτὸς ὀλίγων ἐξαιρέσεων, πάντες οἱ ἐκπρόσωποι τῶν κομμάτων ἐξήρασαν τὴν ἀνάγκην τοῦ διαπολιτισμοῦ τῆς ἑλληνικῆς παιδείας ὑπὸ τοῦ πνεύματος τῆς ἑλληνορθόδοξου βυζαντινῆς παραδόσεως.

Τὴν ἐν λόγοις ὁμοφωνίαν ταύτην λαβὼν ὑπ' ὄφιν ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος κ. Σεραφεῖμ, μετὰ τοῦ διακρινοῦτος αὐτὸν ἀνθορμητισμοῦ, παρετήρησεν, ὅτι ἐφ' ὅσον πάντες οἱ πολιτικοὶ συμφωνοῦν κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥτιον διὰ τὴν σημασίαν, τὴν ὁποίαν ἔχει ἡ Ὁρθοδοξία διὰ τὸ μέλλον τοῦ ἔθνους, πρέπει νὰ μὴ δημιουργοῦν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν δυσκολίας καὶ πιεστικὰ προβλήματα, ἀλλὰ νὰ τὴν ἐνισχύουν καὶ νὰ τὴν διευκολύνουν εἰς τὸ ἀνακαινιστικὸν ἔργον τῆς.

«Τὸ ἀρχέτυπον τῆς Ὁρθοδοξίας».

Τόσον αἱ εἰσηγήσεις, ὅσον καὶ αἱ συζητήσεις, αἰτινες ἐγένοντο κατὰ τὸ Σι' Πανελλήνιον Θεολογικόν Συνέδριον — ἐν ἀναφορᾷ πρὸς τὸ κεντρικὸν θέμα αὐτοῦ: «Τὸ ἀνθρώπινο πρότυπο τῆς σύγχρονης παιδείας καὶ τὸ ἀρχέτυπο τῆς Ὁρθοδοξίας» — κατέστησαν σαφές, ὅτι τὸ ἀθεϊστικὸν καὶ ἀνθρωποκεντρικὸν οὐμανιστικὸν ἰδεῶδες πρέπει νὰ ἀντικατασταθῇ οὐ μόνον ἐν θεωρίᾳ καὶ λόγοις, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ πράξει διὰ τοῦ γνησίου χριστιανικοῦ ἀνθρωπιστικοῦ καὶ μορφωτικοῦ ἰδεώδους.

Ἐν τῇ πραγματώσει τοῦ ἑλληνορθόδοξου ἰδεώδους τούτου καθίσταται ὄρατὸν καὶ ἐνεργὸν τὸ «μυστήριον τοῦ θελήματος» τοῦ Θεοῦ («κατὰ τὴν εὐδοκίαν αὐτοῦ, ἣν προέθετο... ἀνακεφαλαιώσασθαι τὰ πάντα ἐν Χριστῷ τὰ ἐπὶ τοῖς οὐρανοῖς καὶ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς»)

τὸ ὄνομά του, εἶναι συνήθης εἰς τὰς ὑμνογραφικὰς ἐργασίας τοῦ Νικολάου Μαλαζοῦ.

Ἀτυχῶς τὸ μεγαλύτερον μέρος τοῦ ἔργου του παραμένει εἰσέτι ἀνεκδότου, ὡς ἐκ τούτου εἰς τοὺς πολλοὺς ἄγνωστον. Σώζεται εἰς διαφόρους κώδικας, ἰδιαίτερος ὅμως εἰς τοὺς δύο ἀνεκδότους τῆς Μαρκεσιανῆς βιβλιοθήκης ἐκ τῶν ὁποίων ὁ εἰς εἶναι ἀντόγραφος τοῦ συγγραφέως. Ἐκ τῶν κωδικῶν τούτων, τοὺς ὁποίους ἔχει περιγράψει ὁ Κων. Μέρτζιος¹² ὁ πρῶτος ὑπὸ σημεῖα Κλάσις 11, ἀριθ. 133-1361 ἐκ φύλλων 362 εἶναι ἀφιερωμένος ὁλόκληρος εἰς τὸν Ἰωάννην τὸν Πρόδρομον, ὁ δὲ δεύτερος καὶ σημαντικώτερος, ὑπὸ σημεῖα Κλάσις II, ἀριθ. 140 - 1314 ἐκ φύλλων 634, περιέχει κανόνας, ἀκολουθίας, μεγαλυ-

νάρια, τριῶδια, ἑκατοντάδας στιχηρῶν προσομοίων, ἰδιόμελα κ.λπ. Εἰδικώτερον τὸ χειρόγραφον, κατὰ τὴν περιγραφὴν τοῦ Μέρτζιου, περιλαμβάνει: 67 κανόνας, 12 ἀκολουθίας, 19 μεγαλυνάρια, μακαριστάρια καὶ εὐλογητάρια, 17 τριῶδια, 13 τροπάρια καὶ κοντάκια καὶ 4 οἴκους κατ' ἀλφάβητον, ἑκατοντάδας στιχηρῶν προσομοίων καὶ ἰδιομέλων καὶ πάντα ταῦτα πλαισιοῦνται ἀπὸ 79 ἀκροστιχίδας, ἐκ τῶν ὁποίων αἱ δέκα ἐξ ἱαμβικῶν στίχων¹³.

(Συνεχίζεται)

ΙΩΑΝΝΗΣ Φ. ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ

Θεολόγος Φιλολόγος, Διευθυντὴς τοῦ Ἀρσακείου
Γυμνασίου Πατρῶν

12. Κ. Δ. Μέρτζιου, ἔ. ἀ., σελ. 84 κ. ἑ.

13. Κ. Δ. Μέρτζιου, ἔ. ἀ., σελ. 87.

(Ἐφ. α' 10). Τὸ ἀρχέτυπον τῆς Ὁρθοδοξίας, τελειούμενον ἐν τῇ λειτουργικῇ ζωῇ, δὲν ὀδηγεῖ εἰς νοσηρὸν μυστικισμόν, ἀλλὰ, —διὰ τῆς δημιουργίας ζωῆς ἐπαφῆς μετὰ τοῦ Θεοῦ, ὁ ὁποῖος εἶναι τὸ ἐσχατὸν ὄντικόν θεμέλιον τοῦ βασιλείου τῶν θεοδωρῶν ἀξιών—, ὑποβοηθεῖ τὴν ἀρμονικὴν ἱκανοποίησιν τῶν ἐμφύτων ἀξιολογικῶν πόθων τῆς ἀνθρωπίνης υπάρξεως, διὰ τοὺς ὁποίους ὁ ἅγιος Γρηγόριος Νύσσης λέγει, ὅτι ὁ Θεὸς «ἐπὶ μειουσία τῶν ἰδίων ἀγαθῶν ποιήσας τὸν ἄνθρωπον καὶ πάντων αὐτῶ τῶν καλῶν τὰς ἀφορμὰς ἐγκατεσκεύασε τῇ φύσει» (Μigne Ἐ.Π. 45,24).

Ὁ Ὁρθόδοξος Ἑλληνισμὸς τῆς Γερμανίας.

Ὁ εἰδικὸς διὰ τὰ ἐκπαιδευτικὰ ζητήματα Ὑπουργὸς τῆς Βορείου Ρηνανίας - Βεσιφαλίας Hans Schwier ἀνεκοίνωσεν ὅτι ἀπὸ τοῦδε καὶ εἰς τὸ ἐξῆς ἐν τοῖς σχολείοις τῆς περιοχῆς ταύτης, εἰς τὰ ὁποῖα φοιτοῦν 15000 Ἑλληνοπαίδων θὰ διδάσκειται ὡς κανονικὸν μάθημα τὸ «Ἑλληνορθόδοξον μάθημα Θεοσκευτικῶν». Διὰ τὰ ἐκπονηθῆ τὸ σχετικὸν Πρόγραμμα διὰ τὰς τάξεις 1ην μέχρι 13ης εἰργάσθη εἰδικὴ Ἐπιτροπὴ ἐν στενῇ συνεργασίᾳ μετὰ τῆς Ἑλληνορθόδοξου Ἱερᾶς Μητροπόλεως Γερμανίας. Ὡς ἐτιονίσθη ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ Schwier, διὰ πρώτην φορὰν καθιερώθη κανονικὸν μάθημα Θεοσκευτικῶν καὶ διὰ μαθητὰς ἄλλης χριστιανικῆς ὁμολογίας, ἐκτὸς τῆς ρωμαιοκαθολικῆς καὶ τῆς προτεσταντικῆς.

Ἡ ἀνακοίνωσις αὕτη εἶναι λίαν εὐχάριστος, διότι ἀποδεικνύει, ὅτι ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Γερμανίας κ. Αὐγουστίνος καὶ οἱ ἐκλεκτοὶ συνεργάται αὐτοῦ ἔχοντι συντελέσει εἰς τὸ νὰ ἀπολαύῃ ἡ Ὁρθόδοξος Ἑλληνικὴ Ἐκκλησία τιμῆς καὶ σεβασμοῦ καὶ νὰ λαμβάνονται σοβαρῶς ἐπ' ὄψιν τὰ πρὸς τὰς Γερμανικὰς Κρατικὰς Ἀρχὰς αἰτήματα τοῦ Ὁρθόδοξου Ἑλληνισμοῦ τῆς Γερμανίας.

«Τεχνάσματα καὶ ἀπάτες».

Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Φιλίππων, Νεαπόλεως καὶ Θάσου κ. Προκόπιος, ἐν κυρίῳ ἄρθρῳ του, τὸ ὁποῖον δημοσιεύεται εἰς τὸ ὑπ' αὐτοῦ ἐκδιδόμενον λαμπρὸν περιοδικὸν «Παρουσία» (τεύχος 140 - 141 Ἀγροῦσιου - Σεπτεμβρίου 1986), παρουσιάζει τὴν ἐκκλησιαστικὴν διάστασιν τοῦ «Μακεδονικοῦ ζητήματος».

Ἐκτὸς τῶν ἄλλων ὁ Σεβασμιώτατος ἐπισημαίνει λίαν εὐστοχῶς τὰ ἐξῆς: «Ἡ Ἐκκλησία τῶν Σκοπίων ὑπηρετεῖ μὲ τὸ δικό της τρόπο τὶς ἐπιδιώξεις τῶν «μακεδόνων τῆς Μακεδονίας τοῦ Αἰγαίου» καὶ χρησιμοποιεῖται ἀπροσχημάτιστα ἀπὸ τοὺς «μακεδόνες» αὐτονομιστῆς. Τὸ ἐπὶ μέρος «ἐκκλησιαστικὸν ζήτημα» δημιουργήθηκε ἀπὸ τὴν ἀνάμιξη τῆς πολιτικῆς ἐξουσίας σὲ ἐσωτερικὰ τῆς Ἐκκλησίας, γὰρ νὰ ἔχει καὶ τὸ στοιχεῖο τῆς θρησκείας ὡς σήριγμα σὲς ἐθνοφυλετικῆς διακοίσεως... Τὸ ἴδιον τὸ Σερβικὸν Πατριαρχεῖο τῆ λεγομένη «Μακεδονικῆ Ἐκκλησία» κηρύσσει «σχισματικὴ θρησκευτικὴ ὀργάνωσις» καὶ ἔτσι τὴ θεωροῦν τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖο καὶ οἱ ἄλλες

Ὁρθόδοξες Ἐκκλησίες. Οὐδέποτε σὴν ἱστορία τῆς Ὁρθόδοξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας κληροκολαϊκῆς συνελύσεις ἢ πολιτικακῆς ἀρχῆς καὶ ἐξουσίας ὑπῆρξαν ἀποφασιστικὰ ὄργανα γιὰ ἀποδεκτῆς διοικητικῆς μεταβολῆς. Τὸ αὐτοκέφαλο δίδεται ἀπὸ τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖο καὶ ἀναγνωρίζεται ἀπὸ τὶς ἄλλες αὐτοκέφαλες Ἐκκλησίες. Ἡ περίπτωση τῆς «Μακεδονικῆς Ἐκκλησίας» δημιουργήθηκε γιὰ λόγους ἐσωτερικῆς πολιτικῆς καὶ —τὸ χειρότερον— γιὰ πλασματικῆς φυλετικῆς σκοπιμότητος». Ἐπομένως «τέτοια τεχνάσματα καὶ ἀπάτες ἐκδέχονται ὅσοις τὰ ἀπεργάζονται, ἔστω καὶ ἂν θροῖσκουν καιρικὰ καὶ ἀπὸ ποικίλης σκοπιμότητες κάλυψη, ὅπως αὕτη τοῦ Βατικανοῦ...».

Ὅθεν, ὡς ἐπιγραμματικῶς συμπεραίνει ὁ Ἅγιος Φιλίππων, «γιὰ τοὺς Ὁρθόδοξους Ἕλληνες ἴσοο τὸ λεγόμενον «Μακεδονικὸν ζήτημα» πὸν καλύπτει ἐπεκτατικῆς βλέψεις στὸν ἐθνικὸν μας χῶρον, ὅσο καὶ τὸ «ἐκκλησιαστικὸν μακεδονικόν», πὸν ὑπηρετεῖ τοὺς ἴδιους σκοτεινοὺς σκοπούς, δὲν ὑπάρχει. Τὸ ἀφανίζον ἢ ἱστορικὴ ἀλήθεια καὶ τὸ κανονικὸν δίκαιο τῆς Ἐκκλησίας μας».

Ὁ δεῦτερος παράγων τῆς κρίσεως.

Τοὺς τελευταίους μῆνας πολλὰ δημοσιεύματα οὐ μόνον τοῦ ἀντιπολιτευομένου, ἀλλὰ καὶ τοῦ συμπολιτευομένου Τύπου ἀναφέρονται εἰς τὴν ἀναμφισβήτητον κρίσιν τῶν Ἀνωτάτων Ἐκπαιδευτικῶν Ἰδρυμάτων καὶ εἰς τὴν ἀναζήτησιν τῶν γενεσιουργῶν αἰτίων αὐτῆς εἰς τυχὸν τρωτὰ σημεῖα τῆς νομοθεσίας ἢ εἰς τυχὸν ἐλλείψεις τῆς ὑλικοτεχνικῆς ὑποδομῆς τῶν σπουδῶν.

Ἀναμφιβόλως ὑπάρχοντι ἐλλείψεις καὶ τρωτὰ σημεῖα. Ἀλλὰ θὰ ἦτο στρουθοκαμηλισμὸς, ἐὰν παρεγνωρίζομεν ὅτι πάντα ταῦτα εἶναι μόνον ὁ εἰς παράγων εἰς τὴν κρίσιν τῶν σπουδῶν. Ἡ κρίσις εἶναι ἀναμφιβόλως γινόμενον δύο παραγόντων. Ὁ δεῦτερος παράγων, ἄνευ τοῦ ὁποῖου δὲν θὰ ὑπῆρχε τὸ γινόμενον τῆς ὑποβαθμίσεως τῶν σπουδῶν, εἶναι ἡ ὑποτίμησις τοῦ ἀξιολογικοῦ καὶ ἠθικοῦ παραγόντος, ἢ κατ' ἕλκεν καὶ ἡ κακοποίησις τοῦ δημοκρατικοῦ ιδεώδους, ὁ κομματικὸς μακιαβελισμὸς, ὁ καθ' ἕλην ἰδεολογικὸς ἀποπροσανατολισμὸς τοῦ εἰδολογικῶς καὶ μορφολογικῶς ἐκλεκτοῦ καὶ ἐλπιδοφόρου νεανικοῦ ἐνθουσιασμοῦ ἐντὸς διαφόρων φοιτητικῶν ομάδων καὶ τὸ ὅτι πάντες οἱ ἀρμόδιοι δὲν ἔχοντι συνασπίσει τὰς δυνάμεις των, διὰ τὰ προφυλάξουν τοὺς νέους εἴτε ἐκ τῆς τηλεκατευθυνόμενης πηδαλιουχίσεως καὶ μονοδρομήσεως τῆς σκέψεως καὶ τῆς συμπεριφορᾶς ἐκ κέντρων ἀποφάσεων, τὰ ὁποῖα εἶναι ἐκτὸς τοῦ Πανεπιστημίου, εἴτε ἐκ τῆς τυχὸν ὑποσυνειδήτου διαβρώσεως, τὴν ὁποῖαν νομοτελεσιακῶς ὑφίστανται αἱ βουλευτικαὶ των ἐνέργειαι ἐκ τῆς 5ης φάλαγγος τοῦ ἀμοραλισμοῦ, τοῦ ἠδονισμοῦ καὶ τῆς βιοθεωρίας τῆς «ἠσσοнос προσπαθείας». Εἶναι καιρὸς, ἵνα στραφῇ ζωηρότερον τὸ ἐνδιαφέρον πάντων καὶ πρὸς τὸν δεῦτερον αὐτὸν παράγοντα τῆς κρίσεως τῶν πανεπιστημιακῶν σπουδῶν.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

'Από την Διαρκή 'Ιερά Σύνοδο της 'Εκκλησίας της 'Ελλάδος εκδόθηκαν τὰ παρακάτω ανακοινωθέντα (15.9.86):

—«'Η παραχώρησις καὶ ἡ ἐν γένει διοικήσις τῆς Μοναστηριακῆς περιουσίας εἴτε ἀνήκει εἰς τὴν κατηγορίαν τῆς «Ρευστοποιητέας» εἴτε τῆς «Διατηρουμένης», διέπεται ὑπὸ ἐιδικῶν διατάξεων Νόμων, οἱ ὅποιοι, μὲ θάσιν τὸν Νόμον 4684 τοῦ 1930 καὶ τὰ κατ' ἐξουσιοδότησιν τούτου ἐκδοθέντα Διατάγματα, ἐξακολουθοῦν νὰ ἰσχύουν καὶ νὰ ἐφαρμόζονται.

Εἰδικώτερον ἡ παραχώρησις Διατηρουμένης Μοναστηριακῆς Περιουσίας πραγματοποιεῖται μὲ ἀπόφασιν τῶν Ἡγουμενοσυμβουλίων, ἐγκρινομένην ὑπὸ τοῦ οἰκείου 'Αρχιερέως καὶ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου καὶ ὑποκειμένην εἰς τελικὴν ἐγκρίσιν τῆς 'Ιερᾶς Συνόδου.

Εἰς τὴν ἐξαγγελθεῖσαν παραχώρησιν μεγάλου τμήματος τῆς Διατηρουμένης Περιουσίας τῆς 'Ι. Μονῆς Πεντέλης, αἱ ἀνωτέρω, ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος, εἰδικαὶ διατάξεις τοῦ Νόμου, δὲν ἐτηρήθησαν. Κατὰ συνέπειαν τὰ ἐξαγγελθέντα καὶ δημοσιευθέντα εἰς τὸν ἡμερήσιον τύπον, περὶ τῆς ἀνωτέρω παραχώρησεως στεροῦνται, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, νομιμότητος.

'Επίσης τὰ δημοσιευθέντα ὅτι ἡ Διαρκὴς 'Ιερά Σύνοδος τῆς 'Εκκλησίας τῆς 'Ελλάδος «ὁμοφώνως» δῆθεν ἐνέκρινε τὰ ἐξαγγελθέντα, εἶναι τελείως ἀναληθῆ.

Διὰ τῆς ἐνίσχυσιν τῶν σεισμοπαθῶν τῆς Μεσσηνίας.

—Εὐθὺς μόλις ἔγινε γνωστὸς ὁ καταστροφικὸς σεισμός τῆς Καλαμάτας, ὁ Μακ. 'Αρχιεπίσκοπος 'Αθηνῶν καὶ πάσης 'Ελλάδος κ. Σεραφεῖμ ἔδωσε ἐντολὴς στὶς ἀρμόδιες Ὑπηρεσίες τῆς 'Ιερᾶς Συνόδου καὶ τῆς Χριστιανικῆς 'Αλληλεγγύης νὰ ἔλθουν σὲ ἐπαφὴ μὲ τὴν 'Ι. Μητρόπολη Μεσσηνίας καὶ νὰ παράσχουν κάθε δυνατὴ βοήθεια καὶ συμπαράστασις στοὺς σεισμοπαθεῖς.

'Ἢδη ἡ Χριστιανικὴ 'Αλληλεγγύη τῆς 'Αρχιεπισκοπῆς ἔστειλε στὴν Καλαμάτα μὲ τριαξονικὸ φορτηγὸ 100 σκηνές, 50 δέματα μὲ κουβέρτες, 4 μεγάλες σκηνές κατάλληλες γιὰ Νοσ. καὶ Σχολεῖο (γιὰ τὸ 'Ελαιχώρι) καὶ 170 κιλά τσάι, πού διέθεσε τὸ Τμήμα 'Αλληλοβοηθείας τῆς Συνοδικῆς 'Επιτροπῆς Διορθοδόξων κ.λ.π. Σχέσεων.

Τὸ ἴδιο Τμήμα ἐπικοινωνήσῃ μὲ τὸ Π.Σ.Ε. γιὰ τὴν ἀποστολὴ ἐνὸς κινητοῦ χειρουργείου, φαρμάκων, σκηνῶν καὶ κουβερτῶν κι ἔστειλε στὴν Καλαμάτα τὴν Κοινωνικὴ Λειτουργὸν δ. Παρασκευὴ Καφούρου, ὑπάλληλο τῆς 'Αποστολικῆς Διακονίας, γιὰ ἄμεση ἐνημέρωσι καὶ περαιτέρω δράση.

—Τὴν Τετάρτη 17 Σεπτεμβρίου ἀνεκοινώθη, ἐπίσης, ὅτι:

«Μὲ ἐνέργειες τῆς 'Εκκλησίας τῆς 'Ελλάδος, τὸ Παγκόσμιον Συμβούλιον 'Εκκλησιῶν ἀποστέλλει δωρεάν 300 σκηνές ἀξίας 50.000 δολ. ΗΠΑ γιὰ τὶς ἀνάγκες τῶν σεισμοπαθῶν τῆς Καλαμάτας. Τὴ μεταφορὰ ἀνέλαβε δωρεάν ἡ «Σουίσαϊρ». 'Εξ ἄλλου ἡ Γερμανικὴ 'Εκκλησία ἀμέσως τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου 'Εκκλησιῶν ἀνταποκρίθη σὲ αἴτημα τῆς 'Εκκλησίας μας καὶ στέλνει 6.000 κλινοσκεπάσματα.

Μετὰ ἀπὸ συνεννόησιν τοῦ Νομάρχῃ Μεσσηνίας μὲ

τὶς ἀρμόδιες ὕπηρεσίες τῆς 'Ιερᾶς Συνόδου, ἡ Γερμανικὴ 'Εκκλησία καὶ ἡ Παγκόσμια Λουθηρανικὴ Ἐνωσις στέλνει ἐπανδρωμένον κινητὸν χειρουργεῖο, ἐνῶ ἔφθασε χθὲς (Τετάρτη) τὸ ἀπόγευμα ὁ Καθηγητὴς DR SMIDT, εἰδικὸς χειρουργός, πού μεταβαίνει σήμερον στὴν Καλαμάτα.

Στὴν 'Ιερά Μονὴ 'Αγίου Κωνσταντίνου καὶ 'Ελένης στὴν Καλαμάτα παρέχεται πλήρης φιλοξενία σὲ 50 γυναῖκόπαιδα.

Χθὲς καὶ προχθὲς οἱ Κοινωνικὲς Λειτουργοὶ τῆς 'Αρχιεπισκοπῆς 'Αθηνῶν ἐπισκέφθησαν ὅλους τοὺς τραυματίαι ἀπὸ τὸν σεισμὸ τῆς Καλαμάτας, πού νοσηλεύονται σὲ Νοσοκομεῖα τῆς 'Αθήνας, καὶ μετέφεραν τὶς εὐχὲς τοῦ Μακ. 'Αρχιεπισκόπου κ. Σεραφεῖμ.

Μὲ ἐντατικὸ ρυθμὸ συνεχίζεται ἡ κινητοποίηση τῶν 'Ενοριακῶν Φιλοπτώων Ταμείων τῆς 'Αρχιεπισκοπῆς γιὰ τὴ συγκέντρωσις κουβερτῶν καὶ χρημάτων γιὰ τὴν ἀνάγκη τῶν σεισμοπαθῶν».

'Η 'Ιεραρχία διὰ τοὺς σεισμοπαθεῖς τῆς Καλαμάτας

Κατὰ τὴν ἑκτακτὴ (Τρίτη, 23 Σεπτεμβρίου 1986) σύγκλησιν τῆς 'Ιερᾶς Συνόδου τῆς 'Ιεραρχίας τῆς 'Εκκλησίας τῆς 'Ελλάδος ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Μακ. 'Αρχιεπισκόπου 'Αθηνῶν καὶ πάσης 'Ελλάδος κ. Σεραφεῖμ, ὁ σεπτὸς Προκαθήμενος τῆς 'Ελλαδικῆς 'Εκκλησίας ἀνεφέρθη ἐκτὸς ἡμερησίας διατάξεως στοὺς πρόσφατους σεισμούς τῆς Καλαμάτας καὶ στὴν ἄμεση βοήθεια πού πρόσφερε ἡ 'Εκκλησία στοὺς σεισμοπλήκτους. 'Εξ ἄλλου μετὰ τὴν ἐκλογὴν τοῦ νέου Μητροπολίτη Φωκίδος, καὶ ἀφοῦ ὁ ἐκλεγείς τέλεσε τὸ μικρὸ μῆνυμα, ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Μεσσηνίας κ. Χρυσόστομος ἐνημέρωσε τὴν 'Ιεραρχία γιὰ τὴν τραγωδίαν τοῦ μεσσηνιακοῦ λαοῦ καὶ τῆς τοπικῆς ἐκεῖ 'Εκκλησίας ἀπὸ τοὺς τελευταίους σεισμούς καὶ εὐχαρίστησε γιὰ τὴ βοήθεια πού πρόσφεραν καὶ συνεχίζουν νὰ προσφέρουν ἡ 'Ιερά 'Αρχιεπισκοπὴ 'Αθηνῶν καὶ οἱ 'Ι. Μητροπόλεις.

Στὸ μεταξὺ στάλθηκε μὲ ἐνέργειες τῆς 'Εκκλησίας τῆς 'Ελλάδος στὴν Καλαμάτα πλήρες μαγειρεῖο μὲ προσωπικὸ 6 ἀτόμων ἀπὸ τὴ Γερμανικὴ Εὐαγγελικὴ 'Εκκλησία σὲ συνεργασία μὲ τὸ Τάγμα 'Ιωαννιτῶν.

Σὲ ἱερατικὴ σύσκεψιν, οἱ ἐφημέριοι τῆς 'Αρχιεπισκοπῆς 'Αθηνῶν ἀποφάσισαν νὰ διαθέσουν τὸ λιγώτερον 5.000 δρχ. ὁ καθένας γιὰ τοὺς σεισμοπλήκτους τῆς Καλαμάτας. Ὁμάδα 5 κληρικῶν τῆς 'Αρχιεπισκοπῆς, ἐξ ἄλλου, μὲ ἐπικεφαλῆς τὸν Γεν. 'Αρχιερατικὸν Ἐπίτροπον Πρωτ. Κων. Ἀνδρουλάκη μετέβη τὴν Τετάρτη 24.9.86 στὴν Καλαμάτα συνοδεύοντας ἀποστολὴ τροφίμων καὶ φαρμάκων κατὰ τοῦ τύπου.

Τὴν Καλαμάτα ἐπισκέφθηκε γιὰ δευτέρην φορὰ ὁ Σεβ. Μητροπολίτης 'Αργολίδος κ. 'Ιάκωβος καὶ πρόσφερε τὸ ποσὸ τοῦ 1.000.000 δρχ., προϊόν τοῦ πρώτου ἐράνου στὴν μητροπολιτικὴν του περιφέρειαν, γιὰ τοὺς σεισμοπαθεῖς.

Οἱ ἐργαζόμενοι στὸν ΟΔΕΠ τακτικοὶ ὑπάλληλοι συγκέντρωσαν τὸ ποσὸ τῶν 100.000 δρχ. γιὰ τὶς ἀνάγκες τῶν σεισμοπλήκτων τῆς Καλαμάτας.

'Απὸ τὸ Τμήμα 'Αλληλοβοηθείας τῆς 'Ι. Συνόδου γίνονται ἐνέργειες στὸ Π.Σ.Ε. γιὰ τὴν ἀποστολὴν λυομένων σπιτιῶν γιὰ 1500 ἄτομα στὴν Καλαμάτα.

('Ανακοινωθὲν 23.9.86)

Νέες προσφορές προς τούς σεισμοπαθείς

Άθροές συνεχίζονται οι προσφορές της Άρχιεπισκοπής Άθηνών και των Άερών Μητροπόλεων για τούς σεισμοπαθείς της Καλαμάτας. Όπως έγινε γνωστό:

—Οι έφημέριοι της Άρχιεπισκοπής με προσωπικές εισφορές τους συγκέντρωσαν τὸ ποσὸ τῶν 2.000.000 δρχ., ἐνῶ στὶς ἀμέσως προσεχέις μέρες ἡ Χριστιανικὴ Ἀλληλεγγύη στέλνει στὴ μεσσηνιακὴ πρωτεύουσα 60 ἀκόμη τόνους τρόφιμα καὶ ἱματισμὸ μετὰ 12 φορτηγά.

—Ἡ Ἱ. Μητρόπολη Θεσσαλιώτιδος ἔστειλε 5 τόνους γάλα.

—Ἡ Ἱ. Μητρόπολη Πατρῶν 1.000.000 δρχ. εἶδη πρῶτης ἀνάγκης.

—Ἡ Ἱ. Μητρόπολη Μονεμβασίας καὶ Σπάρτης 3.000.000 δρχ., τρόφιμα, ρούχα.

—Ἡ Ἱ. Μητρόπολη Λευκάδος 150.000 δρχ.

—Ἡ Ἱ. Μητρόπολη Νέας Ἰωνίας καὶ Φιλαδελφείας 1.500.000 δρχ., κλινოსκεπάσματα καὶ διάφορα εἶδη ἱματισμοῦ.

—Ἡ Ἱ. Μητρόπολη Ἡλείας 500.000 δρχ.

—Ἡ Ἱ. Μητρόπολη Καισαριανῆς 2.000.000 δρχ.

—Ἡ Ἱ. Μητρόπολη Πειραιῶς 800.000 δρχ.

—Ἡ Ἱ. Μητρόπολη Μεγάρων 500.000 δρχ.

—Ἡ Ἱ. Μητρόπολη Παραμυθίας 500.000 δρχ.

—Ἡ Ἱ. Μητρόπολη Θηβῶν καὶ Λεβαδείας 150.000 δρχ.

—Ἡ Ἱ. Μητρόπολη Καρυστίας 100.000 δρχ.

—Ἡ Ἱ. Μητρόπολη Φωκίδος 50.000 δρχ.

—Ἡ Ἱ. Μητρόπολη Ἀλεξίπολεως 250.000 δρχ.

—Ἡ Ἱ. Μητρόπολη Ζιχνῶν 214.000 δρχ.

—Ἡ Ἱ. Μητρόπολη Περιστερίου 1.000.000 δρχ.

—Ἡ Ἱ. Μητρόπολη Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας 300.000 δρχ.

—Ἡ Ἱ. Μητρόπολη Ἀργολίδος 1.000.000 δρχ.

—Ἡ Ἱ. Μητρόπολη Βεροίας 100.000 δρχ.

Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Μεσσηνίας κ. Χρυσόστομος διέθεσε προσωπικὰ τὸ ποσὸ τῶν 100.000 δρχ. Τὸ πρῶτὸ τῆς Παρασκευῆς 26 Σεπτεμβρίου ἐξ ἄλλου μοίρασε σὲ ὅλες τὶς ἐνορίες τῆς Καλαμάτας μετὰ τούς ἱερεῖς του: 54 δέματα ἱματισμοῦ, 44 κιβώτια τσαγιοῦ, 23 μεγάλα δέματα ζάχαρη, 47 σάκκους φασόλια, 88 σάκκους ζυμαρικῶν, 47 κιβώτια γάλακτος, 37 τελάρα μῆλα, 20 κιβώτια σαποῦνι, 17 κιβώτια μαρμελάδα καὶ 18 κιβώτια κονσέρβες ἀπὸ προσφορῆς τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς καὶ τῶν Μητροπόλεων. Οἱ διανομῆς θὰ συνεχισθοῦν.

Πρέπει νὰ σημειωθεῖ ὅτι ὅλα τὰ παραπάνω ποσὰ δὲν προέρχονται ἀπὸ δίσκους ἢ ἐράνους, ἀλλὰ εἶναι προσφορῆς τῶν ἰδίων τῶν Σεβ. Μητροπολιτῶν, τῶν κληρικῶν καὶ μοναχῶν τους καὶ τῶν ταμείων τῶν Ἱ. Μητροπόλεων καὶ Ἱ. Μονῶν τους. Ἀκόμη πρέπει νὰ διευκρινισθεῖ ὅτι ἡ ὅλη προσπάθεια συμπαραστάσεως τῆς Ἐκκλησίας πρὸς τούς σεισμοπαθείς βρίσκεται ἐν ἐξελίξει. Μέσα στὶς προσεχέις μέρες θὰ ἀνακινωθοῦν νέες προσφορῆς κι ἄλλων Ἱ. Μητροπόλεων.

Τέλος πρέπει νὰ ἀναφερθεῖ ὅτι ὁ ἀείμνηστος Μητροπολίτης Νέας Σμύρνης κυρὸς Χρυσόστομος, ποῦ ἐξεδήμησε δυὸ μέρες μετὰ τούς σεισμούς, εἶχε πρὸ λάβει νὰ στείλει 300.000 δρχ.

(Ἀπὸ τὸ Γραφεῖο Τύπου τῆς Ἱ. Σ., ἀνακινωθὲν τῆς 26.9.86).

Ὁ ἀρχιμ. Ἀθηνάγορας Ζακόπουλος νέος Μητροπολίτης Φωκίδος

Μετὰ τὴν ἀποστολὴν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς σεπτῆς ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἡ ὁποία συνήλθε τὴν 23ῃ Σεπτεμβρίου τὸ πρῶτὸ σὲ ἐκτακτὴ συνεδρία ὑπὸ τὴν προεδρία τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφεῖμ, ἐξελέγη νέος Μητροπολίτης Φωκίδος ὁ Ἀρχιμανδρίτης Ἀθηνάγορας Ζακόπουλος.

Μετὰ τὴν τέλεση τῆς Θείας Λειτουργίας στὸ Συνοδικὸ Παρεκκλήσιο, στὴν ὁποία προέστη ὁ νεώτερος τῆ τάξεως Σεβ. Μητροπολίτης Κίτρους καὶ Κατερίνης κ. Ἀγαθόνικος, ἡ Ἱερά Σύνοδος προέβη σὲ ἐγγραφὴ νέων ἐκλογίμων πρὸς ἀρχιερατείαν. Κατόπιν ἡ Ἱ. Σ.Ι. προέβη στὸν καταρτισμὸ τριπροσώπου γιὰ τὴν πλήρωση τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Φωκίδος. Ἐλαβαν: ὁ Ἀρχιμ. Ἀθηνάγορας Ζακόπουλος ψήφους 53, ὁ Ἀρχιμ. Ἱερεμίας Φούντας ψήφους 13 κι ὁ Ἀρχιμ. Χρυσόστομος Κουτουλάκης ψήφους 13. Στὴν τελικὴ ψηφοφορία πῆραν: ὁ Ἀρχιμ. Ἀθηνάγορας Ζακόπουλος ψήφους 57, ὁ Ἀρχιμ. Ἱερεμίας Φούντας ψήφους 9 κι ὁ Ἀρχιμ. Χρυσόστομος Κουτουλάκης ψήφους 2. Ἐπίσης θρῆθηκαν ἐξι ἄκυρα καὶ δυὸ λευκὰ ψηφοδέλτια.

Ὁ ἐψηφισμένος Μητροπολίτης Φωκίδος Θεοφ. κ. Ἀθηνάγορας, ὁ ὁποῖος τέλεσε ἤδη τὸ μικρὸ καὶ μεγάλο μῆνυμα ἐνώπιον τῆς ἱεραρχίας, γεννήθηκε τὸ 1931 στὸ Ἀμάραντο Κονίτης Ἡπείρου. Παρακολούθησε τὰ ἐγκύκλια μαθήματα στὸ χωριὸ του, τὰ γυμνασιακὰ στὴν Κέρκυρα καὶ Κόνιτσα καὶ τὰ πανεπιστημιακὰ στὴ Θεολογικὴ Σχολὴ Ἀθηνῶν (1952-1956). Φοίτησε ἐπίσης γιὰ ἕνα χρόνον στὴ Νομικὴ Σχολὴ Ἀθηνῶν, ἀπὸ τὴν ὁποία μετεγρᾶφη στὴ Θεολογικὴ. Τὸ 1967 ἀνακηρύχθηκε Διδάκτωρ τῆς Φιλοσοφίας ἀπὸ τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Γλασκώθης. Ἐκαὶ περαιτέρω σπουδὲς στὴν ψυχολογία, παιδαγωγικὴ καὶ σύγχρονον φιλοσοφία στὰ Πανεπιστήμια Ὁξφόρδης (1967-1968), Τορόντο Καναδᾶ (1968-1969), Σικάγου (1971-1972) καὶ Γαίηλ Η.Π.Α. (1977-1978). Δίδαξε ὡς Καθηγητῆς Ἠθικὴ καὶ Κοινωνικὴ Φιλοσοφία, Φιλοσοφία τοῦ Ἀνθρώπου καὶ Φιλοσοφία τῆς Θρησκείας στὸ Πανεπιστήμιον Ντὲ Πὼλ τοῦ Σικάγου (1971-1974), Φιλοσοφία τοῦ Δικαίου στὸ Πανεπιστήμιον Οὐίλλιαμ Πάτερσον Νέας Ἱερσῆς (1976-1977) καὶ Φιλοσοφικὴ Ἠθικὴ καὶ Φιλοσοφία τοῦ Ἀνθρώπου στὸ Πανεπιστήμιον Σάιντ Τζῶνς Νέας Ὠρκῆς (1978-1979). Ἀπὸ τὸ 1982 εἶναι Καθηγητῆς στὴ ΣΕΛΜΕ Πάτρας.

Ὡς κληρικὸς ὑπηρέτησε ἀπὸ τὸ 1959 στὴν Ἀρχιεπισκοπὴ θουατείρων καὶ Μεγάλης Βρετανίας, στὴν Ἀρχιεπισκοπὴ Β. καὶ Ν. Ἀμερικῆς καὶ τελευταία στὴν Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν, ὅπου ἀνέπτυξε πολὺπλευρὴ δράση ὡς Προϊστάμενος τοῦ Ἱ. Ναοῦ Ἁγίου Νικολάου Ἀχαρνῶν. Εἶναι συγγραφέας εἰδικῶν μελετῶν καὶ συγγραμμάτων στὴν ἑλληνικὴ καὶ ἀγγλικὴ γλῶσσα. Μιλᾷ, ἐκτὸς ἀπὸ τὴν ἀγγλικὴν, τὴ γαλλικὴ καὶ γερμανικὴ γλῶσσα. Ἡ χειροτονία σὲ Ἐπίσκοπον τοῦ ἐκλεγέντος Μητροπολίτου Φωκίδος κ. Ἀθηνάγορα ἐγένετο τὴν Κυριακὴν 28 Σεπτεμβρίου, στὸν ἱ. ναὸ τοῦ Ἁγίου Νικολάου Ἀθηνῶν, προεξάρχοντος τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου κ. Σεραφεῖμ.

(Πλήρες χρονικὸν θὰ δημοσιευθεῖ εἰς τὸ προσεχὲς τεῦχος).

(Ἀνακινωθὲν τῆς 23.9.86)

Γιὰ τὴν ἐκκλησιαστικὴν περιουσίαν

Τὴ συγκρότηση τετραμελοῦς ἐπιτροπῆς ἀπὸ τούς Σεβ. Μητροπολίτες Ἀλεξανδρουπόλεως κ. Ἀνθίμο, Δημητριάδος κ. Χριστόδουλο, Τρίκκης καὶ Σταγῶν κ. Ἀλέξιο καὶ Θηβῶν καὶ Λεβαδείας κ. Ἱερώνυμο ἀποφάσισε χθὲς (Πέμπτη) ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἡ ὁποία συνήλθε ἐκτάκτως ὑπὸ τὴν προεδρία τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου.

που Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφεῖμ. Ἡ Ἐπιτροπὴ ἐξουσιοδοτήθηκε ἀπὸ τὴν ὀλομέλεια τῆς Ἱεραρχίας νὰ συναντηθεῖ μὲ τὸν Ὑπουργὸ Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων κ. Ἀντώνιο Τρίτση προκειμένου νὰ ἀποσαφηνίσουν ὀρισμένες θέσεις καὶ ἀπόψεις πού διατύπωσε στὸ γνωστὸ ὑπουργικὸ ἔγγραφο πού ἀπήλυθε πρόσφατα στὴν Ἱερά Σύνοδο γιὰ τὸ θέμα τῆς Ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας. Ἐπίσης ἡ Ἐπιτροπὴ θὰ γνωρίσει στὸν κ. Ὑπουργὸ τὴν ἀπόφαση τῆς Ἱεραρχίας νὰ λυθεῖ τὸ θέμα μὲ συναινετικὰς διαδικασίες μεταξὺ Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας. Μετὰ τὴν συνάντηση αὐτὴ θὰ συνέλθει τὸ συντομώτερο καὶ πάλι ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας, γιὰ νὰ λάβει ὀριστικὴ ἀπόφαση γιὰ τὸ ζήτημα.

Κατὰ τὴ χθεσινὴ συνεδρία τῆς Ἱεράς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας τὸν λόγῳ ἔλαβαν, μετὰ τὴν προσευχὴ καὶ ἐπικύρωση τῶν Πρακτικῶν τῆς προχθεσινῆς συνεδρίας, οἱ Σεβ. Μητροπολίτες Δημητριάδος κ. Χριστόδουλος, Σερρών κ. Μάξιμος, Τρίκκης κ. Ἀλέξιος, Κοζάνης κ. Διονύσιος, Ὑδρας, Σπετσῶν καὶ Αἰγίνης κ. Ἱερόθεος καὶ ἄλλοι.

Οἱ ἐργασίες τῆς Ἱεράς Συνόδου διεξήχθησαν μέσα σὲ πνεύμα ἀδελφoσύνης, συμπνοίας καὶ Ἐκκλησιαστικῆς εὐταξίας, ὅπως καὶ κατὰ τὴν προχθεσινὴ συνεδρία. Τὰ γραφέντα σὲ μερίδα τοῦ Τύπου γιὰ «σφαγή», «ἀντεγκλήσεις» κ.λπ. κατὰ τὴ διάρκεια τῶν ἐργασιῶν τῆς Ἱεράς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας εἶναι παντελῶς ψευδῆ, ἀνυπόστατα καὶ ὑποβολιμαία καὶ ἀποσκοποῦν σὲ παραπληροφόρηση.

(Δελτίον Τύπου, 25.9.86)

ΣΥΝΟΔΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΕΠΙ ΤΩΝ ΔΙΟΡΘΩΘΕΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ

Ἀθῆναι, 16.8.1986

Πρὸς

τὴν Δ. Ι. Σύνοδον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

Ἐ ν τ α ὀ θ α

Εὐσεβάστως καὶ καθηκόντως ὑποβάλλω τὴν παρoύσαν Ἐκθεσιν, ἀφορῶσαν εἰς τὴν ἐκπροσώπησιν ὑπὸ τῆς ἐλαχιστοτήτος μου καὶ τοῦ Σεβασμιωτάτου Γόρτυνος κ. Θεοφίλου, τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος εἰς τὴν Κηδεῖαν τοῦ εἰς Κύριον ἐκδημιαντος, αἰφινιδίως, μακαριστοῦ τετάρτου Πατριάρχου Ρουμανίας κυροῦ Ἰουστίνου Μουσέσκου.

Φρονῶ ὅτι ἤδη θὰ ἔχη ἐκθέσει πρὸς τὰς Σεβασμιότητας ὑμῶν ἐν Συνοδικῇ Συνεδρίᾳ, προφορικῶς, ὁ συνοδικὸς ἀνεδρός καὶ διὰ τὴν λήγουσαν συνοδικὴν περίοδον ἀντιπρόεδρος αὐτῆς Σεβ. Γόρτυνος, οὐχ ἦττον ὅμως καὶ ἡ παρούσα γραπτὴ Ἐκθεσις ἔχει τὴν θέσιν τῆς διὰ τὴν τυχόν συμπλήρωσιν τῶν ἐκτεθειμένων ὡς καὶ διὰ τὴν Ἱστορίαν.

Μετὰ ἀεροπορικὴν καθυστέρησιν ἐφθάσαμεν οἱ ἀντιπρόσωποι εἰς Βουκουρέστιον καὶ μετὰ σχετικὰς διαδικασίας τῶν διαβατηρίων, ἀφοῦ ἐπήραμεν καφέ καὶ κονιάκ εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ ἀεροδρομίου, διὰ τοὺς ἐκπροσώπους διὰ τὴν κηδεῖαν, μετέβημεν εἰς τὸ Πατριαρχεῖον καὶ ὠδηγήθημεν εἰς τὴν Μεγάλην Αἴθουσαν τῶν ἐπισήμων Συνεδρῶν τῆς Ἱεράς Συνόδου καὶ ἐλάθομεν τὰς θέσεις ἡμῶν, καθ' ἣν ὥραν ὁ Σεβασμιώτατος Τρανσυλβανίας κ. Ἀντώνιος ὠμίλει περὶ τῆς ζωῆς καὶ τοῦ ἔργου τοῦ μεταστάντος Πατριάρχου. Ἡ ὁμιλία ἦτο ἐκτενής καὶ ἐμπεριστατωμένη. Ἡ ἐλαχιστοτήτης μου προσωπικῶς τὴν παρηκολούθησα ἀπὸ ἀντίτυπον εἰς ἀγγλικὴν μετάφρασιν δοθέν μοι.

Ἐν συνεχείᾳ ὁ Γραμματεὺς τῆς Ἱεράς Συνόδου ἔδωκε τὸν λόγον (προσηγορεύσε Ρουμανιστὴ καὶ Ἀγγλιστὴ) εἰς τὸν ἐκπρόσωπον τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Σεβ. Μητροπολίτην Φιλαδελφίας κ. Βαρθολομαῖον. Μὲ τὴν σειρὰν κατόπιν ἐδόθη ὁ λόγος εἰς τὸν ἀντιπρόσωπον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ρωσίας Σεβ..

Ἰουθενάλιον, εἰς τὴν ἐλαχιστοτήτά μου, εἰς τὸν ἐκπρόσωπον τοῦ Βατικανοῦ, εἰς τὸν κ. Γουίλιαμ, Πρόεδρον τῆς Ἐπιτροπῆς τῶν Εὐρωπαϊκῶν Ἐκκλησιῶν καὶ τέλος εἰς τὸν Βούλγαρον Σεβ. Στάρα - Ζαγόρα κ. Παγκράτιον ἐκπρόσωπον (ἀντιπρόεδρον) τοῦ εἰς Πράγαν ἐδρεύοντος Συμβουλίου Εἰρήνης καὶ Ἀφοπλισμοῦ.

Σημειωτέον ὅτι κατὰ τὴν ἐπίσημον αὐτὴν, διὰ τὸ πένθος συνελθούσαν Συνεδρίαν τῆς Ἱεράς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ρουμανίας, ἐκτὸς τῶν μελῶν αὐτῆς καὶ τῶν προαναφερθέντων ἀντιπροσώπων, παρέστη ὁ Μακ. Πατριάρχης Βουλγαρίας κ. Μάξιμος, τὰ μέλη ὄλης τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας Ρουμανίας, κληρικοί ὀφφικιοῦχοι ἐκ τοῦ Πρεσβυτερίου ὡς καὶ λαϊκοί, γυναῖκες τινες, καὶ ὁ κ. Βιργίλιος Θεοδωρέσκου, πρῶην ἀντιπρόεδρος τῆς Ἐθνικῆς Συνελεύσεως (καὶ Ποιητῆς), ὁ κ. Κων)νος Ἀρσένης, Ἀντιπρόεδρος τοῦ Μετώπου Σοσιαλιστικῆς Ἐνότητος (καὶ μέγιστος νευροχειρουργὸς τῆς Ρουμανίας) ἐκπροσωποῦντες τὴν Πολιτεῖαν καὶ τεθειμένοι εἰς λίαν τιμητικὰς θέσεις, ἐντὸς τῆς Αἰθούσης.

Μετὰ τὸ πέρας τῆς Συνεδριάσεως καὶ μετ' ὀλιγόλεπτον διάλειμμα, εἰσῆλθομεν εἰς τὸν Καθεδρικὸν Ναὸν διὰ τὴν νεκρώσιμον ἀκολουθίαν, ὅπου ὁ νεκρὸς τοῦ κεκοιμημένου Πατριάρχου εἰς τὸ μέσον τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ ἔκειτο κατὰ τὸν παραδοσιακὸν τρόπον. Πάντες οἱ προαναφερθέντες εἰς τὴν προηγουμένην ἐπίσημον Συνοδικὴν Συνεδρίαν προσῆλθον εἰς τὸν Ἱερόν Ναὸν καθὼς καὶ ἐπίσημοι. Ἐντὸς τοῦ Καθεδρικοῦ Ναοῦ εἶχον ἤδη εἰσέλθει καὶ καθῆσει Πρέσβεις Κρατῶν ἐν οἷς καὶ ὁ Ἕλληνας μετὰ τοῦ στρατιωτικοῦ ἀκολουθίου, ἐκπρόσωποι τῶν ἐν Ρουμανίᾳ Χριστιανικῶν Δογμάτων, ὁ Παλαιοημερολογίτης Ἐπίσκοπος καὶ ἄλλοι Ἐπίσημοι. Νεκρώσιμος ἀκολουθία ἐψάλη ἡ συνήθης, ἄνευ τινὸς ἐξειδικιασμοῦ. Τῆς νεκρώσιμου Ἀκολουθίας προέστη ὁ πρωτόθρονος Σεβ. Μολδαβίας κ. Θεόκτιστος καὶ πάσα ἡ Ρουμανικὴ Ἱεραρχία, πάντων ἐνδεδυμένων ἀπασαν τὴν Ἀρχιερατικὴν στολήν, ἐνῶ οἱ ἐκπρόσωποι τῶν Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν ἐνεδύθημεν εἰς τὴν Ἐπιτραχιλίον, Ὄμοφοριον, Ἐγκολπίον, Σταυροῦ, Ἐπανωκαλύμμαχου καὶ Ράβδου. Ὁ μεταστὰς ἔφερε ἅπασαν τὴν Ἀρχιερατικὴν Στολήν, μίτραν, ράβδον καὶ τὸ Ἱερόν Εὐαγγέλιον. Κατὰ τὸ πέρας τῆς νεκρώσιμου ἀκολουθίας καὶ πρὸ τοῦ Δι' εὐχῶν, ὠμίλησεν ἕκτενος ὁ Σεβ. Τοποτηρητῆς Μητροπολίτης Μολδαβίας κ. Θεόκτιστος, ὁ ἐξ ἀρχῆς παρευρισκόμενος εἰς τὴν ἀκολουθίαν Ὑπουργὸς Θρησκευμάτων κ. Ἰωάννης Κουμπανάσου, ὡσαύτως ἕκτενως, τρίτος, ὁ Μακ. Βουλγαρίας κ. Μάξιμος. Ἐν συνεχείᾳ ὠμίλησαν κατὰ σειρὰν τρεῖς ἐκπρόσωποι τῶν ἐν Ρουμανίᾳ Χριστιανικῶν Δογμάτων, εἰς Ρωμαιοκαθολικὸς καὶ δύο Προτεστάντες. Πάντες οἱ ὀμιληταὶ ἐξῆρον τὴν Θεολογικὴν μόρφωσιν, τοῦ μακαριστοῦ κυροῦ Ἰουστίνου, τὴν δρᾶσιν του ὡς Καθηγητοῦ, τὰς ποιμαντικὰς καὶ συγγραφικὰς αὐτοῦ ἐπιτυχίας, τὰς ἀρετάς του, τὸν πατριωτισμὸν του καὶ γενικῶς τὰ φυσικὰ καὶ ἐπικτήτα πολλὰ ἐν τῇ πραγματικότητι χαρίσματά του. Μετὰ ταῦτα ἐγένετο περιφορὰ τοῦ νεκροῦ ἅπαξ περίξ τοῦ Καθεδρικοῦ Ναοῦ, ἠκολούθησαν πάντες τὴν περιφορὰν αὐτὴν, ἐγένοντο τέσσαρες δεήσεις ὑπὲρ τῆς ψυχῆς τοῦ μεταστάντος (Κατὰ Νότον, Ἀνατολήν, Βορρᾶν, Δύσιν) τέλος δὲ ἐτάφη τὸ σκήνωμα εἰς τὸ Ν.Δ. τμήμα ἐντὸς τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ (ἀντικατονομικῶς θεοβαίως καθ' ἃ διαλαμβάνονται εἰς Δ. Ράλλη - Ποτλῆ, τόμ. Δ' σ. 479 καὶ Μ. Γεδεῶν, τόμ. 2, σ. 341-344) ὅπου οἱ τάφοι τῶν προκατόγων Πατριαρχῶν Νικοδήμου καὶ Μύρων, τοῦ μακαριστοῦ Ἰουστινιανοῦ ταφέντος ἀλλαχοῦ, κατ' ἴδιαν του παρὰ κλησιν.

Ἐνταῦθα πρέπει νὰ παρεμβάλωμεν τὴν πληροφορίαν ὅτι παρὰ τοὺς πόδας, ὅπου τὸ φέρετρον τοῦ νεκροῦ, ἠύρισκετο ὑπερμεγέθης στέφανος τοῦ Γεν. Γραμματέως τοῦ Κομμουνιστικοῦ Κόμματος Ρουμανίας Νικολάου Τσαουσέσκου, δεξιὰ τούτου μικρότερος στέφανος τῆς Ἱεράς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας Ρουμανίας

καὶ ἀριστερὰ παρομοίου μεγέθους προσαχθεὶς ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ ἐπὶ τῶν Θρησκευμάτων. "Ἄλλοι πολλοὶ στέφανοι ἠύρισκοντο εἰς τὸ προαύλιον τοῦ Καθεδρικοῦ Ναοῦ.

Μετὰ τὴν ταφήν, σχεδὸν πάντες, πλὴν τῶν ἐκπροσώπων τῶν διαφόρων Κρατῶν παρεκάθησαν εἰς τράπεζαν ἐν τῷ Πατριαρχεῖῳ (καὶ οἱ συγγενεῖς οἱ ὁποῖοι ἦσαν πλησίον τοῦ νεκροῦ εἰς τὸν Ἱερὸν Ναόν) διὰ τὸ Δεῖπνον τῆς «Μακαριᾶς», κατ' αὐτὸ δὲ μοι ἐνεποίησαν ἐντύπωσιν πρῶτον τὸ ὅτι παρεκάθησεν εἰς αὐτὴν καὶ ὁ Ρουμᾶνος Παλαιοημερολογίτης καὶ δευτέρων μετὰ τὴν προσευχὴν τοῦ πέρατος τῆς τραπεζῆς ὁ Σεβ. Μολδαυῖας πρῶτος καὶ ἐν συνεχείᾳ ὁ πρῶτος τῆ τάξει τῶν ἐκ τῶν πολιτικῶν κ. Β. Θεοδώρεσκου, ἔκαμαν νεκρικὴν σπονδὴν ἐκχύσαντες ὀλίγον οἶνον ἐπὶ τοῦ ἐδάφους καὶ, οὕτως εἶπεῖν, συγχωρήσαντες.

Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς παραμονῆς ἡμῶν εἰς Βουκουρέστιον κατελύσαμεν εἰς τὸ Ξενοδοχεῖον «Βουκουρέστιαν» καὶ μέχρις ὅτου κατορθώσωμεν νὰ ἐνταχθῶμεν εἰς Ἀεροπορικὴν πτήσιν δι' Ἀθήνας ἐξαναγήθημεν ὑπὸ τοῦ Ἑλληνομαθοῦς Ἐπισκόπου Σεβερινεάνου κ. Δαμασκηνοῦ εἰς τὸ πρῶτον Ἑλληνικὸν Μοναστήριον τοῦ Οὐγγροβλαχίας Ἀνθίμου, κατὰ τὴν ἐπομένην εἰς τὸ γυναικεῖον Μοναστήριον (180 Μοναχῶν) τοῦ Πάσρα καὶ εἰς τὸ ἀνδρικὸν Μοναστήριον (60 μοναχοὶ) τῆς Τσερνίκας.

Ἡ ἀντιπροσώπευσις τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος εἰς τὴν ἐν λόγῳ Κηδεῖαν ἐχαροποίησεν πολὺ ὄλους τοὺς Ρουμάνους, διότι τρέφουν ἀναμφισβητήτως πολλὴν ἐκτίμησιν γενικῶς πρὸς τοὺς Ἕλληνας καὶ πρὸς κάθε τι τὸ Ἑλληνικόν. Ἐπανήλθομεν, Θεοῦ συνεργούντος εἰς Ἀθήνας τὴν 5ην Αὐγούστου 1986. Σημειώοντες ὅτι ἡ τηλεόρασις τῆς Ρουμανίας ἠγνόησε παντελῶς τὸ γεγονός ἐνῶ αἱ ἐφημερίδες ἔγραψαν σχετικῶς, ὡς καὶ διὰ τὰς ἀντιπροσωπείας.

Ἀκολούθως παραθέτω περίληψιν τῆς σχετικῆς προσφωνήσεως τῆς ἐλαχιστότητός μου, ἄνευ χειρογράφου, περὶ τῆς ὁποίας ἀνέφερον εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς παρούσης Ἐκθέσεώς μου:

«Σεβασμιώτατε Ἁγίε Τοποτηρητά,

Σεβασμιώτατε ἐκπρόσωπε τοῦ Παναγιωτάτου Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου,

Μακαριώτατε Πατριάρχα Βουλγαρίας,

Σεβασμιώτατοι ἐκπρόσωποι τῶν Ὁμοδόξων Ὁρθόδοξων Ἐκκλησιῶν,

Ἐντιμότατοι Κύριοι ἐκπρόσωποι τῶν Πολιτικῶν καὶ ἄλλων ἀρχῶν,

Σεβαστοὶ Ἐκπρόσωποι τῶν Χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν καὶ Ὁμολογιῶν,

Σεβασμιώτατοι Ἅγιοι Ἀδελφοὶ οἱ ἀποτελοῦντες τὴν Ἱερὰν Σύνοδον καὶ λοιποὶ Ἅγιοι Ἀδελφοί,

Σεμνή, Σεπτῆ καὶ Πένθιμος Ὁμήγουρις καὶ Σύναξις.

Με τὸν, διὰ τὴν λήγουσαν Συνοδικὴν περίοδον, ἀντιπρόεδρον τῆς Δ.Ι.Σ. Σεβ. Γόρτυνος καὶ Μεγαλοπόλεως κ. Θεόφιλον, ἡ ἐλαχιστότης μου, μεταφερόμεν πρὸς σᾶς τὴν βαθυτάτην θλίψιν τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφεῖμ, τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, τῆς ὅλης Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καθὼς καὶ τοῦ Ὁρθοδόξου Ἑλληνικοῦ Λαοῦ, διὰ τὴν πρὸς Κύριον Ἐκδημίαν τοῦ Μακαριστοῦ Πατριάρχου Ρουμανίας κυροῦ Ἰουστίνου.

Τὴν σκιαγραφίαν τοῦ μεταστάντος, μῆσα εἰς τὰ στενὰ ὄρια τοῦ χρόνου, διὰ τὸ Θεολογικόν, Ἐπιστημονικόν, τὸ Ποιμαντικόν Ἔργον, ὅπου ὡς Μητροπολίτης ὑπήρθησεν, τὴν ἔκαμαν προσφεύστατα ὁ Σεβ. Τρανσυλβανίας κ. Ἀντώνιος καὶ οἱ μέχρι τοῦδε προλαλήσαντες.

Ὁ Ὁρθόδοξος Ρουμανικὸς λαὸς ἔχει ἤδη δώσει εἰς τὴν συνείδησιν του τὴν θέσιν ἢ ὁποία ἀξίζει διὰ τὸν Ποιμαντάρχην, τὸν μακαριστὸν Πατριάρχην Ἰουστίνον,

καὶ ἡ Ἱστορία θὰ κρίνῃ δίκαια τὸ ὠραῖον ἔργον του καὶ θὰ τὸ ὑπογραμμίσῃ.

Ἐπὶ τῆς Πανεπιστημιακῆς Διδάσκαλος Θεολόγος, Ἱεράρχης καὶ Προκαθημένος τῆς Ἐκκλησίας Ρουμανίας ἀπὸ τοὺς πλέον ἀξιολόγους καὶ ὑπηρετήσεν με ἠπιότητα, με θερμὴν, με ἐπιμονήν, με εὐστροφίαν, γενικῶς με ἀξιάπεινον ἐπιτυχίαν.

Ἡμεῖς εἰς τὴν Ἑλλάδα τὸν ἐχαρήκαμεν, τὸν ἐξετιμήσαμεν, τὸν ἐθαυμάσαμεν, ὅταν πρὶν ἐνάμιση περὶπου ἔτος ἐπεσκέφθη τὴν Ὁρθόδοξην πατρίδα μας.

Τὸν εἶδαμε με πολλὴν χαρὰ, μεγαλοπρεπῆ, εὐθυτενῆ, με πνευματικὸν θάρρος, ἐπιθλητικόν, ἑλληνομαθέστατον, θαυματοχάστον ἀλλὰ καὶ γλυκὺ καὶ ἀπλοῦν καὶ προσιῆν, γενικῶς δὲ με πολλὰ καὶ σπάνια χαρίσματα κεκοσμημένον.

Ἡ θλίψις εἶναι πικροτέρα διότι ὁ αἰφνίδιος καὶ ἀξόκητος θάνατος τὸν πῆρε ἀπὸ κοντὰ μας, ἀπὸ τὴν στρατευομένη Ἐκκλησίᾳ κάπως πρόωρα. Θὰ ἤμποροῦσε πολλὰ ἀκόμη νὰ ἐπιτελέσῃ ἀλλὰ «ἀνεξιχνίαστο αἶ θουλαὶ τοῦ Ὑψίστου».

Δὲν θέλω, ταλαιπωρημένους ἤδη ὄντας, ἀπὸ τὰς συγκινήσεως καὶ τόσα ἄλλα, ἐξ αἰτίας τοῦ θανάτου τοῦ μακαριστοῦ Πατριάρχου σας ἀλλὰ με μοναδικότητα διὰ τὴν ὄλην Ὁρθόδοξίαν κυροῦ Ἰουστίνου, νὰ σὰς προσθέσω κόπων.

Μόνον ἐπιθυμῶ νὰ ζητήσω τὴν ἀδειαν καὶ ἀνοχὴν σας, νὰ τελειώσω με δύο λόγια ἀπὸ τὴν προσωπικὴν μου με ἐκείνον γνωριμίαν, γιατί δι' ἐμὲ ἦτο φίλος, ἀλλὰ μποροῦσε κανεὶς νὰ τὸν αἰσθάνεται καὶ σὰν Πνευματικὸ Πατέρα. Τὸν ἐγνώρισα τὸ 1955, ὅταν ἡ Ἐκκλησία τῆς Ρουμανίας ἐώρταζε τὴν 70ὴν Ἐπέτειον ἀπὸ τὴν ἀνακήρυξιν τῆς ὡς Αὐτοκεφάλου. Ἦτο λαϊκὸς ἀκόμη τότε καὶ σπουδαῖος Καθηγητὴς εἰς τὸ Πανεπιστημιακὸν Θεολογικὸν Ἰνστιτούτον Βουκουρεστίου.

Ἐξ ὅσων ἀπὸ ὀλίγο χρονικὸ διάστημα, ἔλαβα εἰς Ἑλλάδα τηλεγράφημά του ὅτι ἐξελέγη Μητροπολίτης. Στὴ συνέχεια εἶχαμε πολλὰς φορές ἐπικοινωνίαν, ὅταν ἦτο πρωτόθρονος Μητροπολίτης Μολδαυῖας καὶ συνητήθημεν ἔκτοτε εἰς Ἀθήνας, ὅπως καὶ κατὰ διάφορα Συνέδρια εἰς Γενεύην, εἰς Ροτσέστερ Ν. Ὑόρκης, εἰς Νέον Δελχί, εἰς Ἐνούγκου Νιγηρίας, πάντοτε δὲ εἶχαμε ὠφελιμώτατες πνευματικὲς συναντήσεις καὶ ἐπικοινωνίες.

Ἄς εἶναι αἰωνία του ἡ Μνήμη.

Ἡ ψυχὴ του αὐτὴν τὴν στιγμὴν ἀγάλλεται, ἀτενίζουσα πρὸς τὰ ὕψη τὸ ἄκτιστον Θεῖον Φῶς, στρεφόμενη δὲ πρὸς τὴν γῆν, χαίρει, διότι θλίπει τὴν ἀγάπη, τὸν πόνον καὶ τὴν ἀφοσίωσιν τοῦ λαοῦ του πρὸς αὐτόν.

Αἰωνία του ἡ μνήμη, καὶ αἱ εὐχαὶ του νὰ εἶναι εὐεργετικαὶ ἐπάνω σὲ ὄλους μας».

Εὐχαριστῶν διὰ τὴν ἀνάθεσιν καὶ εἰς ἐμὲ τῆς ἐν λόγῳ ἐκπροσωπήσεως,

Ἐν Χριστῷ ἐλάχιστος ἀδελφός

† Ὁ Κορίνθου ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΩΝ

Ἱερά Μητρόπολις Δημητριάδος

Με Ἐγκύκλιόν του ὁ Σεβ. Μητροπολίτης μας ἔκανε τὴν διευκρίνησιν ὅτι καὶ μετὰ τὴν Γνωμάτευσιν τοῦ κ. Εἰσαγγελέως τοῦ Ἀρείου Πάγου, σύμφωνα με τὴν ὁποῖαν δὲν θεωροῦνται ὡς ἐξεληθόντες αὐτομάτως τῆς Ἐκκλησίας οἱ τελέσαντες πολιτικὸν γάμον καὶ ἐπομένως κακῶς ἡ Ἱεραρχία ἀπεφάνθη περὶ τοῦ ἀντιθέτου ἀπαγορεύσασα νὰ παρίστανται ὡς Ἀνάδοχοι εἰς Βαπτίσεις, ἐξακολουθεῖ νὰ ἰσχύει ἡ ἀπαγόρευσις. Εἰς τὸ σκεπτικὸν τῆς Ἐγκυκλίου του αὐτῆς ὁ Σεβ. γράφει ὅτι ὁ τελέσας πολιτικὸν γάμον δυνατὸν μὲν, κατὰ τὴν ἄποψιν τοῦ κ. Εἰσαγγελέως, νὰ μὴ ἐξέρχεται νομικῶς τῆς Ἐκκλησίας, τελεῖ ἐν τούτοις

ὕπὸ αὐστηρὸν πνευματικὸν ἐπιτίμιον, ἐπειδὴ ἀπηρνήθη τὴν περὶ τὴν πίστιν διδασκαλίαν τῆς Ἐκκλησίας, ἔδειξεν ἀπειθαρχίαν εἰς τὴν φωνὴν τῆς Μητέρας Ἐκκλησίας καὶ ἔγινε αἰτίας σκανδαλισμοῦ τῶν χριστιανῶν μὲ τὴν προκλητικὴν καταπάτησιν τοῦ Μυστηρίου τοῦ γάμου. Ἐπομένως δὲν παρέχει εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τὰ ἐχέγγυα ὅτι θὰ ἐκπληρώσει τὰ καθήκοντα τοῦ ὡς Ἀνάδοχος θὰ ἀναλάβει ἥτοι ὅτι θὰ ὁμολογήσει πίστιν ἐξ ὀνόματος τοῦ ἀναδεκτοῦ καὶ θὰ κατηχήσει αὐτὸν εἰς τὴν πίστιν, τὴν ὁποίαν ὁ ἴδιος ἔχει παραβιάσει. Ἐν ὅψει τῶν ἀνωτέρω ἡ Ἐκκλησία ἀσκούσα τὴν πατρικὴν, κανονικὴν καὶ πειθαρχικὴν τῆς ἐξουσίας, ἔχει ὄλον τὸ δικαίωμα νὰ ἀρνηθῆ νὰ δεχθῆ ὡς Ἀνάδοχον τὸν τελέσαντα πολιτικὸν γάμον. Ἐπίσης, μὲ τὴν ἰδίαν Ἐγκύκλιον ὀρίζεται ὅτι δὲν γίνονται δι' εὐνόητους λόγους δεκτοὶ ὡς Ἀνάδοχοι καὶ οἱ αἰρετικοί, ἑτεροδόξοι, ἀποστάται, ἀλλόθρησκοι, καθὼς καὶ οἱ δημοσίᾳ ἐκδηλοῦντες ἀθεΐαν καὶ ἀπιστίαν.

Ἱερά Μητρόπολις Ἡλείας καὶ Ὠλένης

Ἐφθασαν τὴν 29 Αὐγούστου ἀπὸ τὴν Ἰταλία, μέσφ Πατρῶν, στὴν Κατασκηνῶσι τῆς Σκαφιδιάς 30 ἐλληνοφῶνα παιδιά ἐκ τῆς κάτω Ἰταλίας, συνοδευόμενα ἀπὸ ἓνα ἱερέα τους καὶ τρεῖς ἄλλους συνοδοῦς. Ἀπὸ Ἑλληνικῆς πλευρᾶς τὰ ὑποδέχθηκε στὴν Πάτρα καὶ τὰ συνοδεύει ὁ Πρόεδρος τοῦ Συλλόγου Ἡ ΤΣΑΚΩΝΙΑ Ἀρκαδίας (Λεωνίδιον) κ. Παναγιώτης Πιτσελᾶς.

Τὰ παιδιά εἰδικότερα εἶναι ἀπὸ τὴν περιοχὴ τοῦ Σαλέντου καὶ μάλιστα ἀπὸ τὰ Ἑλληνοφῶνα χωριά Μαρτάνο, Καλημέρα, Κοριάνο καὶ Στεφαντία καὶ παρεμείναν φιλοξενοῦμενα τῆς Ἱεράς Μητροπόλεως μέχρι τῆς 11 Σεπτεμβρίου.

Ἀπὸ τὴν Ἱερά Μητρόπολι διοργανώθηκαν δύο ἐκδηλώσεις, στὶς ὁποῖες τραγουδῆσαν καὶ χόρευαν ἐλληνικοὺς χοροὺς τὰ παιδιά αὐτὰ μὲ δικές τους τοπικὲς ἐνδυμασίες. Ἡ μία ἔγινε τὴν Κυριακῇ 31 Αὐγούστου τὸ ἀπόγευμα στὴν Κεντρικὴ Πλατεία τῆς Πόλεως Πύργου, ἔμπροσθεν τοῦ Μητροπολιτικοῦ Ναοῦ Ἁγίου Νικολάου καὶ ἡ ἄλλη στὴν Ἀμαλιάδα.

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

Ἡ Α.Θ. Παναγιότης ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Δημήτριος ὁ Α', κατ' ἰδίαν Πατριαρχικὴν φιλοτιμίαν καὶ προαίρεσιν, ἀπένευμε τὸ Ὀφίκιον τοῦ Ἀρχιμανδρίτου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου εἰς τὸν πατέρα Γεννάδιον Λυμούρην τὰς ἀναγνώρισιν τῆς θεολογικῆς προσφορᾶς του καὶ τῆς ἀφωσιωμένης πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν διακονίας του. Ὁ πατὴρ Γεννάδιος Λυμούρης εἶναι Ἐκτελεστικὸς Γραμματεὺς τῆς Ἐπιτροπῆς «Πίστις καὶ Τάξις» τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν καὶ διακρίνεται διὰ τὴν λαμπρὰν θεολογικὴν του κατάρτισιν, διὰ τὴν σεμνότητα καὶ τὸ ἦθος του καὶ διὰ τὰς θαυμασίας ὑπηρεσίας, τὰς ὁποίας προσφέρει προβάλλων τὰς ὀρθοδόξους ἀπόψεις εἰς τὸ Παγκόσμιον Συμβούλιον τῶν Ἐκκλησιῶν. Ἡ προσφορὰ του εἰς αὐτὸ ἔτονίσθη τὸν Ἰούλιον καὶ ἐν Πότονταμ ὑπὸ τοῦ DR. GÜENTHER GASSMANN.

Ἱερά Ἀρχιεπισκοπὴ Β. καὶ Ν. Ἀμερικῆς

Ἐν Ντάλλας τοῦ Τέξας ἀπὸ 28ης Ἰουνίου μέχρι 3ης Ἰουλίου 1986 ἐπραγματοποιήθη ἡ 28η κληρικο-λαϊκὴ συνέλευσις τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Β. καὶ Ν. Ἀμερικῆς. Ἡ Συνέλευσις αὕτη ἀπέδειξε διὰ μίαν ἀκόμη φορὰν ἄφ' ἑνὸς τὰ ἡγετικά χαρίσματα καὶ τοὺς ρηξικελεύθους ὁραματισμοὺς τοῦ Σεβ. Ἀρχιεπισκόπου Ἐρόντος Ἀμερικῆς κ. Ἰακώβου καὶ ἄφ' ἑτέρου τὴν

ζωτικότητα καὶ τὸν δυναμιζμὸν τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Β. καὶ Ν. Ἀμερικῆς, περὶ τῆς ὁποίας οἱ ἀναγνώσται τῆς «Ἐκκλησίας» ἔχουν ἐναργῆ εἰκόνα ἐκ τῶν δημοσιευθεισῶν εἰς αὐτὴν «Ἐντυπώσεων» τοῦ Καθηγητοῦ Εὐαγγ. Θεοδώρου.

Ὁ Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπος κ. Ἰακώβος, κηρύσσων τὴν ἐναρξιν τῶν ἐργασιῶν τῆς Συνελεύσεως, ἀνεφέρθη εἰς τὰς προοπτικὰς τοῦ μέλλοντος τῆς Ὀρθοδοξίας εἰς τὸν Νέον Κόσμον καὶ τῆς συνεχίσεως τῆς ἀκτινοβολίας τῆς κατὰ τὴν 3ην χιλιετίαν τῆς χριστιανικῆς ἱστορίας.

Κατὰ τὴν Συνέλευσιν ἐξετάσθησαν θέματα, ἀφορῶντα εἰς τὴν Ἱ. Θεολογικὴν Σχολὴν τοῦ Τιμίου Σταυροῦ, ἥτις συμπληρῶναι 50 ἔτη λειτουργίας καὶ πρέπει νὰ ἀνταποκριθῆ εἰς ἠδξημέναν ἀνάγκαν εἰς κληρικοὺς τῶν ἑλληνορθοδόξων κοινότητων τῆς Ἀμερικῆς εἰς τὴν ὀργάνωσιν τῆς νεολαίας εἰς τὴν ἐκκλησιαστικὴν μόρφωσιν τῶν λαϊκῶν στελεχῶν τῶν τοπικῶν κοινότητων εἰς τοὺς ὄλονεν καὶ περισσότερον συχνούς μικτοὺς γάμους εἰς τὰς δραστηριότητας τῆς «Φιλοπτώχου», εἰς τὸ καθ' ὄλον ἐρῶν κοινωνικὸν ἔργον τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς κ.λπ.

Εἰς τὴν 28ην κληρικο-λαϊκὴν συνέλευσιν ἀπηύθυνε μῆνυμα ἡ Α.Θ. Παναγιότης ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κ.κ. Δημήτριος, ὅστις δὲν ἠδυνήθη νὰ ἀνταποκριθῆ εἰς τὴν πρόσκλησιν νὰ παραστῆ εἰς τὴν συνέλευσιν. Τὸ σχετικὸν Πατριαρχικὸν Γράμμα ἐκφράζει ἐπίσης ἔπαινον πρὸς τὴν Ἱ. Ἀρχιεπισκοπὴν Ἀμερικῆς διὰ τὴν ὑπ' αὐτῆς ἀφιέρωσιν τοῦ τρέχοντος ἔτους εἰς τὴν μνήμην τοῦ ἀειμνήστου Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Ἀθηνάγορα τοῦ Α'.

Ὁ Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπος Β. καὶ Ν. Ἀμερικῆς, ἐλθὼν εἰς Ἑλλάδα διὰ νὰ λάβῃ μέρος εἰς τὴν κηδεῖαν τοῦ ἀειμνήστου Καθηγητοῦ Νικολάου Νησιώτη (25 Αὐγούστου), καθ' ἣν ὑπῆρξε καὶ ὁ πρῶτος ἐκ τῶν ὁμιλητῶν, ἔσχε τὴν εὐκαιρίαν ἐπικοινωνίας μετὰ διαφόρων προσωπικοτήτων τῆς Ἑλλάδος, ὡς καὶ μετὰ τοῦ Χριστεπωνύμου πληρώματος τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν καὶ τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Ζακύνθου.

ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ

Συμφώνως τοῖς Κανονισμοῖς τοῦ Ἑλληνορθοδόξου Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας, ἡ Ἱερά Σύνοδος ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ πρώτου τῆ τάξει κατὰ τὰ πρεσβεία, Σεβ. Μητροπολίτου Νουβίας κ.κ. Συνεσίου συνήλθε τῇ 21ῃ Ἰουλίου ἐ.ξ. ἐν τοῖς Πατριαρχεῖσι Ἀλεξανδρείας, ἔχουσα καὶ τὸ σύμφηφον καὶ τῶν ἀπόντων Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν Ἰωαννουπόλεως κ.κ. Παύλου καὶ Καλῆς Ἐλπίδος κ.κ. Παύλου καὶ ἐξέλεξε Τοποτηρητὴν τοῦ Ἀγιοτάτου Ἀποστολικοῦ καὶ Πατριαρχικοῦ Θρόνου τοῦ Ἁγίου Μάρκου, τὸν Σεβ. Μητροπολίτην Πηλουσίου κ.κ. Βαρνάβαν Γενικὸν Πατριαρχικὸν Ἐπίτροπον, παμψηφεὶ καὶ διὰ βοῆς.

Ο ΤΟΠΟΤΗΡΗΤΗΣ

† Ὁ Πηλουσίου ΒΑΡΝΑΒΑΣ

Οἱ Μητροπολιταὶ

† Ὁ Νουβίας ΣΥΝΕΣΙΟΣ

† Ὁ Καρθαγένης ΠΑΡΘΕΝΙΟΣ

† Ὁ Ἐρμουπόλεως ΠΑΥΛΟΣ

† Ὁ Μέμφιδος ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ

† Ὁ Κεντρῶας Ἀφρικῆς ΤΙΜΟΘΕΟΣ

† Ὁ Ἀκκρας Εἰρηναῖος

† Ὁ Ἀζώμης ΠΕΤΡΟΣ

† Ὁ Λεοντοπόλεως ΙΩΑΚΕΙΜ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΡΩΣΙΑΣ

Ὁ γνωστός ἐκ τῶν διορθοδόξων καὶ διεκκλησιαστικῶν ἐπαφῶν διακεκριμένος Μητροπολίτης Τάλλιν καὶ Ἑσθονίας κ. Ἀλέξιος ὠρίσθη ὡς Μητροπολίτης Λένινγκραντ καὶ Νόβγκοροντ. Οὕτως ἐν τῇ Ρωσικῇ Ἱεραρχίᾳ γίνεται δεύτερος τῇ τάξει μετὰ τὸν Πατριάρχην Μόσχας, τὸν ὁποῖον ἐν ἀπουσίᾳ του ἐκπροσωπεῖ. Ὁ Μητροπολίτης Ἀλέξιος θὰ διατηρήσῃ πρὸς τὸ παρὸν καὶ τὴν διαποιμάνσιν τῆς μέχρι τοῦδε ἱεραρχίας του.

—Κοσμήτωρ τῆς Θεολογικῆς Ἀκαδημίας τοῦ Λένινγκραντ ἐξελέγη ὁ Καθηγητὴς αὐτῆς καὶ ἐφημέριος τοῦ Καθεδρικοῦ Ναοῦ τοῦ Λένινγκραντ αἰδεσιμολογιώτατος πρωθιερεὺς κ. Νικόλαος GUNDYAEV.

—Ὁ Μακ. Πατριάρχης Μόσχας κ. Ποιμῆν, ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τοῦ ἑορτασμοῦ τῆς 70ῆς ἐπετείου τῶν γενεθλίων τοῦ αἰδεσιμολ. πρωτοπρεσβ. κ. VITALY BOROVOY, ἀπένειμεν εἰς αὐτὸν τὸ παράσημον τοῦ ἁγίου Σεργίου τοῦ RADONETZ Ἀ' τάξεως διὰ τὰς ὑπηρεσίας του, τὰς ὁποίας προσφέρει ὡς Ἀντιπρόεδρος τοῦ Τμήματος Ἐξωτερικῶν Ἐκκλησιαστικῶν Ὑποθέσεων τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας καὶ ὡς ἐκπρόσωπος αὐτοῦ εἰς τὸ Παγκόσμιον Συμβούλιον τῶν Ἐκκλησιῶν.

—Καθ' ἃ πληροφόρη ἐῖμας τὸ περιοδικὸν «KATHOLISCHE NACHRICHTEN - AGENTUR - OEKUMENISCHE INFORMATION» (13.8.86), ὁ Ἀρχιεπίσκοπος τῆς ἐν Βερολίῳ Ρωσικῆς - Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας Θεοδόσιος ἀπῆλλάγη τῶν καθηκόντων του, ἂν καὶ εὐρίσκει τὸ μὸλις ἐν καὶ ἡμισυ ἔτος ἐν Βερολίῳ. Οὗτος ἔλαθε γνῶσιν τῆς ἐκ Βερολίνου μεταθέσεώς του εἰς τὴν Ἀρχιεπισκοπὴν τῆς Σιβηρίας OMSK κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν διακοπῶν του εἰς τὴν πατρίδα του Οὐκρανίαν. Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Θεοδόσιος δὲν θὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν ἐν Ἀνατολικῷ Βερολίῳ ἔδραν του, διὰ νὰ ἀποχαρηθῆσιν τὸ ποίμνιόν του.

—Νέος Ἐξάρχος τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας ἐν Κεντρικῇ Εὐρώπῃ καὶ Ἀρχιεπίσκοπος τοῦ Βερολίνου ὠρίσθη ὑπὸ τῆς Ἱ. Συνόδου τῆς Ρωσικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ὁ μέχρι τοῦδε Ἀρχιεπίσκοπος τῆς Τούλας (TULA) καὶ Μπελιώφ (BELEW) Γερμανός. Οὗτος ἐσπούδασε Θεολογίαν εἰς τὴν Θεολογικὴν Ἀκαδημίαν τοῦ Λένινγκραντ. Εἰς ἡλικίαν 31 ἐτῶν ἔχει-ροτονήθη βοηθὸς ἐπίσκοπος τοῦ ἀειμνήστου Μητροπολίτου Λένινγκραντ Νικοδήμου καὶ συγχρόνως ἔγινε Πρύτανης τῆς Θεολογικῆς Ἀκαδημίας. Τὸν Ἰούνιον τοῦ 1970 ἡ Ἱ. Σύνοδος τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας ἀπέστειλεν αὐτὸν ὡς ἐπίσκοπον τῆς ἐν Κεντρικῇ Εὐρώπῃ Ἐξαρχίας εἰς Βιέννην, ἔνθα παρέμεινε ὑπὲρ τὰ τέσσαρα ἔτη καὶ ἐξέμαθε τὴν γερμανικὴν γλῶσσαν. Ἐπειτα ὑπηρέτησεν ἐν WILNA καὶ τὸ 1978 ἐγένετο ἐπίσκοπος ἐν TULA καὶ BELEW, νοτίως τῆς Μόσχας, λαθῶν τὸ 1983 τὸν τίτλον τοῦ Ἀρχιεπισκόπου. Ὡς Ἀρχιεπίσκοπος Βερολίνου θὰ ἔχη τὴν ἔδραν του ἐν Ἀνατολικῷ Βερολίῳ, ὁπόθεν θὰ ποιμαίνῃ καὶ τοὺς ἐν Δυτικῷ Βερολίῳ Ρώσους. Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Γερμανός διακρίνεται διὰ τὰ ἐξαιρετὰ πνευματικὰ χαρίσματα του, διὰ τὴν εὐγένειάν του, διὰ τὰ φιλελληνικά του αἰσθήματα καὶ διὰ τὸ ὑγιὲς οἰκουμενικὸν του πνεῦμα.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΣΕΡΒΙΑΣ

Εἰς τὸ ἐν Βελιγραδίῳ Μέγαρον τοῦ Πατριαρχείου συνήλθεν ἀπὸ 17-24 Μαΐου τρέχοντος ἔτους εἰς τὴν τακτικὴν ἐτησίαν σύνοδον ἡ Ἱεραρχία τῆς Ὁρθοδόξου Σερβικῆς Ἐκκλησίας ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Πατριάρχου Γερμανοῦ με συμμετοχὴν ὄλων τῶν Ἀρχιερέων πλὴν τριῶν ἀπουσιασάντων διὰ λόγους υγείας. Ἡ ἐναρκτήριος συνεδρία τῆς Ἱεραρχίας ἐγένετο εἰς τὸν Ἱερὸν Ναὸν τῆς Θεοτόκου, εἰς τὴν Ἱεράν Μονὴν τῆς

Στουενίτσης, ἐπ' εὐκαιρίᾳ τοῦ ἑορτασμοῦ κατὰ τὸ τρέχον ἔτος τῆς 800ετηρίδος τῆς Μονῆς.

Εἰς τὸ ἐκδοθὲν σχετικὸν Ἀνακοινωθὲν ἀναφέρονται, μεταξύ ἄλλων, τὰ ἑξῆς:

«Ἡ σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας ἐζήτησε τὴν ἔκθεσιν τῶν πεπραγμένων τῆς Διαρκoῦς Ἱεράς Συνόδου καὶ τὰς ἐκθέσεις τῶν Ἐπαρχιούχων Ἀρχιερέων περὶ τοῦ ἀρχιποιμαντικοῦ τῶν ἔργου κατὰ τὴν περίοδον 1985-86, καθὼς καὶ τὴν ἔκθεσιν περὶ τῶν πεπραγμένων τοῦ Πατριαρχικοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου. Εἰς ἐπτά ἐν ὄλομειρία συνεδριάσει ἐξητάσθησαν τὰ ὑπὸ πέντε Ἐπιτροπῶν μελετηθέντα θέματα. Εἰς τὴν σύνοδον ἐλήφθησαν ἀποφάσεις περὶ πολλῶν προβλημάτων καὶ θεμάτων ἐκ τῆς ζωῆς τῆς Ἐκκλησίας, τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἐκπαιδεύσεως, νομικῶν ζητημάτων, οἰκονομικῶν καὶ τῆς ἐσωτερικῆς Ἱεραποστολῆς.

«Ἡ Ἱεραρχία διεπίστωσεν ὅτι ἡ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας, κατὰ τὴν ἐν λόγῳ περίοδον, ὑπῆρξε πολὺ δυναμικὴ, ἅμα δὲ καὶ πολὺ περίπλοκος. Ἐκάστη Ἐπαρχία ἔχει νὰ ἀντιμετωπίσῃ καὶ τὰ εἰδικὰ προβλήματα τῆς.

«Ἰδιαιτέραν προσοχὴν ἀφιέρωσεν ἡ Ἱεραρχία εἰς τὴν ἀνέγερσιν τοῦ ἐν Βελιγραδίῳ Ναοῦ τοῦ Ἁγίου Σάββα, τοῦ νέου κτιρίου τῆς ἐν Βελιγραδίῳ Θεολογικῆς Σχολῆς καὶ τοῦ νέου κτιρίου τῆς ἐν τῇ Ἱερᾷ Μονῇ τῆς Κρκαῖ Ἱερατικῆς Σχολῆς.

«Ἡ Ἱεραρχία μετὰ λύπης καὶ ἀνησυχίας εἶδε καὶ ἐζήτησε τὸ γεγονός τοῦ μεγάλου ἀριθμοῦ αὐτοκτονιῶν καὶ τῆς ὑπογεννητικότητος εἰς τὸν λαὸν μας, λόγω τοῦ ὄλονεν αὐξανομένου ἀριθμοῦ ἀμβλώσεων ὡσαύτως δὲ μετὰ λύπης διεπίστωσεν ὄλονεν καὶ μεγαλυτέραν φοβίαν μετὰ τῶν πιστῶν λόγω ἀνεπιτρεπτῶν πιέσεων. Ἰδιαιτέρως ἀνησυχεῖ τὴν Ἱεραρχίαν τὸ φαινόμενον τῶν ἀνευθύνων ἐπιθέσεων ἐναντίον τοῦ ὀρθοδόξου σερβικοῦ μοναχισμοῦ καὶ ἐναντίον τῶν Μοναστηρίων του.

«Διεπιστώθη ὅτι ἡ Ὁρθόδοξος Σερβικὴ Ἐκκλησία κατὰ τὴν περίοδον 1985-86 παρηκολούθησεν ἀγρύπνωσ ὅλα τὰ τραγικὰ συμβάντα ἐπὶ τοῦ ὀρθοδόξου πληθυσμοῦ εἰς τὸ Κοσσυφοπέδιον καὶ ὅλας τὰς δοκιμασίας καὶ δεινοπαθήματα τῶν τέκνων τῆς εἰς τὴν περιοχὴν αὐτὴν, τὰ ὁποῖα ἠσθάνθη ὡς ἰδικὰ τῆς δεινοπαθῆματα. Δυστυχῶς, τοιαῦτα φαινόμενα παρατηροῦνται καὶ εἰς ἄλλας περιοχάς, ὅπου ζοῦν ὀρθόδοξοι πιστοί.

«Ἰδιαιτέρα προσοχὴ ἀφιέρωθη εἰς τὰς συνθήκας ὑπὸ τὰς ὁποίας διαβιοῦν οἱ ἐκτὸς τῆς πατρίδος Σέρβοι πιστοὶ καὶ εἰς τὸ μὴ ἐπουλωθὲν εἰσέτι τραῦμα τοῦ Σχίσματος τῶν ὁμοσάμων καὶ ὁμοδόξων ἀδελφῶν εἰς τὴν Ἀμερικὴν, τὸν Καναδᾶν καὶ τὴν Αὐστραλίαν. Διὰ τοῦτο ποιεῖται ἐκκλησίαν πρὸς πάντας ἐκείνους οἱ ὁποῖοι δὲν ἀπώλεσαν εἰσέτι τὸν φόβον τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν αἰδῶ πρὸ τοῦ Ἁγίου Σάββα, νὰ ἐργάζονται καὶ νὰ δροῦν ἐν πνεύματι συμφιλώσεως, μετὰ ὅσον τὸ δυνατόν περισσοτέρας καλῆς θελήσεως καὶ χριστιανικῆς ἀγάπης, οὕτως ὥστε αἱ ψυχρανθεῖσαι καρδίαι θερμανθοῦν δι' ἀδελφικῆς ἀγάπης, τὰ δὲ ὑλικά μέσα τὰ διατιθέμενα διὰ δίκας καὶ δικηγόρους νὰ δυνηθοῦν νὰ χρησιμοποιηθοῦν δι' ἐπιωφελεστέρους σκοποῦς καὶ ἀνάγκας, ἰδίᾳ διὰ τὴν ἀνέγερσιν τοῦ ἐν Βελιγραδίῳ Ναοῦ τοῦ Ἁγίου Σάββα, ὡς Ναοῦ συμφιλώσεως ὄλων τῶν πιστῶν τέκνων τῆς.

«Ἐπὶ τῇ 800ετηρίδι ἀπὸ τῆς γεννήσεως τοῦ Ἁγίου Σάββα ἡ Ἱεραρχία καθιέρωσε παράσημον - μετάλλιον τοῦ Ἁγίου Σάββα, Πρώτου, Δευτέρου καὶ Τρίτου βαθμοῦ, διὰ τῶν ὁποίων θὰ παρασημοφοροῦνται πρόσωπα τὰ ὁποῖα θὰ ἔχουν προσφέρει ὑπηρεσίας διὰ τὴν ζωὴν τῆς Ἐκκλησίας καὶ τὴν πρόδοσιν τῆς.

«Ἡ Ἱεραρχία ἐπεκύρωσε τὴν περυσινὴν ἀπόφασιν τῆς ὅπως εἰς τὸ μέλλον οὐδεὶς ἄλλος, πλὴν τῆς Διαρκoῦς Ἱεράς Συνόδου, δύναται νὰ ἐκδίδῃ ὀρθόδοξα Ἡμερολόγια εἰς τὴν χώραν μας, καθ' ὅσον τὰ ἐκ τῶν

Ήμερολογίων έξοδα διατίθενται διά τας γενικάς ανάγκας τής Έκκλησίας και την άνέγερσιν του Ναού του Άγιου Σάββα. Πάσα παράβασις τής άποφάσεως αυτής συνεπάγεται σχετικώς κυρώσεις.

»Ο Πανιερώτατος Έπίσκοπος Σουμαδιάς Σάββα άρίσθη Τοποτηρητής τής χηρευούσης Έπαρχίας Δυτικής Άμερικής και ώς Άναπληρωτής του άσθενούντος Έπισκόπου Κεντρικής Άμερικής Φιρμιλιανού, μέχρι τής έπομένης συνόδου τής Έραρχίας.

»Ο Πανιερώτατος Έπίσκοπος Αύστραλίας και Νέας Ζηλανδίας Βασίλειος έξελέγη ώς Έπίσκοπος τής Έπαρχίας του Σρέμ, ό δέ Βοηθός Έπίσκοπος Μοραβικίου Λογγίνος ώς Έπίσκοπος Αύστραλίας και Νέας Ζηλανδίας.

»Ληξάσης τής θητείας δύο μελών τής Διαρκούς Έρας Συνόδου, των Πανιερωτάτων Έπισκόπων Ζίτης Στεφάνου και Σουμαδιάς Σάββα, εις την θέσιν των έξελέγησαν ό Πανιερώτατος Έπίσκοπος Τιμοκίου Μιλοϋτιν και ό Πανιερώτατος Έπίσκοπος Μπάνια - Λούκας Έφραϊμ. Ός έκ τούτου ή υπό του Πατριαρχου Γερμανού προεδρευομένη Διαρκής Έρα Σύνοδος θά άποτελήται από τούς έξής: Ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Δαβροβοσνίας Βλαδισλαυος, ό Πανιερώτατος Έπίσκοπος Μπρατισέβου Χρυσόστομος, ό Πανιερώτατος Έπίσκοπος Τιμοκίου Μιλοϋτιν και ό Πανιερώτατος Έπίσκοπος Μπάνια - Λούκας Έφραϊμ. Άναπληρωματικά μέλη άρίσθησαν οι Πανιερωτάτοι Έπισκοποι Ζίτης Στεφάνος και Σουμαδιάς Σάββα.

»Η έφετεινή τακτική Σύνοδος τής Έραρχίας τής Όρθοδόξου Σερβικής Έκκλησίας έπεράτωσε τας εργασίας της την ήμέραν τής έορτής των Άγιων Κυρίλλου και Μεθοδίου, των Φωτιστών των Σλάβων, δι' άρχιερατικής λειτουργίας εις τόν ΚαθεδρικόΝ Ναόν του Βελιγραδίου.

—Ο Σύλλογος των Καθηγητών τής Όρθοδόξου Θεολογικής Σχολής του Βελιγραδίου έξελέξευ εις την συνεδρίαν του τής 17.6.1986 τόν έλληνομαθή Καθηγητήν Έρομόναχον Δρ Ειρηναϊόν Μπούλοβιτς, Κοσμήτορα τής Σχολής διά τό Άκαδημαϊκόν έτος 1986 - 87.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΥΠΡΟΥ

Έρα Μητρόπολις Μόρφου

Τό Σάββατο 12 Ίουλίου 1986 έγινε στο Συνοδικό του Έπισκοπείου Εύρύχου ή τελετή τής παράδοσης βιβλίων για τόν έμπλουτισμό των Δανειστικών Βιβλιοθηκών των Στρατοπέδων που βρίσκονται στη Μητροπολιτική Περιφέρεια Μόρφου. Οι Δανειστικές αυτές βιβλιοθήκες ίδρύθησαν τό 1981 από την Ί. Μητρόπολη Μόρφου, ή όποια έκτοτε κάθε χρόνο τις έμπλουτίζει με νέα βιβλία.

Μετά τις σχετικές προσφωνήσεις και άντιφωνήσεις ό Μητροπολίτης Μόρφου παρέδωσε στον Άρχηγό τής Έθνικής Φρουράς 20 πακέτα με βιβλία. Τό σύνολο των βιβλίων που δόθηκαν άνέρχεται σε 2.720 τόμους άξίας 3.849 λιρών. Τό ποσό αυτό προήλθε α) από τόν ειδικό δίσκο που γυρίστηκε στους Ναούς τής Μητροπολιτικής Περιφέρειας Μόρφου τά Χριστούγεννα του 1985 και β) από εισφορές τής Μητρόπολης, του πρόσωπικού της, των Ναών και των Έφημερίων, των Χριστιανικών Ένώσεων Γυναικών (Χ.Ε.Γ.), των Χριστιανικών Όμίλων Μαθητών - Μαθητριών (Χ.Ο.Μ.) τής Μητροπολιτικής Περιφέρειας Μόρφου, άτομων και όργανώσεων.

Ο Άρχηγός τής Έθνικής Φρουράς Άντιστράτηγος κ. Δημήτριος Ματαφιάς στην όμιλία του συγάρρηκε τή Μητρόπολη Μόρφου για τήν ίδρυση των Δανειστικών Βιβλιοθηκών και για τόν έμπλουτισμό τους κάθε χρόνο με νέα βιβλία, ό δέ Ύποστράτηγος κ. Δημήτριος Γκούνης ευχαρίστησε και αυτός τή Μητρόπολη Μόρφου.

Ο Μητροπολίτης Μόρφου στη συνέχεια άνέφερε τούς διάφορους τομείς των δραστηριοτήτων τής Θρησκευτικής Ύπηρεσίας τής Μητρόπολης Μόρφου για τήν Έθνική Φρουρά και ευχαρίστησε τό Στρατηγό Ματαφιά και τούς επικεφαλής των Διοικήσεων των Ταγμάτων και Στρατοπέδων που βρίσκονται στην Περιφέρεια Μόρφου για τή συνεργασία τους με τή Μητρόπολη στον τομέα τής Θρησκευτικής Άγωγής των Ένοφρουρών. Πληροφοριακά ό Μητροπολίτης άνέφερε ότι μέχρι τώρα έχουν προσφερθεί από τή Μητρόπολη στις Δανειστικές Βιβλιοθήκες των Στρατοπέδων, που βρίσκονται στην Περιφέρειά της, 9.497 τόμοι άξίας 12.066 λιρών.

Άκολούθησε δεξίωση και λήψη άναμνηστικών φωτογραφιών.

(Έκ τής Ί. Μητρόπολεως)

ΡΩΜΑΙΟΚΑΘΟΛΙΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Ο Πάπας Ίωάννης Παύλος ό Β΄ κατά τήν Πεντηκοστήν έξαπέστειλε Έγκύκλιον αυτού περι Άγιου Πνεύματος, ήτις μαρτυρεί τήν κατά τά τελευταία έτη ανάπτυξιν τής Πνευματολογίας υπό τήν έπίδρασιν του παραδειγματος τής Όρθοδόξου Άνατολής. Η Έγκύκλιος αυτή είναι ή πέμπτη, ήτις έξεδόθη υπ' αυτού κατά τήν διάρκειαν τής έπταετούς παπικής θητείας του. Η πρώτη Έγκύκλιος αυτού (1979) άνεφέρετο εις τόν άνθρωπον ώς τό κέντρον τής δημιουργίας. Η δεύτερα Έγκύκλιός του (1980) είχε ως θέμα της τόν άνθρωπινον πόνον. Η τρίτη Έγκύκλιος (1981) άνέπτυξε τήν χριστιανικήν κατανόσιν τής εργασίας, ενώ ή τετάρτη (1985) ήσχολήθη περι τήν κατάστασιν τής δικωκομένης Έκκλησίας.

—Ο Πάπας Ίωάννης Παύλος ό Β΄ έζήτησε θρησκευτικήν έλευθερίαν διά τούς καταδιωκόμενους έν Άλβανία χριστιανούς. Ός έτονίσθη υπ' αυτού προς Άλβανούς φυγάδας ούτοι στεροϋνται και του ΜΙΝΙΜΥΜ των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, τά όποια άναγνωρίζονται υπό διεθνών συμφωνιών.

—Ο Πάπας Ίωάννης Παύλος Β΄ δι' έπιστολής αυτού προς τόν Προκαθήμενον τής Συνόδου των Ρωμαιοκαθολικών Έπισκόπων των Φιλιππίνων καρδινάλιον RICARDO VIDAL ύπενθυμίζει εις αυτούς, ότι ή άποστολή τής Έκκλησίας κέκτηται θρησκευτικών - πνευματικών χαρακτήρα και έπομένως δέν πρέπει να μετέχη πολιτικών και κομματικών άνταγωνισμών.

—Ο άρχιεπίσκοπος FRANCESCO COLASUONNO έξελέγη υπό του Πάπα ως Νούντιος δι' όλα τά άνατολικοευρωπαϊκά δορυφορικά κράτη (έπομένως ούχι διά τήν ίδίαν τήν Σοβιετικήν Ένωσιν, ήτις δέν έχει έπισημούς διπλωματικές σχέσεις προς τό Βατικανόν).

ΑΓΓΛΙΚΑΝΙΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Ο άγγλικανός έπίσκοπος του Λονδίνου GRAHAM DOUGLAS άνέπτυξε δραστηριότητα προς συλλογήν ύπογραφών έναντίον τής ένδεχομένης εισδοχής γυναικών εις τας τάξεις των ιερέων. Ο έπίσκοπος ούτος είναι τρίτος τή τάξει εις τήν Έραρχίαν τής έν Άγγλία Κρατικής Έκκλησίας και είναι γνωστός ως δεδηλωμένος πολέμιος τής χειροτονίας των γυναικών. Ούτω τόν παρελθόντα Οκτώβριον έδήλωσεν, ότι ή Έκκλησία θά διασπασθί έν τή περιπτώσει, καθ' ήν θά εισαχθί ή χειροτονία των γυναικών.

ΠΡΟΤΕΣΤΑΝΤΙΣΜΟΣ

Ο GERHARD ROST, έπίσκοπος τής Άνεξαρτήτου Εύαγγελικής - Λουθηρανικής Έκκλησίας κατηγόρησε προσφάτως τόν Παγκόσμιον ΛουθηρανικόΝ Σύνδεσμον ότι ούτος άπομακρύνεται του βιβλικού Εύαγγελίου και τής λουθηρανικής Μεταρρυθμίσεως, έφ' όσον ύ-

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΑΙ

Παντελεήμονος Κ. Καρανικόλα, Μητροπολίτου Κορίνθου, *Κλείς Πρακτικῶν καὶ Κειμένων τῶν Τοπικῶν καὶ Οἰκουμενικῶν Συνόδων τῆς ἀδιαιρέτου Ἐκκλησίας*, Ἐκδόσεις Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, Ἀθήναι 1986, σελ. ιστ' ἰ 748.

Ὁ καὶ ἐκ πολλῶν ἄλλων περιπουδᾶστων ἔργων του γνωστὸς συγγραφεὺς σεβ. Μητροπολίτης Κορίνθου κ. Παντελεήμων ἐκυκλοφόρησε κατ' αὐτὰς καὶ νέαν «Κλειδα» τῆς γνωστῆς σειρᾶς αὐτοῦ. Πρόκειται περὶ τοῦ τρίτου τόμου τῆς πολυτίμου καὶ πολυμόχθου τριλογίας τοῦ Σεβασμιωτάτου ὑπὸ τοὺς τίτλους: τ. Α' «Κλείς τῶν ἱερῶν Κανόνων τῆς Ἀνατολικῆς Ὀρθόδοξου Ἐκκλησίας», Ἀθήναι 1970. τ. Β' «Κλείς Ὀρθόδοξων Κανονικῶν Διατάξεων», Ἀθήναι 1979. τ. Γ' «Κλείς Πρακτικῶν καὶ κειμένων τῶν Τοπικῶν καὶ Οἰκουμενικῶν Συνόδων τῆς ἀδιαιρέτου Ἐκκλησίας», Ἀθήναι 1986. Ὀλόκληρον τὸ τρίτομον τοῦτο ἔργον ἀποτελεῖται ἐκ 1.640 διστηλῶν σελίδων μετὰ συντόμου περιλήψεως δι' ἕκαστον ἐκ τῶν χιλιάδων λημμάτων τοῦ ἔργου, διευκολυνομένης οὕτω τῆς προσπελάσεως εἰς τὸν χώρον τοῦ Κανονικοῦ Δικαίου καὶ τῶν συναφῶν θεμάτων τῶν τριῶν τόμων. Εἰδικῶς διὰ τὸν ἀνά χειρας τρίτον τόμον ὁ σ. ἐχρησιμοποίησε τὴν γνωστὴν συλλογὴν τῶν Συνόδων τοῦ J. Mansi, διερευνήσας τοὺς τόμους 1-53 αὐτῆς, συμπεριέλαβε δέ, πλὴν τῶν συνοδικῶν Πρακτικῶν, καὶ ἐπιστολάς δογματικοῦ περιεχομένου, ἀντιρρητικὰς, συγκλητικὰς Συνόδων ὑπὸ αὐτοκρατόρων, ἐκθέσεις πίστεως, σύμβολα κ.λπ. Ἄλλ' ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω τριῶν «Κλειδῶν», ὁ σεβ. Κορίνθου ἔχει συντάξει καὶ ἑτέραν «Κλειδα», προσηρημένην σχεδὸν ὡς πέμπτον τόμον (ἐκ 252 διστηλῶν σελίδων) τῆς πεντατόμου «Φιλοκαλίας τῶν Ἱερῶν Νηπιτικῶν», (ἐκδοθεῖσαν ὑπὸ τοῦ ἐκδ. οἴκου «Ἀστὴρ», 1957-1963).

Ὁμοίως ὁ Σεβασμιώτατος συνέτασεν, ὡς γνωστὸν, κατὰ τὰ ἔτη 1955-1983 τοὺς πίνακας τῶν θεμάτων, ὀνομάτων καὶ πραγμάτων, τοὺς συνημμένους εἰς τοὺς 1-50 τόμους τῆς ἐκδόσεως τῶν Ἑλλήνων Πατέρων ὑπὸ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας, ἔργου βραβευθέντος ὑπὸ τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν μετὰ τῶν ἐν αὐτῷ πινάκων. Καὶ ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ δίκαιον εἶναι νὰ ἐξαρθῇ ἡ ὑψίστη καὶ πολυτιμωτάτη προσφορά εἰς τὴν Ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν καὶ Θεολογίαν τῆς Ἀποστολικῆς

Διακονίας διὰ τῆς ἐκδόσεως τῆς «Βιβλιοθήκης τῶν Ἑλλήνων Πατέρων καὶ Ἐκκλησιαστικῶν Συγγραφέων», ἥτις δέον πάσῃ θυσίᾳ νὰ συνεχισθῇ, μετὰ ταχυτέρου ἤμως ῥυθμοῦ. Ὁμοίως ἐπιτραπήτω ἡμῖν νὰ ἐπαναλάβωμεν ἐνταῦθα καὶ προσυπογράψωμεν τὴν «θερμωτάτην εὐχὴν» τοῦ Σεβασμιωτάτου συγγραφέως ἐν τῷ προλόγῳ του, «ὅπως ἡ καθ' Ἑλλάδα Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία, ὡς πράττει διὰ τοὺς Ἑλληνας Πατέρας τῆς Ἐκκλησίας, ἐκδώσῃ καὶ τὰ κείμενα τῶν Πρακτικῶν τῶν Τοπικῶν καὶ τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων καὶ τὰ περὶ αὐτὰ ἔγγραφα κ.λπ., ὥστε νὰ γίνουσι κτήματα καὶ ἐντροφῆσις παντὸς ὁ ὅποιος θὰ ἤθελε νὰ φθάσῃ μέχρι τὰς ῥίζας τῶν θεμάτων καὶ νὰ ἀντλήσῃ ἐξ αὐτῶν τούτων τῶν πηγῶν τὰ γνήσια ὕδατα τῶν κανονικῶν καὶ λοιπῶν ἐκκλησιαστικῶν γνώσεων». Ἄς μὴ λησμονῆται, ὅτι ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία δὲν εἶναι μόνον «Ἐκκλησία τῶν Πατέρων», ἀλλὰ προεχόντως εἶναι καὶ «Ἐκκλησία τῶν Συνόδων», ὧν τὰ Πρακτικὰ ἐπιβάλλεται ὅπως καταστήσῃ προσιτὰ οὐ μόνον εἰς τοὺς εἰδικούς θεολόγους καὶ λοιποὺς ἐρευνητάς, ἀλλὰ καὶ εἰς πάντας τοὺς ἐπιειμένους ἵνα γνωρίσωσι τὴν σωτήριον διδασκαλίαν τῶν ἁγίων Συνόδων τῆς Ὀρθοδοξίας, λαμβανομένης μάλιστα ὑπ' ὄψιν τῆς διαπιστουμένης ἐπ' ἐσχάτων στραφῆς τοῦ εὐσεβοφρονος Ἑλληνικοῦ λαοῦ εἰς τὴν μελέτην τῶν ὀρθοδόξων πηγῶν τῆς Ἱερᾶς Παραδόσεως τῆς ἀρχαίας ἡνωμένης καὶ ἀδιαιρέτου Ἐκκλησίας καὶ ἐπιστροφῆς εἰς τὰς αἰωνίους ἀξίας.

Τέλος, παραλείποντες νὰ μνημονεύσωμεν ἐνταῦθα καὶ τὸ ὑπόλοιπον λίαν ἐνδιαφέρον συγγραφικὸν ἔργον τοῦ Σεβασμιωτάτου Κορίνθου, —ὅστις ἐπὶ μίαν τριακονταετίαν καὶ πλέον διὰ πολυμόχθου καὶ ἀκαμάτου φιλοπονίας ἀπεδελτίωσεν ἀνυπολόγιστον ἀριθμὸν σελίδων ποικίλων ἐκκλησιαστικῶν κειμένων καὶ οὕτως ἀπεκάλυψεν ἡμῖν τὰς πηγὰς τῆς πίστεως καὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς ἡμῶν—, περιοριζόμεθα νὰ εὐχαριστήσωμεν καὶ συγχαρῶμεν αὐτῷ ἐγκαρδίως, εὐχόμενοι ἅμα αὐτῷ μακρότητα ἡμερῶν ἐν ὑγίειᾳ ἀδιαπτώτῳ, πρὸς συνέχισιν τοῦ ἀπὸ πάσης ἐπόψεως ἀξιολογωτάτου συγγραφικοῦ ἔργου του, τῇ πανουργῇ φωτιστικῇ χάριτι τοῦ παναγίου καὶ πανσόφου Πατρὸς τῶν Φώτων, ἐξ Ὁὐ πᾶν δῶρημα τέλειον.

Καθηγητῆς **ΙΩΑΝΝΗΣ Ν. ΚΑΡΜΙΡΗΣ**
τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν

ποστηρίζει τὴν νοτιοαφρικανικὴν ἐπανάστασιν καὶ ἐφ' ὅσον ὁ Γε. Γραμματεὺς καὶ ἄλλα μέλη τοῦ Συνδέσμου ἐν ἐκκλησιαστικῇ λατρευτικῇ ἐκδηλώσει μεθ' ὕψωνος πνεύματι προσήχοντο ὑπὲρ ἐπαναστατικῆς μεταβολῆς ἐν τῇ Νοτίῳ Ἀφρικῇ. Ὅστος προσέθεσεν, ὅτι ἡ ἐπαναστατικὴ βία εἶναι ξένη πρὸς τὴν Βίβλον.

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ

Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, κληθεῖσα νὰ γνωρίσῃ εἰς τὸ Παγκόσμιον Συμβούλιον τῶν Ἐκκλησιῶν τὰς ἀπόψεις τῆς ἐπὶ τῶν τριῶν κειμένων τῆς Λίμα, ἄτινα ἀφοροῦν εἰς τὸ Βάπτισμα, τὴν Εὐχαριστίαν καὶ

τὴν Ἱερωσύνην (Λειτουργίαν) (ΒΕΜ), μετὰ πρότασιν τῆς ἀρμοδίας Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς, ἀπεφάσισε νὰ μὴν ἀπαντήσῃ διὰ λόγους ἀρχῆς, ἐπεὶ φρονεῖ ὅτι δὲν νομιμοποιεῖται τὸ Π.Σ.Ε. νὰ διαλέγεται μεθ' ἑκάστης τῶν Ἐκκλησιῶν, καθιστάμενον κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον οὐσιαστικῶς μία Ὑπερ-Ἐκκλησία. Αὐτὸ δὲν εἶναι δυνατόν νὰ γίνῃ δεκτὸν τουλάχιστον ὑπὸ τῶν Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν. Ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου εἰς τὸ —ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῶν Διορθοδόξων καὶ Διαχριστιανικῶν Σχέσεων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος— ἐκδιδόμενον Ἐνημερωτικὸν Δελτίον «Πληροφορία» ὑπάρχει ἐκτενὲς ἄρθρον τοῦ καθηγητοῦ κ. Βλ. Φεῖδα.

Νεκταρίου Κεφαλαῖα, Μητροπολίτου Πενταπόλεως καὶ Διευθυντοῦ τῆς Ριζαρείου Ἐκκλησιαστικῆς Σχολῆς, Ὁρθοσκευτικαὶ Μελέται, ἐπιμελεία Τίτου Ἐμμ. Ματαϊάκη, Μητροπολίτου πρ. Παραμυθίας, Φιλιππῶν καὶ Γηρομερίου, Ἀθῆναι 1986, σχ. 8ον, σελ. 190.

Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης πρ. Παραμυθίας κ. Τίτος εἰς τὸ πλήθος τῶν ὑπ' αὐτοῦ δημοσιευμένων ἀξιολόγων ἔργων προσέθεσε καὶ τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος ἔκδοσιν, ἣτις περιέχει «Ὁρθοσκευτικὰς Μελέτας» τοῦ Ἁγίου Νεκταρίου, δημοσιευθεῖσας τὸ πρῶτον εἰς τὸ ἐκκλησιαστικὸν περιοδικὸν «Ἀναμύρψεις» τῶν ἐτῶν 1903-1904 ὑπὸ τὸν αὐτὸν τίτλον, καθ' ἣν χρονικὴν περίοδον ἐτύγγανε Διευθυντῆς τῆς Ριζαρείου Ἐκκλησι. Σχολῆς. Ἐπίσης ἐν τῷ τόμῳ τούτῳ παρουσιάζεται ἄρθρον τοῦ ἁγίου Νεκταρίου, δημοσιευθὲν τῷ 1902 εἰς τὸ περιοδ. «Ἀνάπλασις», ὡς καὶ ἡ κατὰ τὸ ἔτος 1905 δημοσιευθεῖσα εἰς τὸ περιοδ. «Ἱερὸς Σύνδεσμος» προσφώνησις τοῦ Ἁγίου πρὸς τοὺς ἀποφαιτήσαντας τῆς Ριζαρείου Ἐκκλησιαστικῆς Σχολῆς.

Ὁφείλονται εὐχαριστίαι εἰς τὸν Σεαδοσιμώτατον πρ. Παραμυθίας κ. Τίτον, διότι, μετὰ τὴν ἐν ἔτει 1984 ἔκδοσιν τῶν «Κατηχητικῶν Ἐπιστολῶν τοῦ Ἁγίου Νεκταρίου πρὸς τὰς μοναχὰς τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ἁγίας Τριάδος Αἰγίνης», ὡς καὶ τὴν κατὰ τὸ παρὸν ἔτος εἰς ἐπιφυξήμενην ἐπανέκδοσιν τοῦ πρὸς τιμὴν καὶ μνήμην Αὐτοῦ Τόμου, ἐχάρισεν εἰς τὸ Χριστεπώνυμον πλήρωμα τὸ παρὸν διδῆλον τῶν «Ὁρθοσκευτικῶν Μελετῶν», αἱ ὁποῖαι ἀφ' ἑνὸς μαρτυροῦν τὴν ἀρίστην θεολογικὴν συγκρότησιν τοῦ Ἁγίου αὐτοῦ τοῦ εἰκοστοῦ αἰῶνος καὶ ἀφ' ἑτέρου εἶναι λίαν ψυχωφελεῖς εἰς τοὺς θεοσεβεῖς χριστιανούς καὶ κατάλληλοι «πρὸς οἰκοδομὴν τῶν πιστῶν καὶ ἰδίᾳ τῶν εὐλαδομένων τὴν μνήμην Αὐτοῦ καὶ ἐπικαλουμένων τὴν βοήθειαν Αὐτοῦ» (σελ. στ').

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ

Μητροπολίτου Γόρτυνος καὶ Μεγалоπόλεως
Θεοφίλου, «Εὐτυχῶς πού δὲν ἔγινε βασίλισσα».

Συγγραφεὺς πολυγραφώτατος ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Γόρτυνος καὶ Μεγалоπόλεως κ. Θεόφιλος, βραβευμένος ἀπὸ τὴν Ἀκαδημία Ἀθηνῶν, με πλούσιο καὶ γόνιμο πνευματικὸ ἔργο στὴν μακρὰ του θητεία στὸ Ἅγιο Θυσιαστήριον, στὴν διαποίμανση τοῦ Λαοῦ τοῦ Θεοῦ καὶ στὸ ἔργο τοῦ Πνευματικοῦ ὁδηγοῦ στὸ ἐξομολογητήριον, με πλούσια πείρα καὶ ἔντονον προβληματισμὸ στὰ σύγχρονα Ἐκκλησιαστικὰ προβλήματα, ἀναδεικνύεται γιὰ μιὰ ἀκόμα φορά με τὸν τελευταῖο καρπὸ τῆς πολυτάλαντης συγγραφικῆς του δραστηριότητος ἐπιδέξιος ἀνατόμος

τῆς ψυχῆς τοῦ ἀνθρώπου καὶ μάλιστα σὲ μιὰ σφαῖρα δύσκολη, ὅπως εἶναι τὰ πνευματικά, ἐκεῖ πού ὁ πόλεμος δὲν εἶναι μόνο πρὸς σάρκα καὶ αἷμα καὶ τὰ ὄπλα τοῦ πονηροῦ εἶναι δεξιὰ καὶ ἀριστερά.

Τὰ συναξάρια τῶν Ἁγίων τῆς Πίστεώς μας ἦταν πάντοτε τὸ πλέον εὐχάριστα καὶ διδακτικὸ κήρυγμα γιὰ τὸν Ὁρθόδοξο Λαὸ μας, γιὰτὶ μέσα ἀπ' αὐτὰ ἀντλοῦσε πάντοτε σὲ γλῶσσα ἀπλή καὶ κατανοητῆ τις βαθύτατες ἀλήθειες τῆς Πίστεώς μας δοσμένες ἀπὸ ἀνθρώπους πού ἔχι μόνο διδάξαν ἀλλὰ κυρίως βίωσαν τὴν σωστικὴ ἀλήθειαν τοῦ Χριστοῦ, δίνοντας αἷμα μαρτυρίου καὶ μαρτυρίας καὶ λαμβάνοντας Πνεῦμα Ἅγιον με τοὺς ἀγῶνες καὶ τὰ ἀσκητικὰ τους παλαίσματα.

Ἐνα τέτοιο συναξάρι μᾶς παρουσιάζει ὁ Σεβ. συγγραφεὺς, μιᾶς Ἁγίας γνωστῆς στὸν σύγχρονον πιστὸ Λαὸ καὶ συνάμα ἄγνωστης στὶς λεπτομέρειες, με τις ὁποῖες κέρδισε «τὸν τῆς δικαιοσύνης στέφανον» Στὸν Βίον τῆς Ἁγίας Εἰρήνης τοῦ Χρυσοβαλάντου ὁ Σεβ/τος προβάλλει με χάρι καὶ τρόπο μοναδικόν, σάν μιὰ ἐφαρμοσμένη ποιμαντικὴ τοῦ βίου τοῦ καλογεριοῦ, τὴν ζωὴ τῆς μοναχῆς στὸ Κοινόβιο Μοναστήρι ἔτσι ὅπως τὴν βίωσαν καὶ τὴν βιώνουν αἰῶνες τώρα οἱ Ὁρθόδοξοι Μοναχοί, ἄνδρες ἢ γυναῖκες, ἀφοῦ θεώρησαν «τὰ πράγματα τοῦ κόσμου σκύβαλα, ἵνα Χριστὸν κερδίωσι» καὶ βεβαίωσαν με τὸ ἁγιασμένο παράδειγμά τους ὅτι «οὔτε ἐνεστῶτα, οὔτε μέλλοντα... οὔτε τις ἑτέρα κτίσις» μπόρεσαν νὰ ἀλλοτριώσουν τὸ φρόνημά τους καὶ νὰ τοὺς χωρίσουν ἀπὸ τὴν ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ.

Τὸ Μοναστήρι καὶ ἡ Καλογερικὴ, πράγματα γνώριμα γιὰ ἕνα Ἐπίσκοπο πού ἔχει συνείδηση ὅτι τὸ φρόνημα τὸ Ἐκκλησιαστικὸ καὶ ἡ πείρα ἢ Ποιμαντικὴ ἀποκτῶνται με τὴν ταπείνωση καὶ τὴν ὑπάκοή, τις δυὸ σπουδαῖες ἀρετὲς πού ἀνθίζουν στοὺς μοναστικούς ἀνθρώπους, προβάλλονται ἀπὸ τὸν Σεβ/τατο συγγραφέα καταστάλαγμα καὶ ἐμπειρία τῶν δικῶν του βιωμάτων, μακρᾶς θητείας μέσα στὸ τίμιο ράσο τοῦ μοναχοῦ, σύμβολο ἀξεπέραστο τοῦ ὄνειδισμοῦ τοῦ Χριστοῦ. Ἐμεῖς ὅλοι, πού τὸ Βιβλίον θὰ πέση στὰ χεῖρα μας, Κληρικοὶ καὶ λαϊκοί, μοναχοὶ καὶ κοσμικοί, καλούμεθα νὰ πάρουμε σάν εὐχαριστιακὸ ἀντίδωρο ἀπὸ τὸ χέρι τοῦ Λειτουργοῦ Ἀρχιερέως τὸ «μῆλο τὸ εὖοσμον» τῆς Πίστεως, τῆς Ὑπακοῆς καὶ τῆς Ταπεινώσεως, βίωμα τῆς Θαυματουργοῦ Ἁγίας καὶ ἐμπειρία τοῦ Σεβ/του καὶ νὰ συμφωνήσουμε μαζί του: «Εὐτυχῶς πού δὲν ἔγινε βασίλισσα» καὶ ἔτσι τὴν ἔχουμε Βασίλισσα στὸν Οὐρανόν, Προστάτη γιὰ τις Μοναχές, εὐλογία στὸν Ὁρθοσκευόμενον Λαὸ τοῦ Θεοῦ, Πηγὴ χάριτος. Νὰ εὐχηθῶμε στὸν Σεβασμιώτατο νὰ αὐξάνη τὸ τάλαντό Του, νὰ δροσίζη ψυχὰς καὶ νὰ προσευχηθῶμε στὴν Ἁγία νὰ μᾶς χαρίσῃ τὸ «μῆλο τὸ εὖοσμον» τῆς πίστεως σὲ τούτους τοὺς δύσκολους καιροὺς τῆς ἀλλοτρίωσης καὶ τῆς ἰσοπέδωσης τῶν πάντων.

Ἀρχιμ. ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΤΣΑΚΑΛΗΣ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Ἱερά Μητρόπολις Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 38 παράγρ. 2 τοῦ Ν. 590)1977 «περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἀρθρῶν 33 - 37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2)1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὰς κενὰς ὀργανικὰς θέσεις τακτικῶν ἐφημερίων τῶν Ἱερῶν Ναῶν α) Ἁγίου Γρηγορίου, Γρηγόρι Αἰγιαλείας, καὶ β)

Ἁγίου Νικολάου Πετσάκων Καλαβρύτων, καλοῦμεν τοὺς θουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσίευσως τῆς παρουσίης ἐν τῷ Περιδικῷ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλλωσι τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ διὰ τὴν κατάληψιν τῶν ἀνωτέρω κενῶν θέσεων.

Ἐν Αἰγίῳ τῇ 10ῃ Σεπτεμβρίου 1986

† Ὁ Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας ΑΜΒΡΟΣΙΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Δημητριάδος

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 38 παράγρ. 2 τοῦ Ν. 590)1977 «περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἀρθρῶν 33 - 37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2)1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὴν κενὴν ὀργανικὴν θέσιν τακτικῶν ἐφημερίων τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ

Παμμεγίστων Ταξιαρχῶν Μηλιῶν, καλοῦμεν τοὺς θουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσίευσως τῆς παρουσίης ἐν τῷ Περιδικῷ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλλωσι τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ διὰ τὴν κατάληψιν τῆς ἀνωτέρω θέσεως.

Ἐν Βόλῳ τῇ 17ῃ Σεπτεμβρίου 1986

† Ὁ Δημητριάδος ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ

Πατριαρχικὴ Ἐξαρχία Πάτμου

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590)77 «Περὶ καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἀρθρῶν 33-37 τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 2)69 Κανονισμοῦ «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὴν κενὴν ὀργανικὴν θέσιν τακτικῶν ἐφημερίων τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Γεωργίου Νήσου Ἀγαθονησίου τῆς καθ' ἡμᾶς Πατριαρχικῆς Ἐξαρχίας, καλοῦμεν τοὺς θουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσίευσως τῆς παρουσίης ἐν τῷ περιδικῷ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλλωσι ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ διὰ τὴν κάλυψιν τῆς ἀνωτέρας θέσεως.

Ἐν Πατριαρχικῇ Ἐξαρχίᾳ Πάτμου τῇ 15ῃ Σεπτεμβρίου 1986

† Ὁ Καθηγούμενος καὶ Πατριαρχικὸς Ἐξαρχος Πάτμου Ἀρχιμ. ΙΣΙΔΩΡΟΣ

«ΕΚΚΛΗΣΙΑ»

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ

ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἐκδιδόμενον κατὰ δεκαπενθήμερον

ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ Πειραιῶς ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΣ

† Ὁ Καστορίας ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ

Καθηγητῆς Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ

A) Ἐσωτερικοῦ : Δραχμαὶ 300 ἑτησίως.

B) Ἐξωτερικοῦ : Δολλάρια 20 ἑτησίως.

Τιμὴ ἐκάστου τεύχους μετὰ τοῦ «ΕΦΗΜΕΡΙΟΥ»
δρχ. 15.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἐδαγγέλου Δ. Θεοδώρου, Τὰ κρίσιμα προβλήματα τῶν νέων.

Μητροπ. Σταυρουπόλεως Μαξίμου, Ὁρθόδοξος Μοναχισμὸς καὶ ἡ ἀποστολὴ τοῦ ἀγ. Ὁρους εἰς τὸν σύγχρονον κόσμον.

Μητροπ. Γρεβενῶν Σεργίου, Ἡ Ἱ. Μονὴ τοῦ Ὁσίου Νικάνορος καὶ τὸ κειμηλιοφυλάκειον αὐτῆς.

Μητροπ. Κεντρῶας Ἀφρικῆς Τιμοθέου, Ἐπικηδεῖος εἰς τὸν Πατριάρχη Ἀλεξανδρείας Νικόλαον τὸν Στ'.

Τὸ κληρικολαϊκὸ συνέδριον τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Ὀυατέρων καὶ Μεγ. Βρεταννίας.

Ἐγκύκλιος 2438 τῆς Ἱ. Συνόδου, διὰ τοὺς σεισμοπαθεῖς Καλαμάτας.

Ἡ χειροθεσία τοῦ Ἀκαδημαϊκοῦ κ. Π. Χάρη εἰς Ἀρχοντα Διδάσκαλον τοῦ Γένους.

Ἐπίσκεψη Ρώσων κληρικῶν στὴ Ζάκυνθο.

Ἀρχιμ. Συνεσίον Κτενᾶ, Θεόδωρος ὁ Στουδίτης ὡς ἀνακαινιστῆς τοῦ μοναχικοῦ βίου.

Γω. Φ. Ἀθανασοπούλου, Ὁ Νικόλαος Μαλαξὸς καὶ ἡ παρουσία του εἰς τὴν ὑμνολογίαν τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας.

Παρατηρήσεις καὶ Σχόλια.

Ἐκκλησιαστικὰ Χρονικά.

Βιβλιοκρισίαι.

Παράρτημα.